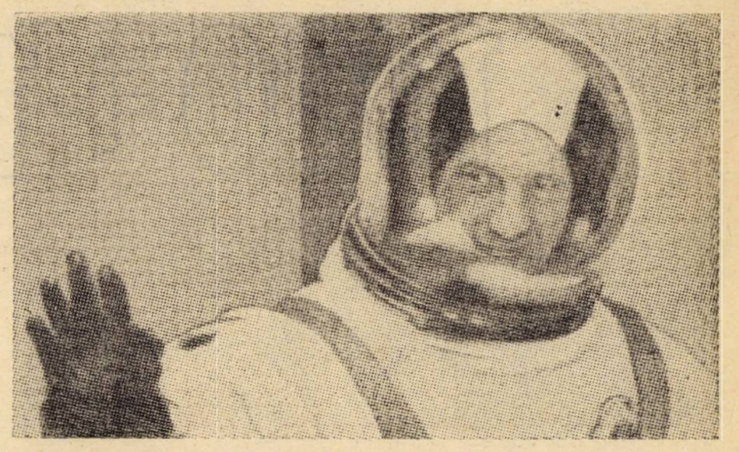

Un semn optimist, înainte de lansare: comandantul Charles Conrad

plin de surprize

Centrul spațial Houston, Texas. Se discută soluții tehnice; de la stînga la dreapta: Christopher C. Kraft, directorul Centrului spațial Johnson, Sigurd A. Sjoberg, director adjunct, Jack Kinzler, părintele „parasolarului" menit să protejeze „Skylab"-ul, și Kenneth Kleinknecht, conducătorul programului

ționării sale, nu mai puteau fi furnizați direct de Soare, ca urmare a nedeschiderii aripilor. Recurgerea la rezervele de energie electrică din acumulatoarele chimice, destinate eventualelor operații de supraviețuire, nu era de conceput.

Pe de altă parte, dispariția „scutului antitermic" a determinat ridicarea temperaturii interioare a apartamentului pînă la 44 de grade Celsius, temperatură care nu putea fi suportată de oameni și amenința să altereze numeroase substanțe chimice aflate în aparatele laboratorului spațial, fără a mai vorbi de eventuala degradare a alimentelor sau de scoaterea din funcțiune a refrigeratoarelor. Un semnal automat de la bordul stației a dat naștere și unei stări de alarmă cu totul neprevăzută: se părea că din cauza temperaturii excesiv de ridicate, unele părți din mobilier și din instalațiile sanitare, confecționate din mase plastice, intrau în descompunere chimică, umplînd apartamentul de gaze toxice.

Experimentul Skylab devenea, oare, inabordabil din cauza acestor accidente?

Înainte de a pronunța acest verdict extrem de grav (costisitor și demoralizant), echipele de tehnicieni de la Houston au consultat pe cei trei astronauți și — împreună cu ei — au început o serie de „reparații". Au încercat, în mediu lichid, cu o anumită densitate, în basine speciale, să realizeze starea de imponderabilitate în care urmau a se produce reparațiile cosmice. Basinele acelea serviseră pentru antrenamentul astronauților, în vederea mișcării lor în interiorul stației. Noua fază implica operații la exterior, în costume speciale de scafandri ai spațiului cosmic, asemănătoare celor purtate pe Lună.

Paralel cu antrenamentul oamenilor au fost căutate și soluțiile tehnice. Proiectarea acestora însemna dotarea cabinei Apollo cu instrumente și materiale neprevăzute, care-i modificau greutatea la pornirea de pe Terra. Fără contribuția generoasă a calculatoarelor, tentativa ar fi fost absurdă, într-un termen atît de scurt. Au fost stabiliți noii parametri ai zborului, determinate noile sarcini ale oamenilor, totul a fost gata, în laboratoarele de pe Pămînt, în circa opt zile. Din acel moment, astronauții au declarat că sînt hotărîți să pornească spre locuința lor siderală, „cu orice preț".

Lansarea a avut loc la amiaza zilei de vineri 25 mai, cu zece zile întîrziere. Faimoasa „numărătoare inversă", care ține, de regulă, trei săptămîni a durat numai 48 de ore. A fost, spun ziariștii care au urmărit startul, o plecare fără formalități, fără nici o secundă pierdută, „o expediere sumară", „de serviciu" — așa cum probabil vor fi toate lansările în spațiul cosmic din viitoarele decenii.

De data aceasta, nu s-a mai înregistrat — ori nu s-a mai semnalat — nici o defecțiune. Cei trei astronauți „circumtereștri", Charles Conrad (42 de ani — zburător pe Gemini 5, Gemini 11 și Apollo 12) comandantul actualei expediții Skylab-1, tehnicianul spațial Paul Weitz și medicul biolog Joseph Kerwin au ajuns, cu nava lor spațială, în imediata vecinătate a locuinței cerești. Au fost de-ajuns numai cinci rotații în jurul Pămîntului pentru a se realiza prima acostare. Cabina Apollo s-a așezat, lin, în „poziția de lucru" față de marele apartament.

Comandantul Conrad a ieșit în spațiul liber, pentru a începe, în stare de imponderabilitate, lucrările specifice de „tinichigerie". A scos foliile de aliaj antitermic și reflectant din „magazia" amenajată în exteriorul cabinei Apollo, a luat cu el, de asemenea, șuruburile, capsele și cablurile de fixare a noului acoperiș. Apoi, după ce le-a „fixat" pe toate în diverse puncte de pe Skylab (pentru a nu se risipi în spațiu) a început reparațiile. Mai întîi a așezat „umbrela de Soare", cum numește el „scutul antitermic". După ce a legat un capăt al foliilor, a tras de anumite șireturi care au permis desfacerea sulurilor și aplicarea lor exactă pe partea cilindrului central expusă razelor solare. Efectul protector a fost simțit, foarte repede, în interiorul locuinței celeste. Temperatura a scăzut, după opt ore, la 32 de grade. Se crede că se va stabiliza, în curînd, între 20 și 23 de grade Celsius.

A doua operație reușită a fost deplierea aripilor cu celule termoelectrice. Conrad a trebuit să facă numeroase piruete în spațiul cosmic, a deșurubat resorturile stricate (capsule explozive foarte mici, care s-au declanșat, greșit, în clipa lansării de la Cape Kennedy, în loc să aștepte pînă în momentul plasării stației pe orbită), a strîns în locul lor alte șuruburi de duraluminiu. Apoi, aripile, cu o suprafață de 219 metri pătrați, s-au desfășurat, în toată frumusețea lor, dînd, așa cum trebuia, o înfățișare de pasăre apocaliptică apartamentului din Cosmos. Laboratoarele de control de la Houston au înregistrat, aproape imediat, ridicarea fluxului de energie electrică.

Skylab părea să fie reparat. Cea dintîi încercare de „tinichigerie" și „lăcătușerie" în imponderabilitate s-a dovedit, ținînd seama de toate circumstanțele, mai „ușoară", adică mai simplă decît se putea presupune. Veteranul astronaut Charles Conrad, ajutat, secundă cu secundă, de P. Weitz și asistat de doctorul Kerwin, care i-a măsurat tot timpul pulsul, respirația și transpirația, a dovedit, astfel, în zilele de 26 și 27 mai 1973, că a lucra în spațiul cosmic, fără pondere, cu echipament de supraviețuire, este posibil. A fost străbătută, în aceste împrejurări, o nouă și interesantă etapă în tehnologia cosmică.

Din momentul cronologic terestru pe care-l numim seara zilei de 27 mai 1973, cei trei locatari ai stației Skylab au intrat în apartament. Au deschis, mai întîi, cu extremă prudență, „sas"-ul de intercomunicare, după ce și-au pus măști speciale antigaz. Din fericire pentru cei trei oameni instalați la 435 de kilometri deasupra solului, locuința lor nu avea gaze toxice. Alarma de la Houston a fost greșită sau, în orice caz, foarte exagerată. Temperatura în interior este aproape normală, amestecul de 70 la sută oxigen și 30 la sută azot (la presiunea atmosferică de pe Pămînt) s-a dovedit foarte bun pentru respirație și întreținerea proceselor metabolice.

A treia fază a experimentului Skylab a început cu „Z—3", la 27 mai în loc de 15 mai. În condițiile programului, faza actuală trebuie să dureze 28 de zile, întîrzierea nejustificînd scurtarea duratei de viață și lucru în apartamentul cosmic.

După acest termen, la „Z—4" (probabil în ziua de 25 iulie) astronauții vor reveni în cabina Apollo și se vor înapoia pe Terra (amerizînd în Oceanul Pacific) în stilul și cu tehnica știută din programul zborurilor selenare.

Mircea Grigorescu

1000 +1

Escale

Guvernul japonez va interzice avioanelor canadiene care vor zbura pe ruta Canada-China să facă escale tehnice și de alimentare în Japonia. Japonezii refuză cererea canadienilor pe motiv că Tokio nu a deschis încă o rută aeriană cu Pekinul și guvernul nipon nu poate garanta securitatea avioanelor canadiene, întrucît Japonia și China nu au un sistem de informații reciproce privind condițiile atmosferice și alte probleme necesare zborurilor. Surse din Tokio arată că guvernul japonez se opune în realitate ideii de a permite Canadei să deschidă o rută aeriană cu China înainte ca Japonia să fi încheiat un acord în domeniul aviației cu Pekinul. Canada a încheiat un asemenea acord cu China în octombrie anul trecut.

A. E. L. S.

Deschisă la Geneva, reuniunea ministerială a A.E.L.S. a luat sfîrșit la 25 mai, fără ca între cele șapte țări membre (Suedia, Norvegia, Finlanda, Elveția, Austria, Portugalia și Islanda) să se fi ajuns la o poziție comună în legătură cu cele două principale probleme economice mondiale – apropiata „rundă Nixon" și actualele dificultăți ale sistemului monetar internațional și reforma acestuia. Comunicatul dat publicității la sfîrșitul sesiunii insistă asupra extinderii consultărilor reciproce cu privire la aceste probleme între diversele țări ale A.E.L.S. Contrar Pieței comune, Asociația Europeană a Liberului Schimb nu are o politică comercială comună. Pe de altă parte, una din membrele sale cele mai importante – Elveția – nu este, în ce privește problemele monetare, membră a Fondului Monetar Internațional. În sfîrșit, trei țări membre ale A.E.L.S. – Suedia, Norvegia și Austria – participă la fluctuarea concertată a devizelor din blocul monetar european constituit din cinci țări ale Pieței comune (R. F. Germania, Franța, Belgia, Olanda, Danemarca). Totuși, comunicatul remarcă în încheiere că „instaurarea de condiții economice și monetare stabile este de cea mai mare importanță pentru asigurarea unor noi progrese în liberalizarea comerțului mondial". Președintele reuniunii ministeriale, Vaz Pinto, secretar de stat portughez pentru comerț, a dezmințit că s-ar avea în vedere o aderare a Spaniei la A.E.L.S. Totuși, au avut loc contacte de explorare pentru a permite eventuala încheiere de acorduri comerciale reciproce între Madrid și țările membre ale A.E.L.S., după negocierea unui nou acord între Spania și Piața comună.

După întrevederea cu Georges Pompidou, Hafez Ismail, consilierul personal al președintelui Sadat, este asaltat de ziariști

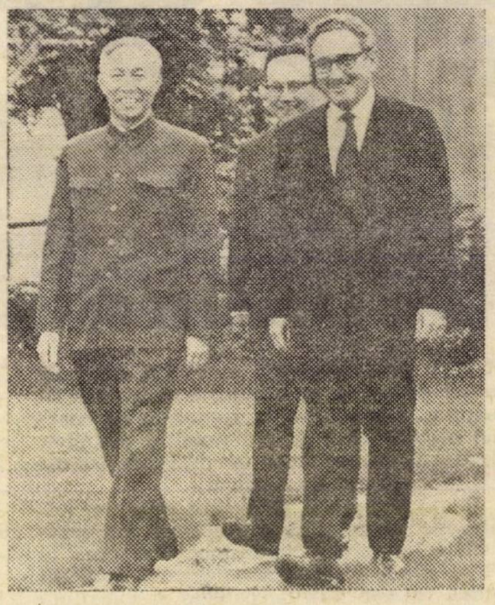

Le Duc Tho și Henry Kissinger s-au reîntîlnit într-o vilă din Saint-Nom-La-Bretèche

Identitate

Willy Brandt s-a întîlnit la Roma cu o delegație a Partidului Socialist Francez, în frunte cu primul secretar al partidului, François Mitterrand. După această întrevedere, Mitterrand a precizat că atît cancelarul Brandt, cît și el s-au declarat încă o dată de acord cu consolidarea relațiilor dintre partidele socialiste din țările aparținînd C.E.E. După cum a arătat secretarul P. S. Francez pentru problemele internaționale, Robert Pontillon, răspunsurile cancelarului Brandt au dovedit o identitate de păreri cu socialiștii francezi, în special în ceea ce privește modul de a aborda „negocierile din runda Nixon"

În locul lui Rainer Barzel (stînga), noul șef al fracțiunii parlamentare U.C.D.—U.C.S. a fost ales Karl Carstens (dreapta). În planul al doilea, fostul cancelar Kurt Georg Kiesinger

Prima vizită oficială a unui ministru britanic al afacerilor externe în Elveția. Alec Douglas-Home și omologul său Pierre Graber, în excursie, după o zi de întrevederi

Simultan de şah : printre cei 30 de adversari ai maestrului internaţional Mathias Gerusel (stînga) s-a numărat ministrul vest-german al finanţelor, Helmut Schmidt

Tîrgul de primăvară de la Canton : „Bine aţi venit, prieteni din toată lumea"

Raport

Prezentîndu-şi declaraţia de politică externă în Camera Reprezentanţilor, Gough Whitlam, primul ministru australian, a adus elogii preşedintelui Nixon pentru rolul jucat în deschiderea unei faze noi şi mai sănătoase în relaţiile cu China. „Intenţionăm să dezvoltăm relaţii importante cu China, bazate pe cooperare, prietenie şi încredere reciprocă, comparabile cu cele pe care le avem sau intenţionăm să le avem cu celelalte mari puteri". În legătură cu experienţele nucleare franceze, Whitlam a spus : „Guvernul australian a acţionat cu reţinere din cauza uriaşei importanţe pe care o acordă relaţiilor sale mai largi cu Franţa şi a explorat toate posibilităţile în căutarea unei soluţii pentru rezolvarea acestui dezacord". În legătură cu bazele S.U.A. din Australia, Whitlam a afirmat că instalaţiile ştiinţifice americane din Australia au permis supravegherea exploziilor nucleare în atmosferă şi au fost utile ţării. El a adăugat însă că are rezerve în legătură cu staţia de comunicaţii navale de la North West Cap şi speră să renegocieze acordul încheiat cu Washingtonul. În altă ordine de idei, Whitlam a afirmat că nu ar dori ca Australia să facă parte din rîndul ţărilor neangajate. „Vom accepta, totuşi, un statut de observatori la reuniunea ţărilor neangajate de la Alger, dacă vom fi invitaţi", a spus el.

Grevă

O grevă a tehnicienilor finlandezi din sectorul telecomunicaţiilor a creat probleme în legătură cu transmiterea de informaţii de la convorbirile pregătitoare privind conferinţa europeană pentru securitate şi colaborare. Din cercuri diplomatice s-a afirmat că numeroase ambasade au reuşit să menţină legăturile cu guvernele respective prin telex sau telefon, dar cu preţul unor dificultăţi. Ziariştii care relatau desfăşurarea convorbirilor pregătitoare trebuiau să aştepte foarte mult pentru a-şi putea transmite ştirile.

Amînare

Ministrul de externe al R. S. Cehoslovace l-a primit la 25 mai pe ambasadorul Republicii Islanda în Cehoslovacia, la cererea acestuia. Ambasadorul Islandei l-a informat despre cauzele amînării vizitei ministrului de externe al Republicii Islanda în Cehoslovacia, care trebuia să aibă loc de la 24 la 28 mai. El a exprimat regretul din partea ministrului de externe islandez pentru faptul că datorită unor convorbiri importante ale guvernului Islandei, legate de evoluţia relaţiilor între Islanda şi Marea Britanie din ultimul timp, acesta nu a putut înfăptui vizita prevăzută. O nouă dată a vizitei va fi stabilită de acord mai tîrziu.

Invitaţie

La banchetul oferit în cinstea unui grup de sportivi din Hong Kong, Ciuan Tze-tun, membru în conducerea Federaţiei sporturilor din întreaga Chină, a declarat : „După cum ştiţi, turneul individual de tenis de masă asiatico-africano-latino-american va avea loc între 25 august – 7 septembrie la Pekin. Acesta va constitui o întrunire fără precedent a sportivilor din Asia, Africa şi America Latină. Sîntem fericiţi că prieteni din cercurile tenisului de masă din cele trei continente vor fi în curînd la Pekin. Este natural să ne gîndim cu o profundă preocupare la compatrioţii noştri din provincia Taivan şi la suporterii chinezi din această provincie şi sperăm că ei se vor alătura jucătorilor de tenis de masă din întreaga ţară, cu această ocazie fericită pentru contacte prieteneşti şi schimb de experienţă cu prietenii din cele trei continente. De aceea, în numele Federaţiei sporturilor din întreaga Chină şi a tuturor sportivilor noştri doresc să mă folosesc de această ocazie şi să invit, în mod cordial, jucători şi antrenori de tenis de masă din provincia Taivan, precum şi suporteri ai acestui sport din rîndul chinezilor din provincia Taivan, să vină la Pekin pentru a participa la această mare adunare fără precedent în analele tenisului de masă mondial".

Vizită

Indira Gandhi va face, între 15 şi 17 iunie, o vizită oficială în Iugoslavia. Ministrul de externe indian, Swaran Singh, va vizita Afganistanul, Siria şi Cehoslovacia.

Dolar

După o întrevedere cu preşedintele Georges Pompidou, David Rockefeller, preşedintele lui „Chase Manhattan Bank", a declarat că nu vede actualmente nici un motiv pentru o nouă devalorizare a dolarului. El a adăugat că paritătile actuale ale devizelor îi par „destul de rezonabile". Întrebat despre cursurile excepţional de ridicate atinse de aur pe piaţa internaţională, bancherul american a declarat că aceasta reflectă mai curînd o indispoziţie generală, decît o lipsă de încredere în dolar ca atare. Rockefeller a refuzat să dea vreo precizare cu privire la convorbirea sa cu preşedintele Pompidou, arătînd că a fost vorba doar de o vizită de curtoazie.

Excedent

Pentru prima dată după un an şi jumătate, balanţa comercială a Statelor Unite a înregistrat un excedent care a atins în luna aprilie suma de 196,3 milioane dolari. În cursul unei conferinţe de presă, secretarul pentru comerţ al S.U.A., Frederick Dent, a ţinut să anunţe el însuşi „vestea bună".

Sam Irvin, senator din Carolina de Nord (S.U.A.), într-un moment de supremă concentrare...

Ekaterina Furţeva, ministrul culturii al U.R.S.S., la o expoziţie de pictură sovietică, deschisă la Dortmund

O CRONICĂ A „RĂZBOIULUI CELOR DE ACASĂ" (4)

Dureri și bucurii

Mollie Panter-Downes

Pentru această ultimă serie de extrase din corespondențele de război ale ziaristei britanice Mollie Panter-Downes, am ales cîteva care oglindesc reacția englezilor în general și a londonezilor în special față de agresiunea Germaniei hitleriste împotriva Uniunii Sovietice. De remarcat că, în această reacție, admirația față de eroica luptă a oamenilor sovietici se împletește cu o dorință din ce în ce mai fierbinte a concetățenilor ziaristei de a participa cît mai efectiv la gigantica bătălie în care se angajase U.R.S.S.

Alte corespondențe trimise de Mollie Panter-Downes revistei americane „The New Yorker Magazine" vorbesc despre durerea pe care au produs-o înfrîngerile suferite de Anglia în primele faze ale războiului din Extremul Orient, precum și de indignarea britanicilor în legătură cu incapacitatea unor comandanți militari.

Ne-am oprit și asupra unor pasaje care menționează suferințele Londrei sub bombele V-1 și V-2. Locuitorii capitalei britanice au trecut prin această ultimă grea încercare a războiului cu fruntea sus, așa cum trecuseră și prin greutățile anterioare.

Dialogul dintre un tată și fiul lui în Ziua Victoriei, cu care încheiem fragmentele publicate, ni se par semnificative pentru întregul mesaj al volumului de corespondențe ale lui Mollie Panter-Downes. Ca și ceilalți luptători pe frontul antifascsit, omul de rînd din Anglia a acceptat imensele sacrificii cerute de conflagrația din 1939–1945 cu o singură dar imperioasă condiție – ca de aci înainte războiul să fie definitiv exclus din istorie.

23 iunie 1941

De la sfîrșitul săptămînii trecute, englezii au de-a face cu o problemă grea [1]). După cît am putut constata, nu se așteptau la o asemenea surpriză nu numai cei care află din ziare despre evenimente, ci și cei care ar trebui să fie bine informați [2]). Toată săptămîna trecută, Londra vuise de zvonuri despre o astfel de cotitură în desfășurarea războiului, dar lumea le întîmpinase cu scepticism.

Cînd această posibilitate a devenit o realitate în cea mai dramatică dimineață de duminică a războiului, bravele încercări de a se acomoda cu noua situație au fost la unii ciudate, la alții de-a dreptul comice. Punîndu-și credincioșii să se roage pentru victoria aliaților, pastorii s-or fi poticnit nițeluș în predicile lor la gîndul că solicită protecția divină pentru mulțimile atee ale Uniunii Sovietice. Dar toate îndoielile și semnele de întrebare, ca și multe dintre glumele făcute cu acest prilej s-au risipit ca fumul în vînt seara, la auzul tonului ferm cu care a vorbit Churchill. A fost poate una dintre cele mai delicate cuvîntări pe care le-a avut vreodată de ținut și pe care nimeni nu ar fi putut s-o țină mai bine [3]).

13 iulie 1941

Ponderea mereu mai mare pe care o are **R.A.F.**-ul în bombardarea centrelor producției de război din Germania și în raidurile de zi întreprinse deasupra Franței constituie pentru londonezi un motiv de a-și recîștiga încrederea în ei înșiși, deși se speră, în general, că posibilitățile pe care le oferă actualul moment critic nu se vor limita la atacuri aeriene. Înspăimîntătorul zăngănit de arme de pe frontul de Est nu face decît să sublinieze tristul fapt că, pe frontul de

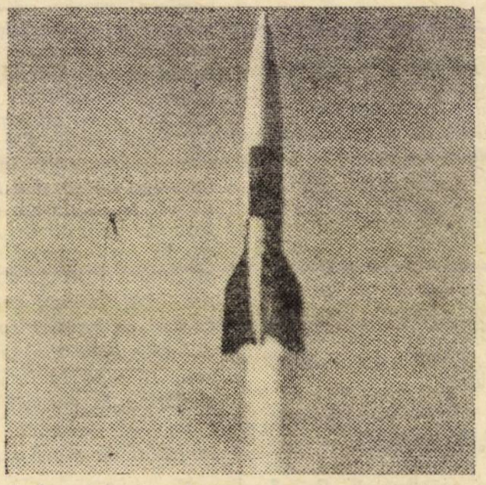

Suferințele Londrei sub avalanșa de bombe V-1 și V-2...

cele zece mii de sate ale Rusiei, unde mijloacele de trai sînt zmulse cu atîta trudă pămîntului, dar unde continuă să domnească bucuriile elementare ale vieții, unde fetișcanele rîd și copiii se joacă. Văd cum se năpustește asupra lor monstruosul atac al mașinei de război germane, cu ofițerii ei prusaci, spilcuiți, pomădați și bătînd din pinteni, cu agenții ei, experți în terorizarea și gîtuirea țărilor cotropite, cu brutalele ei mase soldățești, mărșăluind ca un stol de lăcuste tîrîtoare... Primejdia în care se află Uniunea Sovietică este o primejdie pentru noi..., așa cum cauza oricărui rus care luptă pentru casa și familia lui este cauza oamenilor liberi și a popoarelor libere din orice parte a globului... Sîntem hotărîți să-l distrugem pe Hitler și regimul nazist. Nimic nu ne va abate de la acest țel — nimic! Niciodată nu vom discuta, niciodată nu vom negocia cu Hitler sau cu vreun membru al bandei sale. Vom lupta împotriva lui pe uscat, vom lupta împotriva lui pe mare, vom lupta împotriva lui în văzduh pînă ce vom debarasa pămîntul de umbra sa și vom elibera popoarele de jugul său".

Vest, situația e mult prea calmă, deși majoritatea englezilor ar da orice pentru a asista la o serie de hărțuieli de-a lungul coastei franceze, ocupate de germani. Ei consideră că o astfel de acțiune, pe lîngă efectul înviorător de a ne elibera de sub obsesia invaziei, care ne persecută de vara trecută, reprezintă un minimum din partea recunoscătorului nostru popor, pentru a slăbi puțin presiunea asupra Rusiei, față de care admirația crește aici necontenit.

6 septembrie 1941

În clipa de față, orice scrisoare din Londra trebuie să se refere, fie și indirect, la Moscova, deoarece veștile din U.R.S.S. își pun pecetea asupra tuturor evenimentelor locale. La Congresul sindicatelor britanice, care se ține la Edinburgh, s-a votat în unanimitate o rezoluție exprimînd hotărîrea de nezdruncinat a clasei muncitoare din Anglia de a nimici regimul nazifascist și intenția fermă a sindicatelor de a da tot sprijinul posibil Uniunii Sovietice. Jack Tanner, președintele Uniunii sindicale a mecanicilor, l-a condamnat pe colonelul Moore-Brabazon, din Ministerul Producției Aeronautice, pentru că și-a exprimat speranța că armatele germane și sovietice se vor anihila reciproc, lăsînd Anglia singura putere dominantă în Europa. Tanner a declarat că dispune de dovezi care arată că acesta este punctul de vedere, de-a dreptul sabotor, al anumitor persoane din „cercurile înalte". Mulți dintre cei aparținînd cercurilor mijlocii și de jos ar dori să cunoască amănunte în privința asta, deoarece și-a cam făcut loc neplăcuta bănuială că impedimentele în calea unui ajutor rapid și masiv acordat Rusiei nu sînt de natură exclusiv geografică. Se apreciază, nu fără temei, că acțiunile practice în acest sens sînt organizate într-un mod supărător de lent.

1 octombrie 1941

Raționalizarea îmbrăcămintei e în vigoare în Anglia încă de la 1 iunie și majoritatea populației și-a revenit din panica în care intrase atunci cînd i se părea că o amenință nudismul și că cele 66 de bonuri sînt o protecție extrem de fragilă împotriva lui.

Ministerul Comerțului, care se ocupă cu raționalizarea, și-a bazat calculele pe necesitățile salariatului mediu. Firește, oamenii cu stare, obișnuiți să cheltuiască mult mai mult pe haine și rochii, au trebuit să se adapteze în mod drastic la porția care le-a fost alocată.

Deși sistemul nu se aplică de suficient timp pentru a i se resimți din plin efectele, e vizibil de pe acum că marile magazine suportă mai ușor seceta clientelei decît micile prăvălii. Hoinărind pe oricare dintre străzile comerciale ale Londrei, ai toate șansele să dai peste obloanele trase ale modestelor dughene care au reușit să iasă teferе din bombardamentele de anul trecut, dar nu au supraviețuit raționalizării.

14 decembrie 1941

Știrea transmisă la radio duminică seara despre atacul japonez împotriva Statelor Unite [4]) a provocat o reacție plină de stupoare și minie, dar lumea se consola, spunîndu-și că aceste lovituri inițiale vor fi restituite cu dobîndă la primul prilej. Cînd însă nu s-a întîmplat nimic în afara unor noi lovituri, încă și mai puternice, din partea Japoniei, s-a instaurat o atmosferă de deprimare, care a culminat cu tăcerea uluită în fața veștilor de miercuri despre pierderea vaselor **Prince of Wales** și **Repulse** [5]). A fost,

---

[1]) Referire la agresiunea antisovietică declanșată de Reichul nazist la 22 iunie 1941.

[2]) În memoriile sale, Churchill afirmă, totuși, că după ce la 3 aprilie 1941 a trimis un mesaj personal lui I. V. Stalin, prevenindu-l asupra iminenței atacului hitlerist, la 20 iunie, aflase precis că „asaltul german împotriva Rusiei era o chestiune de zile, poate chiar de ore" (W. Churchill: „The Second World War", Londra, 1965, vol. 5, pp. 325–327 și 334).

[3]) Churchill, care dăduse dispoziții să nu fie trezit din somn decît într-o singură eventualitate — invadarea Angliei —, a aflat de ofensiva germană pe frontul de Est la ora 8 a dimineții de 22 iunie și a anunțat imediat că va vorbi la radio la ora 21. În cuvîntarea a cărei pregătire i-a luat practic toată ziua, primul ministru spunea, printre altele: „Văd pe soldații ruși stînd în pragul patriei lor, apărîndu-și ogoarele pe care străbunii lor le lucrează din timpuri imemoriale... Văd

[4]) E vorba de atacul declanșat prin surpriză, la 7 decembrie 1941, de Flota I aeriană japoneză asupra bazei aeronavale americane de la Pearl Harbor.

[5]) Navele de război **Prince of Wales** și **Repulse**, singurele cuirasate britanice din apele Extremului Orient, au fost scufundate de avioanele torpiloare japoneze la 10 decembrie, în largul coastelor răsăritene ale peninsulei Malaya, ceea ce a dus la instaurarea dominației navale nipone în Marea Chinei de Sud.

probabil, cea mai neagră zi a Angliei de la prăbușirea Franței. Satisfacția stîrnită de sosirea la Singapore a lui **Prince of Wales** și a navelor care-l însoțeau era încă atît de recentă, încît pierderea lui a părut, în prima clipă, de necrezut. Era ca și cum un cîine de pază, deosebit de puternic și valoros, menit să țină tîlharii la distanță de casă, ar fi fost împușcat în timp ce se zbenguia în curte.

21 decembrie 1941

Veștile de pe frontul sovieto-german continuă să fie atît de neverosimil de bune [6]), încît s-au auzit propuneri ca lozinca „Ajutor pentru Rusia", de pe insignele care împodobesc de cîteva zile butonierele multor londonezi, să fie transformată în „Ajutor din partea Rusiei". În conștiința opiniei publice se întipărește, din ce în ce mai adînc, impresia că s-ar putea ca germanii să piardă războiul tocmai pe frontul de Est.

Masivele schimbări efectuate în Statul Major american din Pacific [7]) nu au adus decît o slabă consolare englezilor, care, ocupați cu propriile lor tragedii navale, s-au mărginit să constate că și vecinii lor au necazuri. Ecourile criticilor făcute în S.U.A. pe marginea lipsei de pregătire la Pearl Harbor au avut efectul de a ne mîngîia susceptibilitatea, deoarece ne săturasem pînă peste cap de a auzi mereu că, indiferent ce se întîmplă, Marea Britanie e cea luată prin surprindere. Firea omenească fiind așa cum este, nu s-ar putea spune că nu ne unge pe inimă să descoperim că și alții sînt la fel de vulnerabili ca și noi, deși mulți londonezi ar dori ca demonstrația să nu se se fi făcut într-un moment atît de critic.

11 ianuarie 1942

Dezbaterile de joi din Camera Comunelor și cea a Lorzilor asupra situației militare seamănă leit cu discuțiile care se poartă în multe familii din Anglia și care sînt îngrijorate, teribil de critice sau pur și simplu furibunde. Londonezilor le-a făcut plăcere să afle că un nobil lord a declarat că Brooke-Popham [8]) e un imbecil — eufemism de consum public pentru calificativul care i se acordă în particular. Londonezii se comportă minunat în fața catastrofelor, dar ar vrea să știe dacă ultimele catastrofe nu ar fi putut fi evitate și dacă se iau măsuri ca ele să nu se repete în viitor. Deocamdată, în această ultimă privință, nu dispunem de informații prea reconfortante.

4 octombrie 1942

Bătălia Stalingradului a deținut primul loc în preocupările noastre de săptămîna trecută. În fața splendidei rezistențe sovietice,

„Sîntem hotărîți să distrugem pe Hitler și regimul nazist" (Winston Churchill)

milioane de englezi au sperat și continuă să spere că cel de-al doilea front nu va mai întîrzia.

Se așteaptă o reluare a raidurilor aeriene germane pe scară mare, atunci cînd înrăutățirea timpului pe frontul de Est va face disponibile escadrilele lui Goering. Drept urmare, lumea acordă o atenție specială actualului sistem de recrutare obligatorie a femeilor în echipele de luptă contra incendiilor. Într-un brusc elan de cavalerism demodat, diverse organizații cetățenești se împotrivesc cu cerbicie ideii de a folosi sexul slab în cadrul apărării antiaeriene, în primul rînd din cauza pericolelor inerente, dar și din considerente tenebros desemnate drept „rațiuni de ordin moral". Bineînțeles, londonezele noastre sînt minioase foc pe cei ce invocă astfel de argumente. După cum dovedesc din plin locuitoarele Stalingradului, privilegiile speciale acordate feminității nu au ce căuta într-un război total, susțin englezoaicele.

18 iunie 1944

O dată mai mult, civilii de pe această insulă se găsesc, așa cum s-au așteptat, de altfel, în prima linie a focului [9]). Pînă joi, toată Anglia nu se gîndea decît la bătălia din Normandia [10]). Vineri, însă, cînd a devenit evident că arma secretă a lui Hitler a încetat să mai fie o glumă, intrînd în categoria belelelor reale, atacurile au început să ocupe un loc de frunte în preocupările oamenilor. Ei știu că bomba-robot nu poate influența cu nimic soarta celor debarcați în Franța, dar își dau seama că aici viața este pe cale să devină din nou o aventură de zi cu zi. Domnește și o inconfortabilă senzație că trăim aievea un roman științifico-fantastic : deasupra noastră trec acum mecanisme care nu au nimic uman într-însele și, habar nu am de ce, asta pare ceva mai înfiorător decît raidurile unor avioane tixite cu naziști, care stăteau cu degetul pe butonul de declanșare a bombelor.

9 iulie 1944

Londonezii se adaptează cu curaj și umor la situația creată de recentele bombardamente, dar curajul și umorul lor sînt inevitabil cu patru ani mai bătrîne decît atunci cînd, pe străzile capitalei, au răsunat primele explozii.

16 noiembrie 1944

Bombele V-2 erau așteptate de atîta vreme, încît atunci cînd au sosit [11]) nimeni nu s-a mirat peste măsură. Acum, marea întrebare pe care și-o pun londonezii e dacă V-2 e mai păcătoasă decît V-1. Unii o preferau pe aceasta, deoarece putea fi detectată din timp de apărarea antiaeriană, care dădea alarma. Racheta, acum, apare din senin, înspăimîntător de abrupt. O doamnă remarca : „Dacă e să fiu ucisă, prefer să am privilegiul de a ști dinainte". Totuși, majoritatea englezilor declară, cu filozofie, că nopțile fără alarme aeriene sînt o binefacere care fac racheta V-2 mai simpatică decît predecesoarea sa, chiar dacă moartea vine pe neașteptate.

12 mai 1945

Ziua Victoriei nu a semănat cu nici o altă zi din cursul războiului. Londonezii au hoinărit pe străzi, au cîntat, au dansat și, mai ales, s-au bucurat. Trotuarele erau pline de lume, de la moșnegi cărunți, pînă la prunci cărora încă nu le-a crescut părul. Un băiețaș de mînă cu taică-său, ținea morțiș să vadă tranșeele din Green Park.

— Azi nu e o zi în care să te uiți la tranșee, i-a spus tatăl. Tu n-o să le mai folosești niciodată, fiule.

— Niciodată ? a întrebat copilul pe un ton nu tocmai convins.

— Niciodată ! a strigat tatăl lui, aproape furios. Niciodată ! Înțelegi ?

Traducere, prelucrare și note de NICOLAE MINEI

---

[6]) Referire la contraofensiva declanșată în sectorul Moscovei de Frontul (Grupul de armate) Apusean, sub comanda lui G. K. Jukov, la 6 decembrie, urmată de acțiuni similare ale Frontului Kalinin, în frunte cu I. S. Konev și ale flancului drept al Frontului de Sud-Vest (S. K. Timoșenko). Aceste operații au pricinuit grele pierderi grupului de armate central, comandat de H. G. von Kluge, silindu-l să se retragă la o distanță de peste 350 km de capitala sovietică. Înfrîngerea — fără precedent pentru **Wehrmacht** — a avut drept consecință eliminarea feldmareșalului von Brauchitsch de la conducerea supremă a forțelor de uscat, pe care a preluat-o Hitler personal.

[7]) E vorba mai ales de înlocuirea amiralului H. E. Kimmel, considerat ca principalul vinovat de dezastrul de la Pearl Harbor, cu amiralul C. W. Nimitz la comanda supremă a flotei americane în Oceanul Pacific.

[8]) Mareșalul Sir Robert Brooke-Popham, înlocuit încă din decembrie cu Sir Henry Pownall la comanda forțelor britanice din Extremul Orient, se remarcase prin fanfaronada lui responsabilă în ajunul imediat al înfrîngerilor suferite de Anglia în Malaya și la Hong Kong (ocupat de japonezi în ziua de 25 decembrie 1941).

[9]) La 13 iunie 1944, a intrat în acțiune îndelung făgăduita „armă secretă" a lui Hitler, racheta explozivă **V-1** („bomba zburătoare", sau, cum îi spuneau englezii „bomba bîzîitoare"). Teroarea pe care naziștii sperau s-o semene în rîndurile populației civile britanice a fost mult inferioară celei scontate, iar eficiența militară a noii „arme" s-a dovedit nulă.

[10]) La 6 iunie 1944, forțele aliate debarcaseră în Normandia, creînd, în sfîrșit, un veritabil al doilea front în Europa occidentală.

[11]) În septembrie 1944, naziștii au început să bombardeze Anglia cu **V-2**, o rachetă explozivă supersonică.

Avanti!

ROMA

TACTICA S.U.A. FAȚĂ DE ALIAȚII VEST-EUROPENI

ESTE OPORTUN să citim cu atenție discursul lui Kissinger spre a încerca să desprindem motivele inspiratoare ale acestei „relansări" atlantice.

Diagnosticul furnizat de Kissinger confirmă implicit următoarea teză : după ce au slăbit sau au fost în mare parte atenuate, motivele de neînțelegere și conflict din cadrul alianței atlantice au dobîndit, în ultima vreme, o dimensiune mai mare. Acuzațiile, care, cel puțin de vreo zece ani, se aud de pe un mal pe celălalt al Atlanticului, privesc comportamentul aliaților respectivi : americanii reproșează vest-europenilor „ingratitudinea" față de cei care i-au ajutat să se ridice din ruinele războiului, faptul că europenii nu dau acum o mînă de ajutor pentru a ajuta S.U.A. să-și rezolve propriile dificultăți monetare și financiare ; la rîndul lor, vest-europenii acuză S.U.A. de spirit imperialist și voință de dominație, de faptul că tratează cu U.R.S.S. pe deasupra capetelor lor, că le limitează și condiționează suveranitatea. Cu alte cuvinte, conflictul dintre Europa occidentală și America nu decurge dintr-un mod diferit de a concepe relațiile internaționale, ci dintr-o anume concurență chiar în interiorul sistemului. S.U.A. îi acuză pe vest-europeni că practică o politică comercială protecționistă care prejudiciază, între altele, exporturile agricole americane, iar vest-europenii se plîng, la rîndul lor, că sînt tratați ca obiect și nu ca subiect.

Tocmai pornind de la aceste divergențe obiective, Kissinger și-a lansat apelul pentru o nouă „Cartă atlantică". Dar, oare, reiese din cuvintele consilierului lui Nixon o nouă și diferită abordare a întregii game a relațiilor interatlantice astfel încît să permită depășirea actualelor dificultăți ? Trebuie să o spunem deschis, nu ni se pare. Angajamentul de menținere a trupelor americane pe continent (subordonat, între altele, unei mai echitabile repartizări a poverilor militare, ceea ce comportă nu numai cheltuieli mai mari, dar și o redefinire a strategiei atlantice care ar merita o discuție separată), mai mult decît o „concesie", are aerul să însemne un fel de tutelă, cu scopul de a împiedica Europa occidentală să aibă propriile sale mijloace pentru a face credibilă o politică externă autonomă proprie.

Sprijinul, reafirmat în discursul lui Kissinger, față de unitatea vest-europeană este conceput clar în scopuri instrumentale. Din această parte a discursului pare să se deducă faptul că, în cazul în care unitatea vest-europeană ar dobîndi contururi mai clar autonomiste, S.U.A. ar înceta să o sprijine.

Consilierul lui Nixon se pare că exclude ipoteza unei „contradicții antagoniste" între Europa occidentală și S.U.A. și, de aceea, actuala divergență între cele două maluri ale Atlanticului poate reveni din nou la unitate („unitatea în diversitate") după ce vor fi identificate „obiectivele comune" care unesc cele două componente ale comunității atlantice. Dar adevărul este că asupra „unor obiective comune" înțelese la modul general și referitoare la relațiile externe ale comunității atlantice, deși există o înțelegere de vîrf, nu au fost împiedicate izbucnirea unor contraste și neînțelegeri în interiorul sistemului. Dimpotrivă, le-a grăbit și le-a făcut să explodeze. Dar, în afara acestor „obiective comune" față de exterior, care cu ușurință pot fi reduse la o linie de coexistență, există obiective specifice ale Europei occidentale, care nu coincid cu ale S.U.A. (și invers), susceptibile să creeze contradicții de fond. Am văzut aceasta în ultimii doi ani, mai ales în sectorul monetar și comercial, și probabil vom vedea și altele, în viitorul apropiat.

Dialogul Europa occidentală-America se anunță deci dificil, inclusiv prin faptul, și în ciuda unor afirmații contrare, că nu a fost încă găsită o platformă comună a țărilor vest-europene (reacțiile contradictorii la discursul lui Kissinger sînt un exemplu grăitor). De aceea, Nixon preferă să trateze bilateral cu fiecare stat membru al C.E.E. Această tactică cu siguranță nu avantajează Europa occidentală. De aceea, este mai mult ca oricînd necesar ca toate țările membre ale Comunității vest-europene să găsească cît mai curînd un numitor comun, să-și stabilească între ele obiective larg unitare, să-și pună de acord o tactică omogenă față de S.U.A.

Cabul. Președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice, Nikolai Podgornii, a făcut o vizită oficială în Afganistan, la invitația regelui Muhamed Zahir Șah

CHILE HOY

SANTIAGO

SALVADOR ALLENDE: APĂRAREA GUVERNULUI UNITĂȚII POPULARE

Solicitat să arate contribuțiile cele mai importante în procesul revoluțiilor chilian ale Partidului Socialist, al cărui membru fondator este, Salvador Allende a apreciat :

„Cred că, încă de la crearea sa, Partidul Socialist a constituit un sprijin foarte pozitiv al procesului revoluționar chilian, așa cum a contribuit și la constituirea Unității Populare. Factorul cel mai important este acela că, după 15 ani, socialiștii și comuniștii — în pofida dezacordurilor care, uneori, au luat aspecte necorespunzătoare, însă niciodată soldate cu o înfruntare — au ajuns la o unitate, la un dialog, la o înțelegere care reprezintă temelia forței guvernului Unității Populare, deoarece reprezintă spiritul clasei muncitoare. După părerea mea, nu poate exista revoluție fără unitatea dintre socialiști și comuniști.

Astfel, dacă se ia în considerație contribuția Partidului Socialist în viața națională, în luptele sociale în contextul latino-american, ca școală de formare a omului care a înregistrat etape de mare înflăcărare și care a suferit înfrîngeri pe care a știut însă să le depășească, se va înțelege care este semnificația Partidului Socialist în cadrul acestui proces. Cred că, în prezent, Partidul Socialist este partidul asupra căruia apasă o mare responsabilitate. După 40 de ani, îi revine sarcina de a fi partidul majoritar în cadrul Unității Populare și are în rîndurile sale un

Președintele Allende: „Cea mai bună armă de apărare a acestui guvern este Constituția și aplicarea ei strictă"...

militant care este președinte al Republicii".

Întrebat de ce multă lume are impresia că, cu toate că este socialist, părerile sale ar coincide mai mult cu pozițiile Partidului Comunist, președintele Allende a răspuns:

„Acesta este subiectivism. Este doar o impresie, nu o realitate. Bineînțeles, nu pot să neg că, uneori, am criticat politica Partidului Socialist. Voi povesti un fapt foarte personal, destul de paradoxal. Eu am fost de patru ori candidat al Partidului Socialist la președinție. De trei ori în mod oficial, deoarece în 1951 am fost candidatul unui sector al Partidului Socialist. Au trecut 18 ani de cînd nu mai sînt membru al Comitetului Central ; dar, totdeauna, cei care m-au ales au fost cei care constituie bazele partidului. Aceasta înseamnă că sînt foarte legat de bazele partidului și că le cunosc modul de a gîndi. De aceea, este evident că, nefăcînd parte de multe ori din conducere, am fost în afara posibilității de a cunoaște detaliile și, de aceea, de multe ori pozițiile luate de mine au apărut ca discrepante. Însă, de multe ori am avut, într-adevăr, păreri diferite. Pe vremea cînd nu eram președinte, acestea rămîneau în cadrul dezbaterilor interne. De multe ori am fost unicul care a sprijinit necesitatea Unității Populare. Nu eram de acord cu unele poziții ale Partidului Socialist, însă nu acționam împotriva liniei fixate de acesta.

Ca președinte, nu am fost de acord cu anumite poziții ale Partidului Socialist. Eu am explicat partidului și țării că, dacă sînt fondatorul Partidului Socialist și militant al acestuia, nu sînt și președintele socialiștilor, ci președintele Unității Populare.

De multe ori nu am fost de acord cu unele poziții ale Partidului Socialist, deoarece, fiind președinte al Unității Populare, dacă Partidul Socialist prezenta o tactică oarecare, care era minoritară în cadrul Unității Populare, cu trebuia să fac să fie respectate hotărîrile majoritare. Aceasta este datoria mea. Dacă mîine s-ar întîmpla ca Partidul Comunist să fie în dezacord cu restul partidelor Unității Populare, va trebui să respect părerile Partidului Comunist, deoarece în aceasta constă Unitatea Populară, unde nu există hegemonia nici unui partid, ci toate au dreptul să-și spună părerea, toate au dreptul să-și exprime punctele de vedere. Ele au însă obligația să respecte hotărîrile majorității. Atunci cînd există o divergență fundamentală sau o poziție pe care am putea să o considerăm paritară, în general, s-a considerat că trebuie respectată hotărîrea președintelui. De multe ori, militanților socialiști și ai altor partide le e greu să înțeleagă acest lucru.

Unii cred că singura cale spre rezolvarea dificultăților ar fi calea armată. Eu niciodată nu am fost de acord cu aceasta, nu pentru că nu aș crede că ar putea fi o soluție, ci pentru că eu consider că ea nu-și are locul în realitatea chiliană. Calea armată reprezintă o necesitate imperioasă în alte țări, în fața altor situații, în fața altor realități".

Președintele Allende a afirmat că susține acest lucru chiar în circumstanțele actuale ale confruntării cu dreapta.

„Cea mai bună armă de apărare a acestui guvern — a declarat el — este Constituția și aplicarea strictă a Constituției și a legilor. Legile actuale permit o serie de măsuri, și noi ne-am folosit de ele. Cred că noi trebuie să folosim împotriva dreptei toate resorturile constituționale pentru a apăra legalitatea Guvernului Popular. Dacă dreapta acționează împotriva Constituției și legilor, noi îi vom răspunde prin lege, cu forțele armate ale ordinii și cu forțele revoluționare, în cazul în care ar fi necesar. Constituția este cea mai bună armă de apărare a guvernului deoarece, acționînd în cadrul Constituției, forțele armate au fost și vor fi de partea guvernului ; de aceea, au fost zdrobite toate tentativele de a acționa împotriva guvernului. În cazul în care am ieși în afara limitelor Constituției, probabil că mulți, și în special din rîndul forțelor armate, se vor întreba de ce ?"

În ceea ce privește situația și rolul Unității Populare, președintele Allende a spus:

„Ca urmare a experienței obținute în urma alegerilor, s-au creat condiții pentru ca Unitatea Populară să dețină un rol mult mai real și mai efectiv în conducerea politicii țării. Întotdeauna a funcționat un organism care nu are un statut legal, adică reuniunea conducătorilor partidelor politice cu președintele Republicii, atunci cînd apare o problemă de mare importanță ca, de exemplu, renegocierea datoriilor externe, I.T.T., Școala Națională Unificată, modificările din cadrul legii reformei agrare, studiul unei noi Constituții, proiectul reajustării salariilor.

Noi avem nevoie de o conducere politică și economică unică și după părerea mea, cea mai bună cale pentru a o obține este prezența conducătorilor partidelor Unității Populare în conducerea Frontului. Hotărîrile luate de conducere trebuie să fie verticalizate de partide, să ajungă la bazele acestora și de aici să fie comunicate maselor care urmează linia Unității Populare".

REFLECTOR

Walter Scheel în Orientul Apropiat

Călătoria întreprinsă de Walter Scheel în Orientul Apropiat, unde a vizitat, succesiv, Egiptul, Iordania și Libanul, a ilustrat, într-o manieră spectaculoasă, revenirea diplomației R. F. Germania într-o regiune unde cunoscuse o îndelungată eclipsă.

Timp de șapte ani, între 1965 și 1972, relațiile diplomatice cu cele mai multe țări arabe au fost întrerupte, ca urmare a recunoașterii de către Bonn a statului Israel. De la reluarea acestor relații, în anul 1972, ideea unui mare turneu al ministrului afacerilor externe al R. F. Germania în Orientul Apropiat plutea în aer. Ea a avut loc, în sfîrșit, între 18 și 26 mai, după tatonări diverse, dar într-o conjunctură favorabilă. Călătoria s-a produs într-un moment în care, după încheierea războiului din Vietnam, conflictul din Orientul Apropiat preocupă în mare măsură actualitatea internațională.

Dar, dacă momentul a fost bine ales, rezultatele turneului pe plan politic sînt destul de neînsemnate. El a avut mai ales efecte psihologice pe plan bilateral, dar n-a configurat, în urma neînțelegerilor dintre ambele părți, dimensiunea internațională care era așteptată de o parte și de alta. Acesta este bilanțul făcut de observatori, după întoarcerea la Bonn a șefului diplomației vest-germane.

În pofida căldurii foarte sincere a întrevederilor, o anumită decepție a fost semnalată în timpul călătoriei.

Arabii au sperat ca vizita lui Scheel să însemne o apropiere a Bonnului de tezele franceze asupra Orientului Apropiat și că, în consecință, ar fi posibilă o inițiativă a Europei celor nouă în vederea soluționării conflictului israeliano-arab.

W. Scheel a avut grijă, la Cairo și Beirut, să informeze, de fiecare dată, pe ambasadorii țărilor partenere ale Comunității Europene despre schimburile sale de vederi cu conducătorii țărilor vizitate, pentru a sublinia cooperarea politică crescîndă dintre cei nouă. Dar anunțarea apropiatei vizite a cancelarului Willy Brandt în Israel în cursul lunii iunie, prima a unui șef de guvern occidental în această țară, a redus audiența lui W. Scheel la interlocutorii săi arabi.

(Din **France Presse**)

Comerțul dintre Elveția și C. E. E.

De curînd, au fost reduse cu 20 la sută taxele vamale în comerțul dintre Elveția și C.E.E. Reducerea este realizată în conformitate cu acordul privitor la liberul schimb al mărfurilor industriale între cele două părți, semnat în 1972.

Newsweek

NEW YORK

NEMULȚUMIRILE IMIGRANȚILOR DIN FRANȚA

ODINIOARĂ, muncitorii imigranți din Franța se mulțumeau să accepte slujbele cele mai murdare și mai prost plătite, pentru a trimite acasă cea mai mare parte a banilor cîștigați spre a-și întreține familiile. Ei duceau o existență obscură în cele mai mizere periferii ale Parisului. Oricît de jalnică era situația lor, ei credeau că acasă ar fi fost și mai rău.

Dar, acum, lucrurile s-au schimbat. La demonstrația de 1 Mai, de la Paris, anul acesta, aproape 10 000 de participanți erau străini — algerieni, portughezi, spanioli și de alte naționalități. Prezența lor în coloanele de demonstranți este o dovadă evidentă a faptului că muncitorii imigranți din Franța — care reprezintă aproape 20 la sută din totalul forței de muncă a țării — nu vor mai accepta să fie supuși la tot felul de abuzuri. Cel puțin în rîndul unei părți însemnate a imigranților, au apărut o nouă încredere în forțele proprii și un nou spirit de combativitate.

Forța imigranților s-a făcut resimțită în modul cel mai spectaculos în această primăvară, cînd un grup de „muncitori specializați", în majoritate străini — din Algeria, Portugalia și Africa neagră — au declanșat o reacție de greve în lanț la uzinele „Renault" din întreaga Franță. Acțiunea lor a paralizat practic uriașa companie constructoare de automobile și a evidențiat rolul vital al „muncitorului specializat". În final, multe din revendicările lor au fost satisfăcute, iar linia de asamblare de la „Renault" și-a reluat producția. Ecoul zguduirilor s-a resimțit în întreaga economie franceză. „Cînd «Renault» strănută — spune un proverb popular — industria franceză face gripă".

Dacă, înainte, opinia publică franceză trecea cu vederea soarta imigranților, recentele tulburări au obligat-o să dea ascultare doleanțelor lor. Salariile lor se află de obicei la treapta inferioară a scării slujbelor, în care sînt angajați majoritatea străinilor — cum ar fi măturatul străzilor și colectarea gunoaielor, rezervate în prezent exclusiv nord-africanilor. Muncitorii străini de la „Renault" cîștigă mult mai bine, dar și ei sînt condamnați, de obicei, la slujbele cele mai extenuante, fără nici o șansă de promovare. Chiar și pentru ei problema locuințelor este aproape de nerezolvat. Imigranții care vin cu familiile sfîrșesc de obicei în bidonville-uri. Cei necăsătoriți, care formează majoritatea imigranților, locuiesc fie în cămăruțe mici, fie în dormitoare mari supraaglomerate.

Pentru a înăbuși nemulțumirea lor crescîndă, guvernul a promis un salariu minim și rezolvarea problemei locuințelor. Dar nici muncitorii străini nici sindicatele care au îmbrățișat cauza lor nu intenționează să aștepte cu răbdare bunăvoința guvernului sau a cercurilor financiare. „În sfîrșit, mi-am dat seama, spunea un muncitor senegalez, că grevele pot da rezultate".

O serie de oficialități consideră că actuala criză este pur și simplu un eșec, că faptul că majoritatea imigranților intenționează, în final, să se întoarcă în patria lor nu le permite să devină militanți în adevăratul sens al cuvîntului. Imigranții au însă o armă puternică, armă care nu le poate fi luată : conștiința rolului esențial pe care îl joacă în economia franceză. Și mai au o armă. Imigranții sînt atrași cu vigoare de cel mai mare sindicat din Franța — Confederația Generală a Muncii — condusă de comuniști, și alături de aceasta vor intra în acțiune sindicatele socialiste. „Ne-am dat seama, afirma un lider al muncitorilor imigranți, că lupta noastră și lupta muncitorilor francezi este una și aceeași".

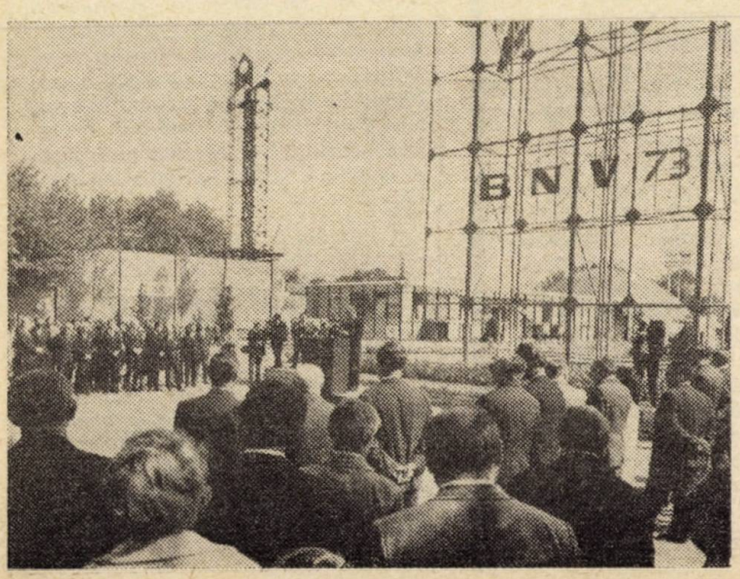

Budapesta. Inaugurarea tîrgului internațional 1973

THE SUNDAY TIMES

LONDRA

AFRICA DE SUD: PROFITURI ȘI FOAMETE

OPINIA PUBLICĂ a reacționat cu o iritare lesne de înțeles la știrile apărute recent în ziarul „The Guardian", potrivit cărora, cu excepția unui mic număr dintre ele, toate cele aproximativ 500 de firme britanice care activează în Africa de Sud continuă să plătească cel puțin unora dintre muncitorii lor negri și de culoare salarii mai mici, și deseori mult mai mici, decît acelea necesare pentru a preîntîmpina bolile provocate de înfometare și subalimentare. Speakerul a fost de acord că în Camera Comunelor trebuie să aibă loc o dezbatere asupra acestui subiect, dar nu acum. Cineva a cerut o anchetă, constituirea unui grup parlamentar de supraveghere. Studenți și membri ai Bisericii au cerut să se renunțe la toate acțiunile industriale mînjite prin asemenea procedee. James Slater și-a exprimat oroarea pentru faptul că una din firmele la care avea un mare număr de acțiuni figurează pe lista delîncvenților, dar a remarcat că pînă acum a considerat aceste acțiuni drept „simple investiții". Alți președinți de firme și consilii de administrație au dat publicității diverse declarații în care admit că au greșit, dar majoritatea lor au afirmat că nu cunoșteau adevărata stare de lucruri și au telefonat în Africa de Sud pentru a li se transmite cifrele la zi. Iar un număr de alegători și acționari și-au scrutat din nou conștiințele în legătură cu problema dificilă a intereselor economice britanice, în valoare de peste 2 miliarde lire sterline, într-o țară cu un regim detestabil de apartheid.

Nu este suficient. Pînă acum, în diferite cazuri privind Africa de Sud, în Marea Britanie s-au mai manifestat asemenea accese de indignare de scurtă durată. Dar, apoi, vălul apatiei se lasă, valul de investiții, în general foarte profitabile, își reia cursul.

Bunăvoința voluntară nu este, se pare, acea forță puternică pe care am dori-o noi. O firmă sau alta — „Shell", „Unilever" și „Rowntree Mackintosh" — pot afirma cu oarecare temei că își plătesc muncitorii la tarife care le permit cel puțin să-și întrețină familiile la nivelul subzistenței și că au examinat și aplică măsuri pentru a îmbunătăți salariile și condițiile de trai, în măsura în care sistemul existent în Africa de Sud permite acest lucru. Dar, în ce privește restul firmelor, zilele trecute nu au existat decît confuzie, autojustificare, refuzul de a discuta cifre specifice, încercarea de a se ascunde în spatele conducerilor administrative din Africa de Sud și declara-

ții arogante. În general, ar fi greu să se respingă acuzația că profitul de 12 la sută pe care îl obținem de pe urma investițiilor noastre în Africa de Sud —cea mai mare rată a profitului din vreo regiune a lumii — este realizat în special datorită salariilor sub nivelul minim.

În fața acestei situații se pare că există numai două soluții pentru orice om preocupat serios de etica (sau măcar de simplul bun simț comercial) relațiilor noastre cu Africa de Sud. Fie să te alături acelora care cer retragerea totală — ceea ce ar putea salva toate conștiințele noastre, fie să încerci să mobilizezi toate forțele opiniei publice și politice pentru a sili pe „voluntarii binevoitori" să facă ceea ce afirmă că fac.

Pînă în prezent, antecedentele noastre sînt în mod evident nesatisfăcătoare. În timp ce Statele Unite au trimis în Africa de Sud echipe de anchetă ale Congresului care au publicat rapoarte severe, în Parlamentul britanic nu există membri care să fi luat poziție în mod consecvent împotriva realităților implicării noastre sud-africane.

In mod recunoscut, firma „Barclays", al cărei președinte adjunct, sir Frederick Seebohm, a recunoscut o dată în mod public că „guvernul sud-african se teme oarecum de noi", este una din foarte puținele firme care acordă la muncă egală salariu egal. Dar regulile apartheidului, potrivit cărora nici un alb nu poate munci sub conducerea unui negru, asigură că această măsură nu poate împinge pe nimeni prea sus pe scara promovării, iar un casier negru trebuie să lucreze în spatele unei despărțituri înalte, astfel încît să nu fie văzut în apropierea colegilor săi albi.

Dar chiar și în cadrul limitelor aspre impuse de apartheid, nu se face, de obicei, tot posibilul pentru a se îmbunătăți soarta groaznică a muncitorului african.

Există posibilități de acțiune — toate disponibile în mod legal pentru orice firmă care dorește să profite de ele. Iată cîteva: un salariu minimal în fiecare ramură care să nu fie inferior „nivelului de sărăcie" stabilit de autoritățile sud-africane și care să crească în mod regulat pentru a ajunge să semene ceva mai mult cu un salariu omenesc („nivelul de sărăcie" stabilit de guvernul african fiind literalmente abia suficient pentru a ține în viață membrii unei familii). Africanii să fie promovați oriunde este posibil, și uneori în opoziție cu sindicatele albe. Sindicatele negre să fie încurajate, chiar dacă nu pot fi înregistrate, iar guvernul sud-african să fie supus presiunilor pentru a legaliza un mecanism de negocieri destinat lor. Să se acorde maximum de ajutor medical, drepturi de pensie, mese la cantină (chiar dacă, recent, o firmă britanică a afirmat că „africanul nu este genul de om care mănîncă la cantină"), concedii plătite etc. Să se acorde subvenții pentru îmbunătățirea locuințelor municipale și pentru transportul muncitorilor la locurile lor de muncă. Să se acționeze pentru îmbunătățirea relațiilor între rase în cadrul întreprinderii — ceea ce, se afirmă, constituie o specialitate britanică. Și, în sfîrșit, să se facă mult mai mult pentru a se construi biblioteci, clinici de familie, creșe și alte mijloace de ridicare culturală — principala lipsă, cu excepția acelora de ordin politic, datorită căreia africanii sînt menținuți la nivelul muncii necalificate.

Cînd lordul Stokes, ale cărui răspunsuri optimiste cu privire la salariile plătite muncitorilor negri din Africa de Sud au impus retractări penibile, se va prezenta anul viitor în fața acționarilor săi de la firma „British Leyland", el —și toți ceilalți președinți de firme britanice cu interese în Africa de Sud —se pot aștepta la o furtună de întrebări din partea unor persoane dornice să știe ce progrese s-au realizat în acest sens. Dar, pentru a le răspunde în mod satisfăcător, va trebui să se facă eforturi reale de a prezenta cifre comparative. Organizații ca Asociația pentru comerțul Regatului Unit cu Africa de Sud vorbesc mult despre rolul jucat de firmele britanice în îmbunătățirea calității vieții în Africa de Sud ; dar ele mărturisesc că pînă și propriii lor membri sînt deseori reticenți atunci cînd se pune problema de a prezenta informații reale. Dacă acești membri speră în mod sincer să-și poată ține capul sus, ei vor trebui să consacre bani și forță de muncă unui program serios de cercetare.

Toate aceste măsuri trebuie oare să fie supravegheate de Parlament? Evident, orice contribuție, fie ea cît de mică, este utilă. Dar, după părerea noastră, numai o manifestare puternică de indignare a opiniei publice va putea duce vreodată la o schimbare serioasă de atitudine în aceste probleme. Numai dacă directorii și funcționarii superiori pot fi făcuți de salariații, clienții, acționarii și familiile lor să se simtă cu adevărat rușinați de faptele pentru care sînt răspunzători — deseori închizînd în mod deliberat ochii — ei vor aplica măsurile necesare pentru a schimba situația în Africa de Sud.

Peter Wilsher

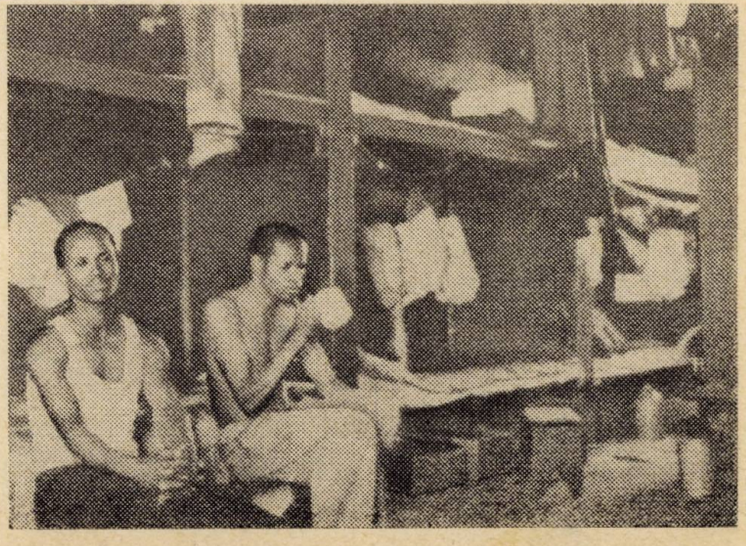

Africa de Sud. Condiția mizeră a muncitorului de culoare...

PROFIL

AMIN EL HAFEZ

primul ministru al Libanului

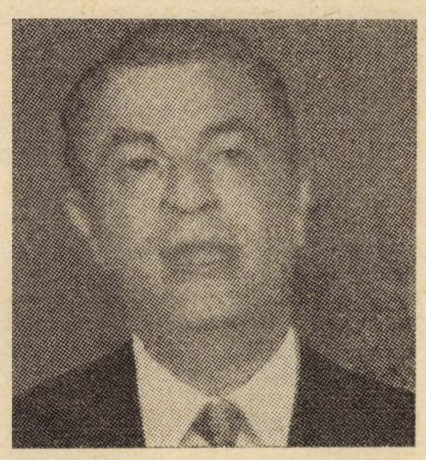

După demisia lui Saeb Salam, intervenită în contextul evenimentelor declanșate în ziua de 10 aprilie a.c. cînd comandouri israeliene au atacat diverse puncte ale Beirutului, președintele Suleiman Frangieh l-a desemnat premier pe Amin El Hafez. La 25 aprilie a.c. el a prezentat lista noului guvern, care numără 18 miniștri.

Născut în anul 1926, Amin El Hafez și-a făcut studiile primare și secundare în orașul natal — Tripoli — al doilea ca mărime din Liban. A urmat apoi cursurile Facultății de drept din capitala Egiptului. Doctor în economie politică al Universității din Lausanne (Elveția), el a fost profesor de științe economice la Universitatea arabă din Beirut.

Amin Hafez are reputația unui specialist în problemele politicii externe și economice. De altfel, pînă la numirea sa ca prim-ministru, Amin El Hafez era președinte al comisiei parlamentare pentru afacerile externe. Este, de asemenea, membru al Uniunii Interparlamentare.

Deputat musulman șiit, Amin El Hafez a făcut parte din grupul fostului prim-ministru Rashid Karame, el fiind cunoscut ca un adversar constant al fostului premier Saeb Salam.

În guvernul pe care l-a format, Amin El Hafez deține și portofoliul informațiilor. „Aș dori să conduc un cabinet care să răspundă aspirațiilor populare, iar poporul libanez să se bucure de binefacerile epocii contemporane" — spunea noul premier, arătînd că, pe plan intern, el va urmări îndeosebi diversificarea eforturilor pentru dezvoltarea economică intensă a țării.

Amin El Hafez este căsătorit cu Leila Oseiran, poetă de limbă arabă.

POSTA REDACȚIEI

Revista noastră mulțumește tuturor cititorilor care ne-au trimis felicitări cu prilejul apariției nr. 500.

Noile acorduri sovieto — vest-germane

Grigore Anastasescu, Timișoara. Într-adevăr, cu prilejul recentei vizite a secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev, la Bonn, s-au încheiat mai multe acorduri de cooperare. **I.** Iată **textul acordului de cooperare economică, industrială și tehnică între U.R.S.S. și R.F. Germania :**

„Guvernul Republicii Federale Germania și guvernul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, în dorința de a adînci cooperarea economică, industrială și tehnică dintre R.F. Germania și U.R.S.S., conform tratatului încheiat între cele două țări la 12 august 1970,

— pe baza acordului privind problemele generale ale comerțului și navigației, încheiat între R.F. Germania și U.R.S.S. la 25 aprilie 1958, și pe baza acordului pe termen lung încheiat la 5 iulie 1972 între guvernul R.F. Germania și guvernul U.R.S.S. cu privire la cooperarea în comerț și economie,

— din dorința de a promova dezvoltarea cooperării în Europa,

— recunoscînd că sînt necesare consolidarea și lărgirea cooperării prin acorduri pe termen mai lung, au căzut de acord asupra următoarelor :

Articolul 1. Părțile tratatului urmăresc lărgirea și adîncirea cooperării economice, industriale și tehnice între organizațiile și întreprinderile lor de resort pe baza avantajului reciproc și vor sprijini această cooperare în limita posibilităților lor.

Articolul 2. Părțile tratatului vor stabili prin intermediul Comisiei, prevăzută în articolul 7, domeniile în care ar fi necesară pe termen lung o lărgire a colaborării. Ele vor ține seama în acest scop, în special, de cerințele și resursele de materii prime, energie, tehnologie, utilaje și bunuri de consum ale ambelor părți.

Articolul 3. Cooperarea în cadrul acestui acord se referă în special la :

— construirea unor instalații industriale corespunzînd intereselor economice ale ambelor părți, extinderea și modernizarea unor întreprinderi industriale,

— colaborarea în producția de utilaje și alte produse,

— colaborarea în producția de materii prime,

— schimburi de brevete, licențe, documentație tehnică și informare tehnică, folosirea și ameliorarea unor tehnologii noi, eventual lărgirea acestora, precum și trimiterea de specialiști pentru a presta servicii tehnice sau pentru a se perfecționa.

Articolul 4. Părțile tratatului sprijină încheierea și aplicarea unor acorduri în legătură cu proiecte de colaborare economică, industrială și tehnică și ele vor crea, în limita posibilităților lor, înlesnirile necesare.

Articolul 5. Condițiile privind fiecare proiect în parte de cooperare economică, industrială și tehnică se stabilesc de comun acord, de către organizațiile și întreprinderile interesate ale ambelor părți, conform legilor și dispozițiilor în vigoare în fiecare dintre cele două state.

Articolul 6. Părțile tratatului vor sprijini cooperarea organizațiilor și întreprinderilor lor de resort, în terțe țări.

Articolul 7. Comisiei R.F. Germania și U.R.S.S. pentru colaborarea economică și tehnico-științifică i se trasează sarcina de a sprijini și supraveghea transpunerea în fapt a acestui acord. În acest scop ea elaborează propuneri de perspectivă pentru dezvoltarea colaborării reciproce pe termen lung pe plan economic, industrial și tehnic.

Articolul 8. În conformitate cu acordul cvadripartit din 3 septembrie 1971, prezentul acord este extins la procedurile stabilite în legătură cu Berlinul (occidental).

Articolul 9. Acest acord nu aduce nici un prejudiciu acordurilor și tratatelor bilaterale și multilaterale, încheiate anterior de R.F. Germania și U.R.S.S.

În această ordine de idei, atunci cînd va fi necesar, părțile semnatare vor stabili consultări la propunerea uneia dintre părțile acordului. Aceste consultări nu pot pune însă sub semnul întrebării obiectivele de bază ale prezentului acord.

Articolul 10. Prezentul acord intră în vigoare din ziua semnării sale, fiind valabil pe timp de zece ani.

Părțile acordului vor trebui să stabilească de comun acord, cu cel puțin șase luni înainte de expirarea acestui termen, măsurile necesare pentru dezvoltarea în continuare a colaborării economice, industriale și tehnice".

II. În ce privește acordul de colaborare culturală sovieto—vest-german semnat de miniștrii de externe ai celor două țări, A. Gromîko și W. Scheel, acesta prevede dezvoltarea schimburilor și altor forme de colaborare în domeniul culturii, inclusiv al științei și învățămîntului, pe baza avantajului reciproc și reciprocității. În acord se exprimă convingerea că „această colaborare va contribui la o mai bună înțelegere reciprocă". Părțile vor favoriza colaborarea între organizațiile guvernamentale, academii, instituții de învățămînt de specialitate superioare și medii, școli de cultură generală, școli tehnico-profesionale și alte instituții de învățămînt și de cercetări științifice. Părțile acordă o mare importanță răspîndirii reciproce de cunoștințe în domeniul limbii și literaturii ruse și limbii și literaturii germane. Ele vor stimula vizitele și alte contacte în interesul unei mai bune cunoașteri reciproce a artei, literaturii și altor domenii înrudite. Părțile vor contribui la colaborarea în domeniile cinematografiei, televiziunii și radiodifuziunii, sportului și culturii fizice. Ele vor stimula schimbul turistic pentru o mai bună cunoaștere reciprocă a vieții, muncii și culturii. Pentru înfăptuirea obiectivelor acestui acord, părțile vor stabili de comun acord programe de colaborare pe termen de cîte doi ani. Ele vor institui o comisie specială pentru analizarea rezultatelor schimbului și colaborării.

Acordul este încheiat pe cinci ani. Se prevede un procedeu de prelungire a valabilității sale.

III. După cum se știe, cu această ocazie, a mai fost semnat și un **protocol cu privire la comunicațiile aeriene.** Se prevede deschiderea liniilor aeriene Frankfurt pe Main — Moscova — Tokio și retur, pentru ambele părți.

Zborurile regulate pe aceste trasee vor începe la 31 iulie. Avioane ale companiilor „Aeroflot" și „Lufthansa" vor efectua cîte o cursă pe săptămînă. Prin acordul celor două părți, zborurile pe această rută transsiberiană pot deveni mai frecvente.

Alexandru Cotișel, com. Cîmpeni, jud. Alba. Vă mulțumim pentru aprecieri. **1.** Primii astronauți care urmau să coboare pe Lună au fost desemnați după îndelungate și multiple pregătiri.

2. Nu mai există astăzi pirați asemănători celor de acum cîteva veacuri. Dar, în ciuda legilor drastice, a mijloacelor de informare care împiedică actele piraților, unele acțiuni similare se mai petrec și astăzi, dînd de furcă firmelor de asigurări. În nr. 7 din 1972 am publicat un articol („Enigma navelor dispărute") pe această temă.

3. Amănunte despre „miliardarul invizibil" veți găsi în nr. 6—7 din 1972 ale revistei noastre. H. Hughes nu a devenit mai „vizibil" decît înainte.

Victor Bojan, București. 1. Astronautul care a fondat la Colorado Springs (statul Colorado) asociația mistică „Zbor spre înălțimi" este James B. Irwin de pe „Apollo 15". În ceea ce-l privește pe Ed Mitchell, pilotul modulului de comandă al navei „Apollo 14", acesta se ocupă de telepatie și metafizică.

2. La congresul la care vă referiți au participat toate statele islamice din nordul Africii, Orientul Apropiat și Orientul Mijlociu.

Silviu Totti, București ; Mihai Nucleanu, com. Ruginoasa, jud. Gorj; Tiberiu Cioată, com. Ciocile, jud. Brăila. Vă mulțumim foarte mult pentru scrisorile călduroase pe care ni le-ați trimis.

Vasile Negescu, Pitești. Ne cerem scuze pentru întîrzierea răspunsului nostru. Căutăm amănuntele pe care le solicitați. Vom răspunde întrebărilor dv. cît mai curînd posibil.

Ioan Tătaru, Pitești. Nu dispunem, deocamdată, de datele biografice ale ofițerului Aurel Dylski, membru al părții ungare în Comisia internațională de supraveghere și control, ucis în cadrul unor ciocniri în Vietnamul de sud și înmormîntat la Budapesta la 7 aprilie. Vom avea în vedere propunerea dv.

POSTA REDACȚIEI

Partide în San Marino

Romeo Marinescu, Rîmnicu Vîlcea, jud. Vîlcea. Despre cele mai mici state ale lumii revista noastră a scris în numeroase rînduri, fie în cadrul acestei rubrici, fie în informări detaliate, pe diverse teme, în celelalte pagini ale revistei. Vă sugerăm consultarea cîtorva din aceste numere : 3, 21, 24, 29, 30, 37, 39 din 1971, 33, 37, 38, 52 din 1972. Se înțelege, însă, că nu am putut publica toate informațiile necesare, despre fiecare din aceste minitate. Să luăm cazul republicii San Marino (cf. și reportajul publicat în nr. 22 al revistei), unde există patru partide politice principale : Partidul Socialist-Democrat Independent Sanmarinez, întemeiat în anul 1955, secretar — A. Casali ; Partidul Socialist Sanmarinez, întemeiat în anul 1968, al cărui secretar general este Remo Giacomini ; Partidul Comunist Sanmarinez, întemeiat în anul 1921, președinte — Ermenegildo Gasperoni, secretar general — Umberto Barulli (după cum se știe, Congresul al VIII-lea al partidului a avut loc în acest an, în luna februarie, la congres participînd și o delegație a P.C.R.) ; Partidul Democrat-Creștin Sanmarinez, întemeiat în anul 1945, secretar — Federico Bigi. În San Marino există și două organizații sindicale : Confederația Democrată a Muncitorilor din San Marino, secretar general — Marino Bugli ; Confederația Muncii din San Marino, secretar — Marino Nenni.

Burundi

Viorel Cruceanu, Podul Turcului, jud. Bacău. 1. Vă mulțumim pentru cuvintele călduroase adresate redacției și ne bucură, desigur, că răspunsurile pe care le-ați primit la întrebările anterioare au corespuns așteptărilor dv.

2. Acum, cîteva scurte informații despre statul african **Burundi.** Situat între două mari state ale Africii, Zair și Tanzania, la frontiera sa aflîndu-se unul din cele mai mari lacuri africane, Tanganika, statul Burundi, cu cei 27 834 km², împarte cu vecinul său, de aceeași modestă mărime — Ruanda — privilegiul de a fi unul din locurile cele mai dens populate de pe continent : 122 locuitori pe km². Nici poziția sa geografică în inima Africii, departe de orice litoral, nici reliefu care atinge înălțimi de 2 600 metri de unde pleacă izvoarele Nilului, nici însuși climatul (cînd e uscat, cînd plouă diluvian) nu par să explice această concentrare de oameni. Lacul Tanganika, pe malul căruia a fost construită capitala Bujumbura, apare ca o masă discordantă într-un peisaj grandios și auster. Este, de altfel, una din singurele șanse ale unei țări care nu dispune de bogate resurse, precum vecinele sale. Subalimentarea este încă principala problemă pentru o bună parte din cei 3 340 000 burundezi.

Fostă colonie germană, trecută sub tutela Belgiei, împreună cu Ruanda pentru a forma Ruanda-Urundi, Burundi a devenit independentă în 1962, fiind monarhie. Comisia de tutelă a O.N.U. a încercat să mențină uniunea celor două țări, dar nici una, nici cealaltă n-au dorit-o. Totuși, ele au evoluat aproape identic, ceea ce se explică printr-o asemănare a populației și a structurilor sociale. Ca și în Ruanda, în Burundi există două etnii principale : bahutuși (85 la sută) și batutsi. O a treia — batwas — nu reprezintă decît o parte infimă. Ultimii sosiți în țară, batutsii, mai apropiați de rege, al cărui ajutor de bază au fost, au ocupat pămînturile cele mai fertile, ceea ce a creat rivalități și a dat naștere la lupte permanente între cele două etnii. Pe acest fundal s-au derulat

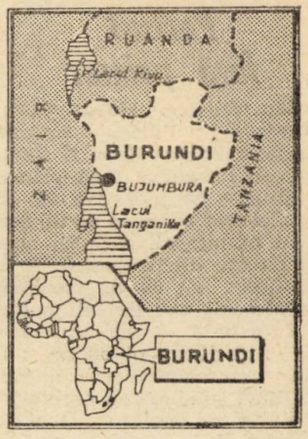

evenimentele politice din ultimii ani. În 1958, fiul regelui, prințul Rwagasore, a creat Partidul Unității și Progresului Național, care revendica independența, unitatea, justiția socială și solidaritatea africană. În octombrie 1962, prințul a fost asasinat, iar Burundi n-a realizat coeziunea politică, mai ales că nu mai puțin de opt lovituri de stat (după „Jeune Afrique") au avut loc. În aprilie 1966, prințul moștenitor Charles Ndizaye, 19 ani, pleacă în Elveția pentru a-și continua studiile. La 8 iulie 1966, el îl răstoarnă pe regele Mwani aflat la putere de peste 50 de ani, suspendă constituția și numește ca prim ministru pe fostul secretar de stat la ministerul apărării, căpitanul Michel Micombero (născut în 1940 în provincia Muramvia). Dar noul rege și primul său ministru n-au întîrziat să se opună cu fermitate unul celuilalt. Rezultatul a fost că, la 28 noiembrie 1966, căpitanul Micombero proclamă republica, al cărei președinte devine. Partidul Unității și Progresului nu este interzis, dar deviza sa devine : unitate, muncă, progres. De pe drapelul țării cu două benzi colorate în verde și, respectiv, roșu, dispare tamburul — simbolul monarhiei. Președintele Micombero, devenit colonel, a încercat să reconcilieze cele două etnii, constituind un guvern de uniune națională. Apoi, în decembrie 1969 el a dejucat și o lovitură de stat. Totuși, etniile principale nu s-au reconciliat, astfel că, în primăvara anului trecut, intense și sîngeroase lupte au izbucnit între cele două etnii. Odată realizat armistițiul, președintele Micombero a anunțat că reformele structurilor economice din interior vor continua.

3. România și Burundi au stabilit relații diplomatice în iulie 1968.

Seisme

Gh. Bădescu, Craiova. Nu s-ar putea da un răspuns exact întrebării dv., întrucît nu există statistici decît privind pagubele provocate de cutremure în ultimele cîteva sute de ani. Totuși, experții instituțiilor internaționale specializate consideră că seismele au provocat, de 4 000 de ani, aproximativ 13 milioane de victime. Începînd cu anul 1926, au murit din cauza cutremurelor 500 000 de persoane, iar pagubele materiale s-au ridicat la 10 miliarde dolari. Singurul mijloc de a reduce la minimum aceste pagube ar fi, susțin aceiași experți, elaborarea unor procedee care să permită construirea unor edificii rezistente la cutremure. În această direcție se desfășoară, de cîtăva vreme, ample și intense cercetări, care interesează într-un înalt grad cel puțin 60 de state aflate în cele două mari regiuni seismice ale lumii (una se întinde de-a lungul litoralului Pacificului, o alta pleacă din Maroc, străbate Mediterana și Orientul Mijlociu, terminîndu-se în Asia centrală și de sud-est). Unul din importantele centre de cercetări este Institutul Internațional de seismologie și geniu seismic din Tokio, unde, cu ajutorul UNESCO și P.N.U.D., au fost formați mulți specialiști în problemele seismice pentru țările direct interesate. În fotografiile de mai jos : imagine după cutremurul din 1949 din Ecuador, care a devastat așezarea Pelileo ; ceasul gării din Skoplje (Iugoslavia) s-a oprit la ora în care a început, în 1963, cutremurul — 17 secunde mai tîrziu, seismul lăsa în urmă 1 000 de morți, pagube de 1 300 milioane dolari, 80 la sută din locuitori fără adăpost.

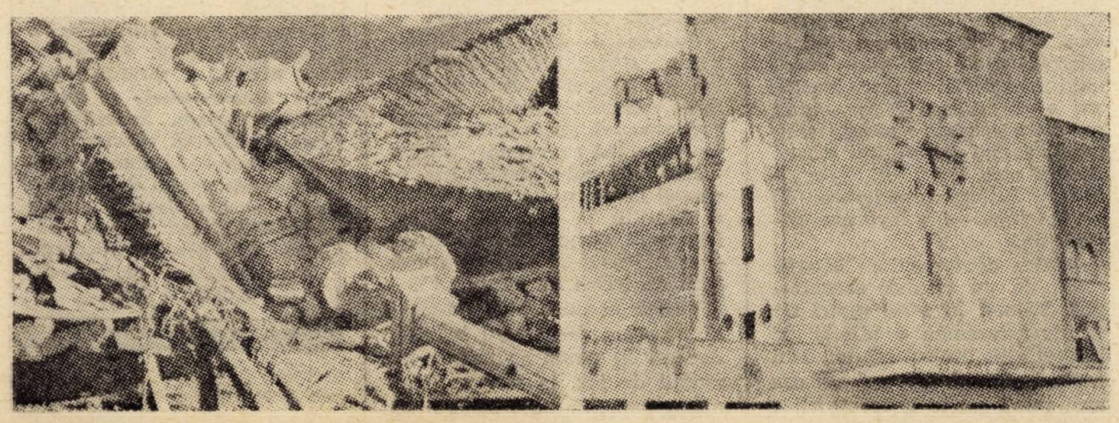

POSTA REDACȚIEI

Parisul fără primar

Ion Neculce, București. Într-adevăr, Parisul prezintă particularitatea de a fi singurul oraș francez fără primar. Treburile gospodărești ale capitalei sînt conduse de un consiliu municipal, care își alege în fiecare an președintele. La 15 iunie, cei 90 de consilieri municipali vor investi pentru a 23-a oară — dar ultima — pe unul dintre ei cu acest titlu și cu răspunderile aferente. Căci se studiază o reformă a statutului capitalei. Unul din proiectele în curs de examinare la Ministerul de Interne preconizează ca, în locul celor douăzeci de arondismente (sectoare) ale Parisului, teritoriul capitalei să fie împărțit în patrusprezece comune conduse de consilii și de primari aleși. Un alt proiect, păstrînd actuala împărțire administrativă, propune înființarea funcției de primar al Parisului, ales pentru doi ani și reeligibil, iar în fiecare arondisment crearea unui consiliu din care să facă parte — în afară de consilierii aleși, de primar și de adjuncții săi — supleantul deputatului respectiv în Adunarea Națională și un subprefect numit de guvern. Oricare ar fi formula aleasă, noul statut al Parisului va intra în vigoare anul viitor, cînd va expira mandatul actualului consiliu al orașului.

Marian Piticaș, Brăila. 1. Regele Olaf V al Norvegiei s-a născut la 2 iulie 1903, a studiat la Oslo și Oxford, s-a căsătorit în 1929 cu prințesa Märtha a Suediei (decedată în 1954), a comandat forțele norvegiene în timpul celui de-al doilea război mondial și a urmat la tron tatălui său, Haakon VII, în septembrie 1957.

2. Regina Margrethe II a Danemarcei a urcat pe tron la 14 ianuarie 1972, după moartea tatălui ei, regele Frederik IX. Actuala regină s-a căsătorit în 1966, la 27 de ani, fiind încă prințesă moștenitoare, cu tînărul diplomat francez Henri Laborde de Monpezat. Are doi copii.

Ștefan Bădescu, com. Șiria, jud. Arad. Am scris pe larg despre civilizația maya în nr. 3 din 1970.

Nicu Sorescu, București. Nu cunoaștem situația celor „doi fii adoptați de către domnitorul Al. I. Cuza". Vom căuta să găsim răspuns întrebărilor dv. Vă sugerăm să vă adresați și revistei „Magazin istoric".

Dumitru Mavrov, București; Ionel Scurtu, Codlea, jud. Brașov; Alexandru Pop, Vistrian Rus, Cîmpulung Moldovenesc. Căutăm informațiile pe care le solicitați. Vom răspunde întrebărilor dv. într-unul din numerele viitoare.

Emeric N. Kolbaszer, Carei, jud. Satu Mare; Adrian Alexandru, Iași. Nu au intervenit elemente noi în relațiile sovieto-chineze, în afara celor despre care revista noastră a scris la vremea respectivă. Vom avea în vedere propunerile dv.

„Valea centenarilor"

E. Dobrescu, București. Regiunea la care vă referiți se găsește în Ecuador și, în urma călătoriilor unor oameni de știință, a fost supranumită „Valea centenarilor", datorită numărului mare al celor în vîrstă de 100 sau peste o sută de ani. Reproducem un scurt fragment dintr-un articol semnat de Pierre Rossion în revista „Science et Vie", prin care răspundem întrebărilor dv., fragment care relatează călătoria în această regiune a dr. David Davies, gerontolog la Universitatea din Londra: „Auzind vorbindu-se despre o populație a cărei medie de viață este excepțional de ridicată, dr. D. Davies pleacă în locul indicat: valea Vilcabamba, în provincia Loja. Așezarea, numită «Valea sacră» de indienii care o locuiau înaintea sosirii primilor spanioli, este de o extremă frumusețe. Dr. Davies a fost primit cu brațele deschise de o mulțime de centenari. Prima surpriză: oamenii aceștia erau tineri în comparație cu doi decani de vîrstă care i-au fost prezenți ulterior — Miguel Carpio (123 ani) și José David (142 ani). A doua surpriză: Miguel și José sînt «stîlpi de cafenea», ei bînd, zilnic, o jumătate de litru de rom și fumînd trei pachete de țigarete. Era prea mult pentru dr. Davies, care nu privise niciodată gerontologia și sub acest unghi. Rețetele cunoscute pentru a «îmbătrîni bine» erau mult mai stricte: mers, tenis, iaurt, regim cu puține calorii și, mai ales, lipsă totală de alcool și tutun, considerate de gerontologi ca adevărate catastrofe.

«Valea centenarilor» beneficiază de un climat excepțional. Situată la 1 500 metri altitudine, vremea e blîndă și însorită tot timpul anului. Mai mult, locul e foarte calm și cea mai mare parte a locuitorilor

n-au pus niciodată piciorul în orașul Loja, situat la 52 km. Hipertensiunea, bolile de inimă și cancerul nu sînt cunoscute aici. Regimul alimentar, mai curînd frugal, e constituit din supă de porumb, fasole, cartofi, portocale, banane și foarte puțină carne. În total, niciodată mai mult de 1 700 calorii pe zi, adică aproape jumătate din cifra înregistrată în Franța. Pe de altă parte, nu se zgîrcesc cu romul sau tutunul: un rom nerafinat și țigarete de tip artizanal. Centenarii din Vilcabamba atribuie longevitatea lor ceaiului pe care îl beau. Locuințele, în general din lemn, cu pămîntul bătătorit și fără mobilier, n-au nici un fel de comoditate sanitară. Sînt ferme izolate, situate de o parte și alta a văii. Au fost construite recent puțuri, dar locuitorii preferă încă să bea apa direct din rîu. Ceea ce i-a determinat pe cercetătorii de la Universitatea din Quito să încerce a afla dacă aceasta nu posedă vreo proprietate miraculoasă. Pînă acum, analizele n-au arătat nici un agent chimic revelator.

Centenarii din valea Vilcabamba sînt sănătoși și moartea prematură e, într-adevăr, la ei consecința unui accident sau vreunei gripe contractată în contactul cu vreun străin trecut prin vale. Facultățile fizice și intelectuale sînt intacte și dentiția în perfectă stare. Mai mult, ei ignoră «pensionarea»: Miguel și José se ocupă încă de treburile cîmpului".

Imaginea alăturată reprezintă un grup din acești bătrîni, decanii de vîrstă aflîndu-se pe rîndul de jos, la mijloc. Pînă acum oamenii de știință n-au găsit nici o explicație a fenomenului. Condițiile de altitudine și hrană n-ar fi, se pare, cauza, deoarece mai există alte trei regiuni în lume în care locuiesc mulți oameni de o sută și peste o sută de ani (Caucaz, Iakuția și Himalaya), unde hrana este cu totul alta. În Himalaya, spre exemplu, aceștia mănîncă, spre deosebire de Vilcabamba, foarte multă carne. Vom reveni.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

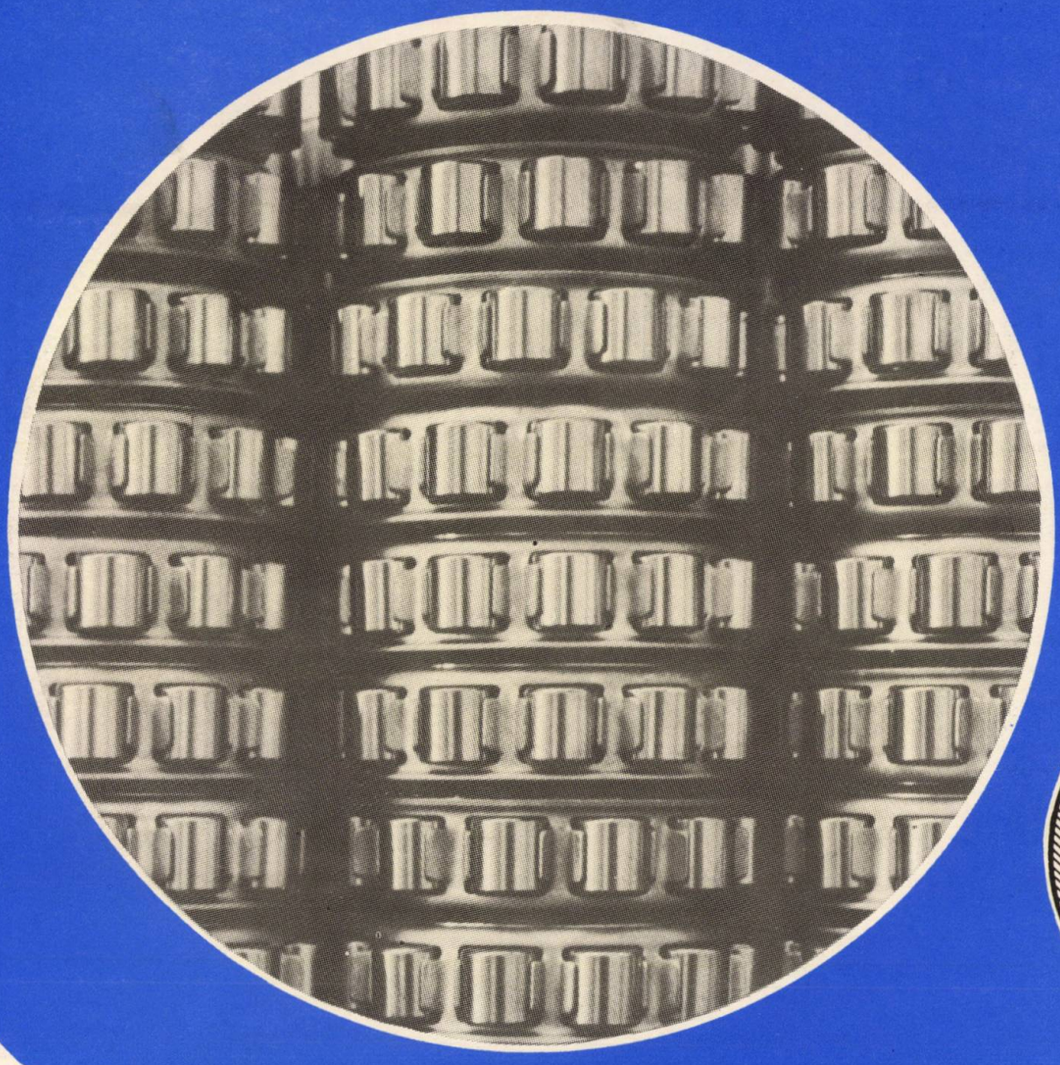

Fabrica de rulmenţi

BÎRLAD

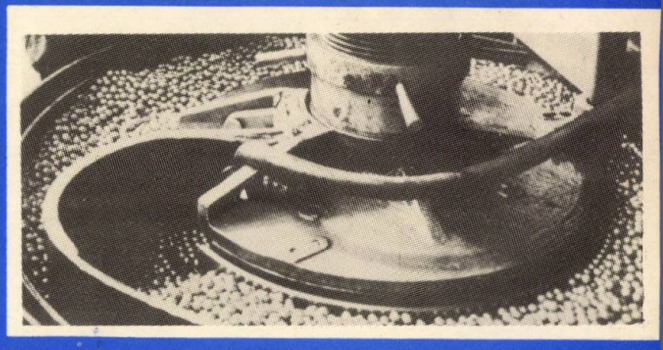

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ

RULMENŢI RADIALI ŞI AXIALI CU BILE

RULMENŢI CU ROLE BUTOI OSCILANŢI

ULMENŢI RADIALI CU ROLE CILINDRICE

RULMENŢI DE CONSTRUCŢIE SPECIALĂ

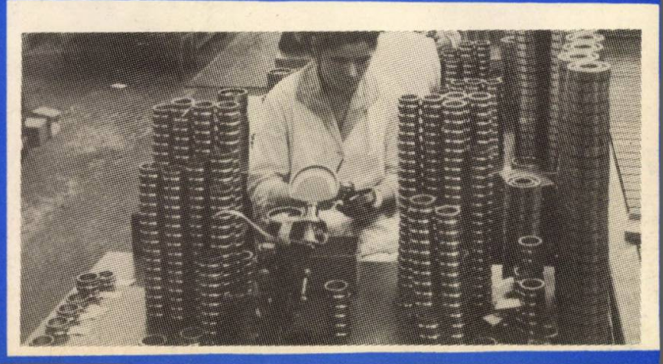

METAL DE CALITATE SUPERIOARĂ PENTRU INDUSTRIA ROMÂNEASCĂ ȘI PENTRU EXPORT

cu utilaj ultramodern şi tehnologie de ultimă oră,

furnalele, oţelăriile, laminoarele şi uzinele centralei siderurgice

galaţi

produc:

- **Tablă groasă din diferite calităţi de oţel necalmat, calmat şi din oţel slab aliat, pentru construcţii navale, cazane etc., corespunzătoare calitativ normelor STAS, GOST, DIN, avînd următoarele dimensiuni: grosimea de la 4 la 150 mm, lăţimea de la 800 la 3 000 mm, lungimea maximă 15 000 mm (în mod excepţional pînă la 30 000 mm)**
- **Se realizează, de asemenea, sleburi cu grosimea de la 100 la 300 mm, lăţimea de la 700 la 1 600 mm, lungimea de la 1 500 la 9 500 mm.**
- **Lingouri plate pînă la 28 tone**
- **Lingotiere plate**
- **Fontă de afinare în calupuri**
- **Oxigen în tuburi**

Lei 2

Nr. 24 7 iunie 1973

LUMEA

CABINETUL DE ... SIBIU

MOMENT DE SEAMĂ ÎN DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ A RELAȚIILOR ROMÂNO–IRANIENE

Corespondențe speciale din:

HELSINKI
VIENA
ATENA
REYKJAVIK
LONDRA
BOCHUM

Reportaj pe glob

HAMBURG

Anchetă internațională:

Securitatea și cooperarea în Europa

Perspectiva desființării blocurilor militare

Navele spațiale ale anului 2000

Primiri la tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU

Primirea lui Nouhak Phoumsavan, membru al Comitetului Permanent al C.C. al Frontului Patriotic Laoțian (Neo Lao Haksat), care, în fruntea unei delegații a C.C. al F.P.L., a făcut o vizită în țara noastră.

Primirea secretarului general al Partidului Social-Democrat din R. F. Germania, Holger Borner, și a lui Hans Eberhard Dingels, șeful Secției relații externe a P.S.D.

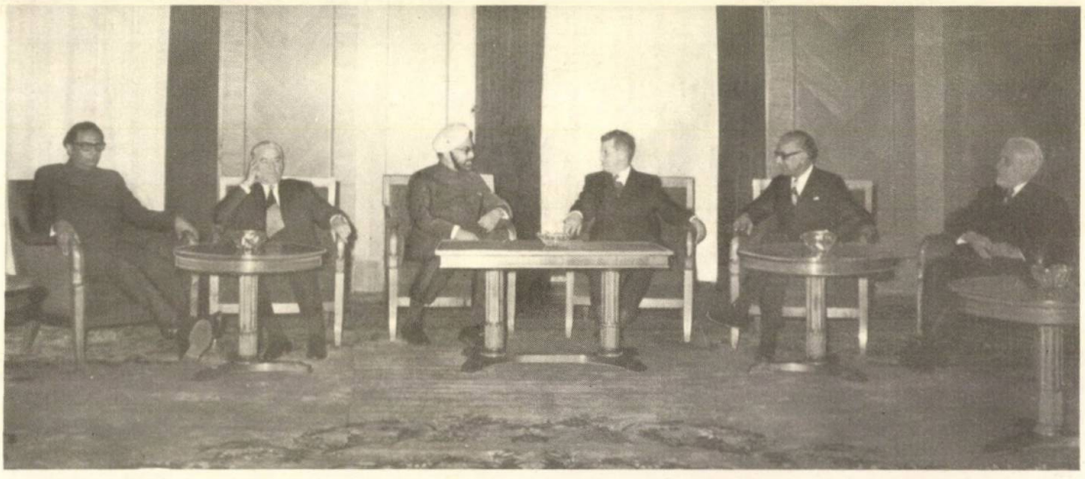

Primirea delegației parlamentare indiene, condusă de dr. G. S. Dhillon, președintele Camerei Reprezentanților a parlamentului Republicii India.

Primirea lui Pieter Lieftinck, director executiv la Fondul Monetar Internațional (F.M.I.)

LUMEA

24 (502)

7 iunie 1973

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Un moment nou și important în relațiile dintre România și Iran. Dumitru Constantin 2
Declarație solemnă a Republicii Socialiste România și Iranului 4
„Ceaușescu – știința conducerii pentru o Românie modernă" 5
Helsinki. Finalizarea consultărilor pregătitoare. Dumitru Tinu 6
Securitatea europeană și perspectiva desființării blocurilor militare. Radu Pascal 10
Ulster. Încă un pas spre calm. Nicolae Plopeanu 11
Bucureștiul va găzdui viitoarea sesiune a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa. Nicolae Ghenea 12
Bochum. Săptămîna românească. Vasile Crișu 13
Atena. Republică în Grecia. Ion Badea 14
Reykjavik. Nixon-Pompidou : dezacorduri în surdină. Florica Șelmaru 15
Addis Abeba. Importante documente adoptate de reuniunea la nivel înalt. Constantin Dumitrașcu 18

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ

Securitatea europeană – principii, căi, obiective
Răspund :
– **Annemarie Renger, președinta Bundestagului** 7
– **Jan Luyten, membru al Biroului Național și secretar al P. S. Belgian** 8
– **Dimităr Bratanov, președintele Comitetului bulgar pentru securitate și cooperare europeană** 8
– **Pierre Graber, ministrul de externe al Elveției** 9

REPORTAJ PE GLOB

Hamburg. N. S. Stănescu 16

DIN TĂRILE SOCIALISMULUI

R.D. Vietnam. Uzina Tran Hung Dao, citadelă a patriotismului. Emil Georgescu 19
R. S. Cehoslovacă. La ordinea zilei – eficiența. Constantin Prisăcaru 20

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Experiențele din Mururoa și Curtea de la Haga. Stelian Țurlea 21

1000 + 1 22–23

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Bazele spațiale ale anului 2000. Paul B. Marian 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ 26–29

PROFIL

Erskine Childers, președintele ales al Republicii Irlanda 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

CABINETUL DE PARTID SIBIU

SĂPTĂMÎNA

Fiecare săptămînă înregistrează noi confirmări ale participării active a țării noastre la amplul dialog consacrat promovării păcii și cooperării internaționale. Din cuprinzătoarea agendă diplomatică românească a ultimei săptămîni, vom releva cea de a șasea întîlnire între președintele Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi, întîlnire care atestă dezvoltarea exemplară, în ultimii ani, a unor relații de cooperare prietenească, întru totul conforme intereselor celor două țări și, totodată, cu valoare de contribuție concretă la cauza înțelegerii între popoare.

Documentele semnate, Declarația solemnă comună – confirmînd întemeierea raporturilor între România și Iran pe acea bază principială a cărei respectare, în ansamblul relațiilor între state, este tot mai larg recunoscută ca un imperativ al vieții internaționale – și Acordul de cooperare pe termen lung – concretizînd direcțiile dezvoltării conlucrării statornicite între cele două țări – certifică întîlnirea celor doi șefi de stat ca un nou moment de referință în relațiile bilaterale, ca un nou impuls dat dialogului pașnic dintre România și Iran.

Actualitatea politică europeană a fost marcată de continuarea în ritm susținut a activităților de consolidare a tendințelor pozitive, tot mai puternic afirmate în viața continentului. La Helsinki, reprezentanții celor 34 de state participante se concentrează asupra ultimelor completări la documentele ce vor alcătui „dosarul conferinței". Între documentele definitivate, „decalogul de principii" include recunoașterea „egalității suverane și respectului pentru drepturile inerente ale suveranității", stipulează ca normă „nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța" și expune, în formulări ce au întrunit asentimentul participanților, celelalte principii, de acum bine cunoscute, a căror aplicare efectivă, de către toate statele și în raport cu toate statele, indiferent de mărime, potențial, apartenență sau neapartenență la alianțe militare, ar semnifica instituirea la scară continentală a unui nou sistem de relații, corespunzător aspirațiilor de dezvoltare liberă ale popoarelor.

Încadrate în intervalul aceleiași săptămîni, acțiuni bilaterale au contribuit, de asemenea, la afirmarea cursului nou, pozitiv, în climatul politic al continentului. Normalizarea relațiilor între R. S. Cehoslovacă și R. F. Germania a devenit o perspectivă apropiată, parafarea unui document comun fiind prevăzută în cursul acestei luni. În același context, prezența în R. D. Germană, unde au fost primiți de primul secretar al P.S.U.G., Erich Honecker, a liderilor grupurilor parlamentare ale partidelor coaliției guvernamentale din R. F. Germania, Herbert Wehner (P.S.D.), și Wolfgang Mischnick (P.L.D.) a atestat perspectivele evoluției pașnice, reciproc avantajoase, a relațiilor între cele două state germane.

La Addis Abeba s-a încheiat, săptămîna trecută, examinarea, de către factorii politici interesați, a problemelor continentului african. Lichidarea ultimelor redute ale colonialismului, afirmarea plenară a independenței tinerelor state, consolidarea independenței lor economice au fost subiecte prioritare. O afirmare a dreptului statelor de a dispune de resursele lor a constituit-o, într-o manieră concretă, recenta rundă de negocieri între OPEC și importatorii de petrol. Stabilind reașezarea prețului petrolului corespunzător devalorizării, în acest an, a dolarului, negocierile au afirmat, în fapt, hotărîrea țărilor exportatoare – țări confruntate de problemele dezvoltării – de a nu suporta, așa cum se întîmpla pînă nu de mult, consecințele seismelor monetare occidentale.

Continuarea dialogului interoccidental, prin întîlnirea franco-americană la cel mai înalt nivel desfășurată la Reykjavik ; prime măsuri, în concordanță cu reînnoirile politice promise, în Argentina ; scrutine în Republica Eire și în Ulster; trecerea Greciei la forma de stat republicană. Sînt alte cîteva repere ale unei săptămîni politice bogată în evenimente ; vacanța politică de vară este, încă, îndepărtată...

„Lumea"

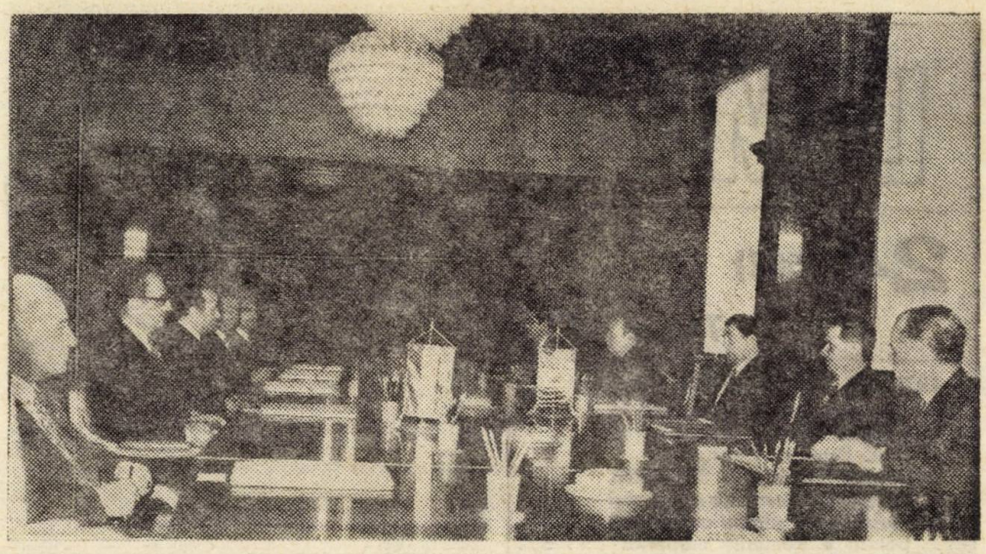

Un moment nou și important în relațiile dintre România și Iran

Evenimente importante, cu ample și profunde semnificații pentru caracterul relațiilor dintre România și Iran, există numeroase în cronica acestor raporturi. Vizita efectuată în România de Șahinșahul Iranului și de împărăteasa Farah, la invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, desfășurată în atmosfera de cordialitate și înțelegere care caracterizează raporturile de prietenie dintre cele două țări și popoare, oferă acum, prin rezultatele cu care s-a încheiat, argumente reprezentative care-i conferă calificativul de „moment nou și important în relațiile dintre România și Iran", așa cum o aprecia președintele Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită după semnarea de către conducătorii celor două state a Declarației solemne comune. Aprecierea de mai sus se referă, desigur, la întreaga vizită, la atmosfera cordială a convorbirilor oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și suveranul Iranului, la semnarea unor importante documente, ca și la călătoria prin țară a înalților oaspeți iranieni, — subliniindu-i, implicit, și importanța pe care o are în adîncirea și diversificarea raporturilor româno-iraniene.

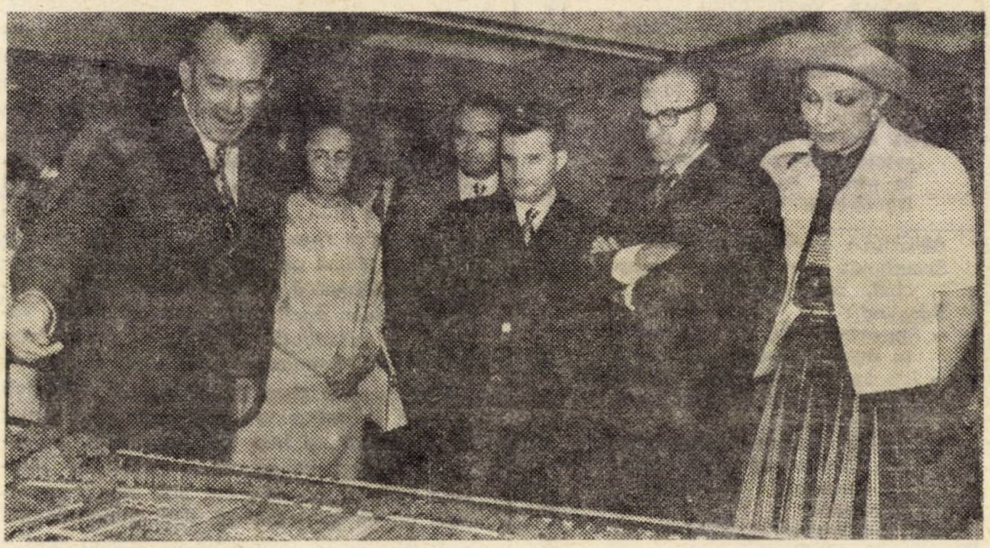

La combinatul de celuloză și hîrtie din Suceava

Convorbirile oficiale între președintele Nicolae Ceaușescu și Șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi au constituit un nou contact direct în cadrul căruia cei doi șefi de stat — care se întîlnesc pentru a șasea oară — s-au informat reciproc despre preocupările actuale ale României și Iranului și au procedat la un schimb de vederi amplu și cuprinzător privind dezvoltarea relațiilor bilaterale, precum și unele probleme internaționale de interes comun.

Este, de asemenea, de remarcat, în mod deosebit, semnarea de către președintele Consiliului de Stat al României și de către Șahinșahul Iranului a Declarației solemne comune, al șaptelea document de acest gen semnat în ultimul timp de țara noastră. Documentul, ca rezultat al constatării că relațiile de prietenie și colaborare dintre cele două țări se dezvoltă în permanență în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale și al dorinței de a da expresie aspirațiilor de pace și înțelegere ale popoarelor român și iranian și de a lărgi și adînci în continuare raporturile care există între cele două state — pune în evidență dorința României și Iranului de a aprofunda colaborarea, de a conlucra pentru afirmarea principiilor noi în viața internațională. Declarația solemnă comună se înscrie astfel ca un document fundamental pentru relațiile româno-iraniene, importanța sa fiind subliniată de cei doi șefi de stat imediat după ceremonia semnării ei.

„Aș dori să exprim satisfacția mea, a Consiliului de Stat, a poporului român pentru semnarea Declarației solemne de către cei doi șefi de stat — ai României și Iranului — care dă expresie sentimentelor de prietenie existente între popoarele noastre și consemnează, totodată, rezultatele obținute în ultimii ani în colaborarea multilaterală dintre România și Iran, atît în domeniul relațiilor bilaterale, cît și în conlucrarea pe plan internațional, în eforturile popoarelor pentru o lume mai bună, a cooperării și păcii".

La rîndul său, Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, arăta: **„În acest moment solemn, de concretizare a relațiilor extrem de amicale ce există între țările noastre, aș dori să subliniez rolul deosebit pe care dumneavoastră, domnule președinte, l-ați jucat în întărirea relațiilor noastre, bazate pe principiile respectului reciproc, de neamestec, de coexistență pașnică și de cooperare activă între două țări care, deși din punct de vedere geografic sînt îndepărtate și au regimuri diferite, urmăresc aceleași idealuri, întemeiate pe principiile menționate, promovează o politică de independență națională, au putut găsi atît de multe fundamente comune pentru a ajunge să concretizeze această dorință și această politică prin semnarea Declarației solemne și a unui tratat economic ce acoperă o perioadă de 15 ani".**

Caracterizîndu-se prin dorința comună de a găsi noi căi de extindere a colaborării dintre popoarele noastre, vizita în România a Șahinșahului Iranului a prilejuit și semnarea Acordului între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul imperial al Iranului pentru cooperare economică, tehnică și științifică pe termen lung. Alături de alte acorduri existente, de schimburile de vizite la diferite niveluri care, la rîndul lor, au contribuit la o mai bună cunoaștere, la transpunerea în practică a documentelor încheiate și a indicațiilor celor doi șefi de stat — forme pe care ambele părți au convenit să le înten-

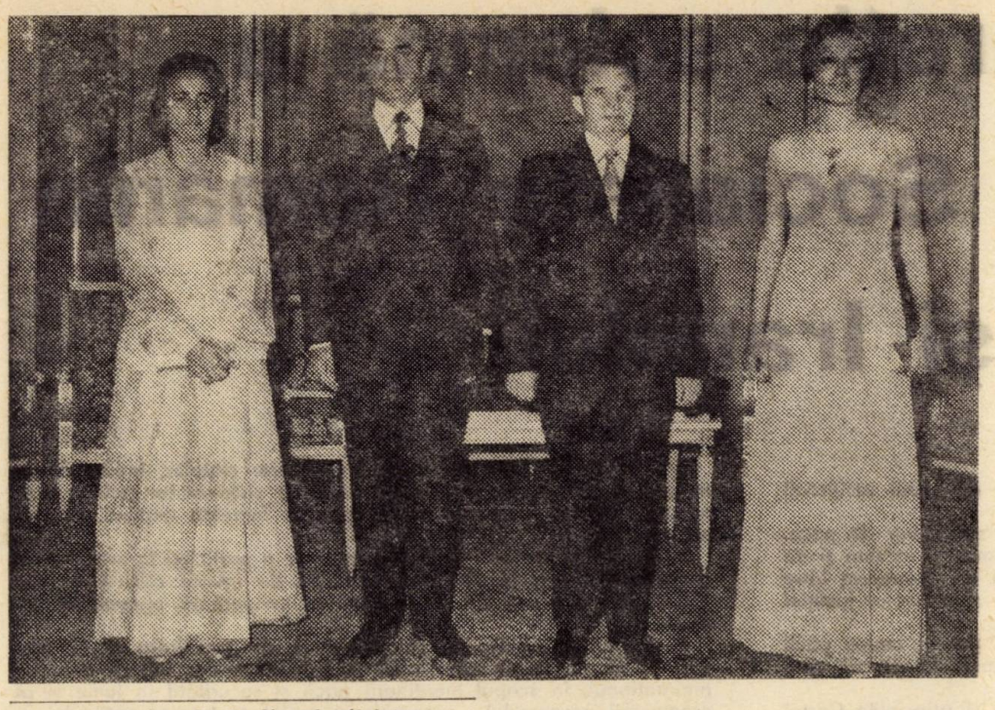

Imagine de la dineul oficial

La Fabrica de elemente de automatizare

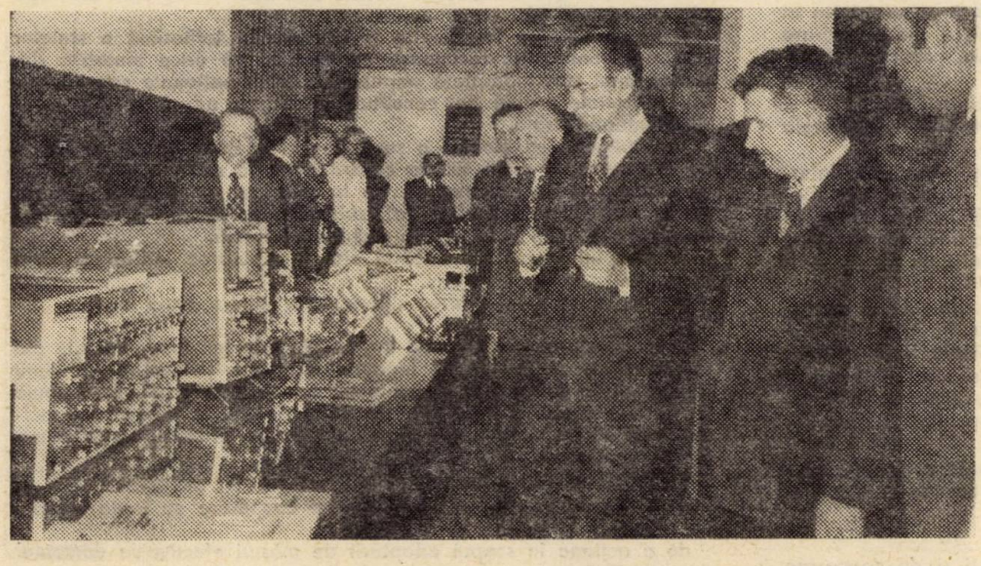

sifice cu scopul de a identifica noi posibilități de cooperare reciproc avantajoasă — acordul pe 15 ani ca și Declarația solemnă vor avea o importanță deosebită pentru adîncirea și dezvoltarea viitoarei colaborări româno-iraniene, fapt apreciat de ambele părți.

„Sînt convins că poporul nostru va afla vestea semnării acestei Declarații solemne, precum și a acordurilor economice, cu o mare satisfacție. Cred că acest gen de relații statornicite între noi ar putea să se lărgească între multe alte țări. De altfel, există oare o altă posibilitate pentru ca lumea să se îndrepte spre pace, spre dispariția litigiilor și războaielor, către reglementarea pașnică a tuturor problemelor, către dezarmare și spre cooperare și întrecere pașnică ?" — declara Șahinșahul Aryamehr. La rîndul său, președintele Nicolae Ceaușescu arăta : **„În Declarația solemnă pe care am semnat-o împreună cu Maiestatea Sa sînt înscrise principiile fundamentale ale relațiilor dintre statele noastre — egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc. Prin această Declarație solemnă pe care am semnat-o împreună popoarele noastre își asumă angajamentul de a milita pentru afirmarea în lume a acestor principii, pentru a contribui la soluționarea marilor probleme internaționale în interesul tuturor națiunilor".**

Cum era și firesc, dialogul româno-iranian la nivel înalt, căruia vizita în România a suveranului iranian i-a dat o nouă dimensiune, a prilejuit, în afara evocării problemelor bilaterale și un amplu schimb de vederi cu privire la principalele probleme internaționale actuale, moment în care s-au evidențiat importante puncte de convergență și de înțelegere. El a dus la concluzia, exprimată în Comunicatul comun, potrivit căreia „pentru asigurarea și dezvoltarea unui climat stabil de pace, destindere, încredere, securitate și colaborare internațională, este imperios necesară recunoașterea și aplicarea strictă de către toate statele a normelor și principiilor fundamentale universal valabile ale dreptului internațional cu privire la relațiile dintre state". S-a subliniat, totodată, faptul că tuturor statelor, indiferent de mărime și sistem politic, economic sau social, le revine responsabilitatea pentru instaurarea unui climat de securitate și cooperare în lume și pentru dezvoltarea relațiilor prietenești între toate țările.

România și Iranul consideră că reducerea și lichidarea decalajelor care separă țările în curs de dezvoltare de cele economic avansate constituie o problemă de importanță majoră, a cărei rezolvare corespunzătoare este de interes fundamental pentru întărirea păcii și securității internaționale, pentru asigurarea progresului întregii omeniri. În timpul convorbirilor, cei doi președinți au exprimat convingerea că, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării economice, sînt necesare eforturi susținute din partea fiecărei țări spre a pune în valoare — conform voinței și intereselor sale vitale — bogățiile naturale și resursele umane de care dispune, asigurarea sprijinului material al țărilor dezvoltate, precum și realizarea unei largi cooperări internaționale, prin înlăturarea oricăror bariere și altor obstacole discriminatorii din relațiile economice interstatale, care afectează în special economia țărilor în curs de dezvoltare. Cei doi șefi de stat au subliniat necesitatea respectării neabătute a dreptului suveran al fiecărui stat de a dispune în mod liber de bogățiile naturale și de toate celelalte resurse, de a avea acces nestingherit la cuceririle științei și tehnologiei moderne la nivel mondial, de a participa, în condiții de egalitate, la examinarea și reglementarea problemelor economice și monetare internaționale.

În cadrul schimbului de vederi în legătură cu situația actuală din Europa și convocarea conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, apreciindu-se pozitiv rezultatele obținute pînă în prezent în cadrul consultărilor multilaterale de la Helsinki, s-a exprimat speranța că, prin eforturi colective, se va ajunge la convocarea imediată a conferinței general-europene, care să așeze relațiile dintre statele continentului pe principii noi, astfel încît să se asigure fiecărui popor, fiecărui stat posibilitatea de a-și concentra eforturile spre dezvoltarea economico-socială de sine stătătoare, în concordanță cu năzuințele sale. Ei au fost de acord că realizarea securității și consolidarea păcii în Europa vor exercita o influență pozitivă asupra păcii și securității în lume, vor contribui la promovarea colaborării internaționale. În Comunicatul comun se arată, de asemenea, că Șahinșahul Iranului a invitat pe președintele Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu să facă o vizită oficială în Iran, invitație acceptată cu plăcere.

Un capitol aparte al călătoriei în România a Șahinșahului Aryamehr și a împărătesei Farah l-a constituit vizitarea unor obiective industriale, social-culturale și monumente arhitectonice din Capitală și din nordul Moldovei. Alături de cunoașterea unor obiective semnificative pentru dezvoltarea și progresul multilateral al României de azi, înalților oaspeți iranieni li s-a oferit ocazia ca, în timpul călătoriei lor prin țară, să poată admira monumente de artă și mărturii ale trecutului nostru — pilde la fel de ilustrative pentru geniul creator al poporului român.

În vizita lor în România, înalții oaspeți iranieni, însoțiți de președintele Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu s-au bucurat de o primire cordială din partea locuitorilor Capitalei, ca și ai județelor vizitate care, în acest fel, au dat expresie deplinei lor satisfacții față de vizita suveranului iranian și față de rezultatele ei fructuoase, au manifestat căldură și simpatie la adresa poporului iranian, a prestigioșilor lui soli.

Înscriindu-se ca un nou moment de vîrf în cronica relațiilor multilaterale româno-iraniene, vizita în România a Maiestăților lor Imperiale înseamnă continuarea dialogului fructuos la nivel înalt între România și Iran, cu bogate și ample repercusiuni pozitive pe plan bilateral și în egală măsură pe planul cooperării și destinderii internaționale.

Dumitru Constantin

Declarație solemnă a Republicii Socialiste România și Iranului

Republica Socialistă România și Iranul,

Luînd în considerare relațiile de prietenie și de stimă reciprocă statornicite între cele două țări,

Animate de dorința comună de a răspunde aspirațiilor de pace, de apropiere și de înțelegere ale popoarelor român și iranian și de a dezvolta și mai mult relațiile de prietenie și de cooperare între cele două state, pe baza trainică a principiilor și normelor justiției și dreptului internațional,

Dorind să sporească contribuția celor două țări la cauza păcii și securității internaționale, precum și la dezvoltarea cooperării între toate statele,

Reafirmînd atașamentul lor față de scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite, care proclamă voința popoarelor de a trăi în pace unul cu altul, într-un spirit de bună vecinătate și de deplină înțelegere și de a dezvolta relații amicale între toate națiunile,

Conștiente de răspunderea care incumbă tuturor statelor — mari sau mici — pentru instaurarea unui climat de pace și securitate în lume și pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și de cooperare între toate țările, indiferent de sistemul lor politic, economic și social sau de nivelul lor de dezvoltare,

Reafirmînd că toate statele, fără nici o deosebire, au dreptul și obligația de a participa la soluționarea problemelor internaționale care le privesc,

Exprimînd convingerea lor profundă că pacea și securitatea internațională trebuie să se bazeze pe respectarea dreptului sacru al fiecărei țări la existență, libertate, suveranitate și independență, la pace și securitate, ca și dreptul fiecărui popor de a dispune în mod liber de soarta sa, fără nici un amestec și fără nici un fel de constrîngere sau presiune exercitate de puteri străine,

Hotărîte să acționeze în sensul eforturilor generale pentru promovarea condițiilor de pace și securitate în Europa, în Asia și în întreaga lume și pentru dezvoltarea relațiilor amicale între națiuni,

Conștiente de necesitatea sporirii eforturilor, la nivel național și internațional, în vederea asigurării unui progres economic mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare și a reducerii și eliminării marilor decalaje ce le separă de țările dezvoltate,

Afirmînd dreptul tuturor statelor de a participa la cooperarea internațională și de a avea acces nestingherit la cuceririle științei și tehnicii moderne,

I. Proclamă voința lor comună :

de a dezvolta și strînge relațiile lor prietenești și de cooperare în domeniile politic, economic, științific, tehnologic, cultural-artistic, turistic și uman ;

de a dezvolta, pe baze reciproc avantajoase, colaborarea economică în multiple domenii și de a mări schimburile comerciale, favorizînd mijloacele de realizare a acestui scop ;

de a facilita dezvoltarea schimburilor și a cooperării în domeniile învățămîntului, științei, culturii și artelor.

II. Proclamă voința lor comună de a fundamenta raporturile dintre ele, precum și cu toate celelalte state, pe următoarele principii :

1. Dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege sistemul său politic, economic și social, corespunzător voinței și intereselor proprii, în deplină libertate și fără nici un amestec străin.

2. Dreptul sacru al fiecărui stat la independență, libertate, suveranitate națională și la pace și obligația lui de a întreține relații de bună vecinătate și bună înțelegere cu celelalte state.

3. Dreptul suveran al fiecărui stat de a dispune de resursele sale naturale conform intereselor naționale, la adăpost de orice constrîngere sau presiune străină.

4. Deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, potențial, nivel de dezvoltare, de sistemul lor politic, economic și social și respectarea drepturilor inerente deplinei suveranități.

5. Dreptul inalienabil al fiecărui stat de a participa la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale de interes comun.

6. Asigurarea avantajului reciproc în cooperarea mutuală dintre state.

7. Dreptul și îndatorirea statelor de a coopera între ele, indiferent de sistemele lor social-politice, în diverse domenii cu caracter internațional, în scopul menținerii păcii și securității în lume și al promovării progresului economic și social al tuturor națiunilor și dreptul necondiționat al tuturor statelor de a participa la cooperarea internațională și de a avea acces nestingherit la cuceririle științei și tehnicii moderne pe plan mondial.

8. Neamestecul în treburile interne sau externe ale altui stat, sub nici o formă și nici un motiv.

9. Inviolabilitatea frontierelor și integritatea teritorială a statelor și, drept consecință, recunoașterea faptului că orice tentativă din partea unui stat îndreptată împotriva unității naționale sau integrității teritoriale a altui stat constituie o atingere adusă păcii și securității internaționale.

10. Obligația statelor de a se abține în relațiile lor internaționale de a recurge la orice fel de constrîngere de ordin militar, politic, economic sau de altă natură, de la folosirea amenințării cu forța sau a forței împotriva altui stat, sub orice pretext, în orice circumstanță și sub orice circumstanță și sub orice formă.

11. Dreptul inerent al fiecărui stat la apărarea individuală sau colectivă.

12. Reglementarea tuturor diferendelor dintre state numai prin mijloace pașnice.

În interpretarea și aplicarea lor, aceste principii fundamentale ale dreptului internațional sînt legate între ele și fiecare principiu trebuie să fie interpretat în contextul celorlalte principii. Ele trebuie să fie respectate riguros de către toate statele, în relațiile lor reciproce, și nici o violare a unuia dintre aceste principii nu ar putea fi justificată niciodată și în nici o împrejurare.

III. Proclamă voința lor comună :

de a dezvolta relații de prietenie și cooperare cu toate statele, pe baza principiilor mai sus enunțate ;

de a acționa în scopul adoptării de măsuri efective în domeniul dezarmării și pentru promovarea destinderii, păcii, înțelegerii și cooperării în Europa, în Asia și în întreaga lume ;

de a colabora între ele și cu celelalte state în vederea întăririi rolului Organizației Națiunilor Unite în apărarea independenței și suveranității tuturor statelor și a dreptului inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî liber soarta, în consolidarea păcii și securității internaționale și în stimularea cooperării dintre state, în conformitate cu principiile și normele dreptului internațional ;

de a participa activ la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale în interesul păcii și securității internaționale și al cooperării între toate statele lumii.

IV. În vederea examinării problemelor ținînd de aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prezentei Declarații, Republica Socialistă România și Iranul vor dezvolta consultările dintre ele la toate nivelurile, folosind întîlnirile periodice ale miniștrilor afacerilor externe sau ale reprezentanților lor, precum și căile diplomatice obișnuite.

Întocmită la București, la 4 iunie 1973, în două exemplare, fiecare în limbile română și persană, cele două texte avînd aceeași valabilitate.

Pentru
Republica Socialistă România
NICOLAE CEAUȘESCU
Președintele Consiliului de Stat

GEORGE MACOVESCU
Ministrul afacerilor externe

Pentru
Imperiul Iranului
MOHAMMAD REZA PAHLAVI ARYAMEHR
Șahinșahul Iranului

ABBAS ALI KHALATBARI
Ministrul afacerilor externe

„Ceaușescu — știința conducerii pentru o Românie modernă“

Corespondență din Viena de la Corneliu Vlad

În vitrinele librăriilor din Austria, Republica Federală Germania, Elveția și, în general, din țările de limbă germană a apărut — sau urmează să apară — o nouă lucrare închinată personalității conducătorului partidului și statului nostru : „CEAUȘESCU — ȘTIINȚA CONDUCERII PENTRU O ROMÂNIE MODERNĂ“, sub semnătura publicistului austriac Heinz Siegert. Apariția acestei cărți, care răspunde interesului viu manifestat în rîndurile opiniei publice față de viața și activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu, față de prezența României pe arena internațională dobîndește semnificația unui adevărat eveniment editorial, marcînd o nouă contribuție la cunoașterea personalității conducătorului României, a politicii promovate de partidul și statul nostru.

„Numele președintelui Nicolae Ceaușescu este tot mai cunoscut în lume. Este cunoscut tot mai mult pentru că el se asociază și se identifică tot mai mult în conștiința generală cu numele României. Ceaușescu — România, iată două nume care devin, la un moment dat, sinonime !“

Cuvintele acestea aparțin lui Heinz Siegert, care, în preziua difuzării cărții sale, a binevoit să ne vorbească despre modul în care s-a născut și s-a materializat ideea acestei lucrări.

Domnul Siegert este un bun cunoscător al realităților românești, și aceasta de mulți ani. A vizitat adesea România ; în ultimii ani, ritmul călătoriilor sale s-a intensificat. Rod al contactului nemijlocit cu patria noastră, cu locurile și, mai ales, cu oamenii ei este cartea cu caracter monografic „Rumänien Heute“, editată în 1966, care a beneficiat de un real interes din partea publicului cititor de limbă germană din Austria și din alte țări.

— Urmăresc de mulți ani dezvoltarea României — *ne mărturisește dl Siegert* — și o primă concretizare a acestei preocupări a constituit-o tocmai cartea pe care am publicat-o cu șapte ani în urmă. De atunci, nu am contenit să fiu atent la evoluția țării dumneavoastră și, pe măsură ce m-am adîncit în cunoașterea fenomenului românesc, am urmărit extinderea sferei preocupărilor mele, pentru a mă exprima astfel, de la bază la culme, respectiv de la prezentarea monografică a țării la aceea a omului care se află la cîrma statului.

Este o mai veche dorință a mea realizarea unei cărți despre personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu. Am luat efectiv hotărîrea de a scrie această lucrare convins de locul important al președintelui Ceaușescu în viața politică a țării sale și în viața politică internațională. Aș dori să remarc faptul că președintele Ceaușescu se contopește, ca personalitate, cu activitatea internă și externă a partidului și statului român.

Opinia publică din Austria, ca și din alte țări occidentale, este confruntată, este lesne de înțeles, cu numeroase poziții și puncte de vedere privitoare la România. Am considerat, de aceea, că ar fi util să contribui la o mai bună cunoaștere a României dincolo de hotarele ei printr-o lucrare care să prezinte, în principal, activitatea șefului statului român în întregul context în care ea se desfășoară — și mă gîndesc, în primul rînd, la eforturile de dezvoltare a României, la afirmarea suveranității și independenței sale naționale, la ridicarea sa în plan economic, relevînd, în fiecare din aceste domenii, rolul particular al președintelui Ceaușescu.

— V-ați aflat adesea, în ultimii ani, în România, ați fost martor la o serie de evenimente importante ale actualității românești. Cartea dumneavoastră se deschide cu relatarea primirii autorului la președintele Consiliului de Stat al României. Cum vi s-a înfățișat în toate aceste ocazii personalitatea de om politic a șefului statului român ?

— Doresc să remarc, înainte de toate, legăturile președintelui Ceaușescu cu masele populare. Am fost surprins și impresionat cît de intense sînt vizitele de lucru ale conducătorului României în cele mai diferite locuri și am credința că puțini oameni de stat au contacte atît de strînse cu poporul. Așa cum am arătat și în carte, energia și puterea de muncă ale președintelui Ceaușescu au devenit proverbiale. Aș menționa, de asemenea, că la toate aceste vizite de lucru președintele Ceaușescu este însoțit de oameni din conducerea partidului și statului, de specialiști, fapt care îi permite să vorbească pe loc cu aceștia despre rezolvarea concretă a unei probleme sau alteia. Să observăm și faptul că, adesea, șeful statului este însoțit și de scriitori, compozitori sau pictori, cărora, în acest fel, li se oferă prilejul de a cunoaște nemijlocit viața și necesitățile poporului.

Domnul Siegert ne vorbește, în continuare, despre modul în care a tratat în lucrarea sa preocupările conducătorului partidului și statului nostru pentru dezvoltarea economică a României.

— Cu remarcatul său simț realist, practic, președintele Ceaușescu a subliniat că trecerea României de la stadiul unei economii extensive la cel al economiei intensive presupune și noi forme de planificare și conducere economică. În acest sens, el a atras atenția la Congresul partidului asupra tendințelor de a vedea dezvoltarea economică numai în roz, de a vorbi numai despre succese și a trece sub tăcere lipsurile. Tocmai, de aceea, președintele Ceaușescu a cerut ca în viitor România să nu își înceapă dezvoltarea economică și să nu-și evalueze perspectivele în această privință în comparație cu nivelul atins de țară înainte de război, ci prin raportare la statele lumii cele mai avansate din punct de vedere industrial.

Privitor la activitatea pe tărîm internațional a președintelui Ceaușescu, autorul celei mai recente lucrări despre șeful statului român ne declară :

— În planul relațiilor internaționale, merită toată admirația și prețuirea continuitatea și consecvența cu care Partidul Comunist Român și președintele Ceaușescu promovează principiile bine cunoscute ale politicii externe a României. Internaționalist convins, conducătorul Partidului Comunist Român, departe de a înțelege prin aceasta o formulă rigidă, concepe internaționalismul socialist ca un principiu al unei comunități unite prin existența aceluiași ideal. Pentru președintele Ceaușescu, marxism-leninismul este ideologia care conduce la comunism, drumul propriu spre atingerea acestui țel urmînd a fi trasat de către partidul comunist în fiecare țară.

În continuarea discuției noastre, dl Siegert ne-a relatat un aspect din timpul primirii sale la șeful partidului și statului nostru.

— Cînd am fost primit la președintele Ceaușescu, anul trecut — *spune interlocutorul nostru* — la întrebările pe care i le-am adresat în legătură cu activitatea sa personală, președintele a formulat răspunsuri laconice, izvorîte din modestie. Dar, cînd m-am interesat de diferitele aspecte ale dezvoltării economice a țării, conform prevederilor Conferinței naționale, conducătorul României mi-a înfățișat, cu lux de amănunte, planurile și direcțiile de dezvoltare adoptate de conducerea partidului. După care, președintele Ceaușescu m-a invitat să vizitez din nou țara dumneavoastră în 1990, pentru a constata, împreună, ceea ce a realizat poporul român în decursul acestei perioade.

HELSINKI

Finalizarea consultărilor pregătitoare

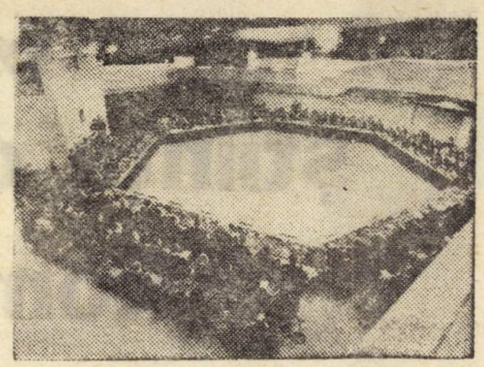

Corespondență de la Dumitru Tinu

...Dipoli, moderna clădire din beton și granit din apropierea capitalei finlandeze, cunoaște în aceste zile o atmosferă febrilă, specifică momentelor de bilanț ale marilor întîlniri internaționale. Pregătirile pentru conferința europeană sînt practic terminate. Pentru data de joi, 7 iunie, este prevăzută o ședință plenară a reuniunii multilaterale. Va fi printre ultimele, sau poate chiar ultima, iar, în acest caz, cei 34 de participanți vor aproba, în mod oficial, documentul final — rod al negocierilor aprofundate purtate aici, la Dipoli, timp de o jumătate de an. Cu acest prilej, va deveni cunoscută și data începerii primei faze a conferinței la nivelul miniștrilor de externe. Există, însă, de multă vreme un acord unanim cu privire la faptul că această dată va trebui stabilită la sfîrșitul lunii în curs sau, imediat, în primele zile ale lunii iulie.

Documentul final, asamblat în aceste zile, cuprinde ordinea de zi, cu cele patru mari capitole : aspectele politice, juridice și militare ale securității ; cooperarea economică, tehnico-științifică și în domeniul protejării și ameliorării mediului înconjurător ; cooperarea culturală și contactele umane ; urmările instituționale ale conferinței — organizarea, regulile de procedură, precum și hotărîrile cu privire la participanți, la locul și data de desfășurare ale celor trei faze ale conferinței.

Așa cum se știe, reuniunea pregătitoare nu s-a rezumat numai la elaborarea acestor documente care intră în componența „dosarului" conferinței. Toate aceste probleme au făcut obiectul unei ample și aprofundate analize, pe parcursul a patru runde de negocieri, ceea ce vine să sublinieze, odată mai mult, atenția acordată de statele participante unei bune pregătiri a primei întîlniri guvernamentale de asemenea anvergură consacrată Europei.

Fără îndoială însă, cea mai mare parte a timpului a fost consacrată problemelor de conținut ale securității. Și, este cunoscut, atenția participanților nu a fost îndreptată numai spre formularea ordinii de zi — asupra căreia au existat încă de la început opinii convergente — ci și spre elaborarea amănunțită a obiectivelor conferinței, spre fixarea directivelor pentru comisiile și subcomisiile ce se vor ocupa de fiecare grupă de probleme în faza a doua a conferinței. Fără a se fi transformat într-o pre-conferință și fără a se fi substituit întîlnirii guvernamentale, reuniunea pregătitoare și-a propus și — după părerea participanților — a realizat, în bună măsură, definirea concisă, dar clară, a principalelor direcții și măsuri în vederea înfăptuirii dezideratului vital al securității și cooperării pe continent.

Desigur, negocierile nu au fost ușoare. Proiectele de documente prezentate la început au determinat vii dezbateri ; s-au înregistrat, uneori, și momente mai încordate, au apărut obstacole — unele considerate de mai mică însemnătate, altele, dimpotrivă, greu surmontabile. Procesul de examinare a pozițiilor celor 34 de participanți a fost destul de complex. Să amintim că această reuniune s-a condus, în adoptarea hotărîrilor sale, după regulile consensului, care, de altfel, și-a găsit consacrarea în acest cadru. Or, consensul se definește prin absența oricărei opoziții prezentate în mod expres, de către unul sau altul dintre participanți, ca obstacol în calea adoptării unei decizii. De aici, și complexitatea problemelor apărute. Acum, după șase luni de negocieri, se poate însă aprecia, cu certitudinea pe care o dă practica însăși, că, dacă aceste dificultăți au fost depășite, faptul se datorește în bună măsură și cadrului organizatoric în care s-au desfășurat consultările de la Helsinki, ceea ce a permis ca — printr-o strînsă conlucrare și luîndu-se în considerare interesele tuturor statelor, într-o bună înțelegere, pe bază de stimă și respect reciproc — să se găsească soluțiile cele mai potrivite.

Este vorba de așezarea la baza negocierilor a unui șir de norme de procedură menite să asigure posibilitatea fiecărui stat participant de a-și face auzit glasul, de a-și aduce o contribuție plenară la progresul tratativelor. Regulile de procedură adoptate, după cum se știe, pe baza unui proiect prezentat de România, statuează că toate statele participă ca state independente și suverane, în condiții de deplină egalitate, iar negocierile se desfășoară în afara alianțelor militare.

Documentul final al reuniunii cuprinde, în prima parte, regulile referitoare la aspectele politice ale securității, unul din capitolele-cheie ale negocierilor de la Dipoli. De o deosebită importanță este, în acest sens, „decalogul de principii" ce vor fi așezate la baza relațiilor dintre statele participante. Timpul îndelungat afectat elaborării celor zece principii reflectă pregnant interesul viu al popoarelor acestor state pentru statornicirea unui nou sistem de relații, bazate pe încredere și respect reciproc, pentru instaurarea unei păci și a unei securități durabile, care să le ofere garanția dezvoltării libere, în afara oricăror amenințări cu forța sau de amestec în treburile interne, creîndu-se, astfel, condiții pentru o fructuoasă și largă colaborare pe continent. A fost înscris, astfel, pe primul plan, principiul „egalității suverane și respectului pentru drepturile inerente ale suveranității" — avîndu-se în vedere dreptul tuturor statelor la existență liberă și independentă, suveranitatea și egalitatea lor în drepturi, indiferent de sistemul politico-social, mărime, situație geografică, nivel de dezvoltare, de apartenență sau neapartenență la alianțe militare. În același timp, își găsește consacrarea principiul nerecurgerii la forță sau amenințarea cu forța în relațiile dintre state. Pe parcursul reuniunii, în diversele ei etape, a fost, de altfel, subliniat, nu odată, că respectarea acestor principii cardinale reprezintă premisa și condiția esențială pentru a se putea instaura cu adevărat un sistem viabil de securitate, astfel încît, în nici o împrejurare și sub nici un pretext, să nu se recurgă la forță, iar „echilibrul" fragil al forței și încordării să fie înlocuit prin echilibrul încrederii și destinderii. Lista de principii consacră de asemenea : inviolabilitatea frontierelor, integritatea teritorială a statelor, soluționarea pe cale pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne, respectul pentru drepturile omului și libertățile sale fundamentale, dreptul la autodeterminare al popoarelor, cooperarea între state, îndeplinirea cu bunăcredință a obligațiilor care decurg din dreptul internațional. Toate aceste principii reprezintă un tot unitar, ceea ce implică respectarea lor integrală și neabătută de către toți și față de toți.

Acceptarea lor pentru a fi supuse aprobării solemne a conferinței demonstrează sprijinul larg de care se bucură ideea înnoirii relațiilor dintre state. Este o idee sprijinită cu neabătută consecvență de România socialistă, ceea ce și-a găsit reflectarea și în pozițiile exprimate de delegația română la reuniunea pregătitoare. Este ușor să remarcăm, de altfel, că decalogul de norme enunțate mai sus cuprinde principiile promovate cu hotărîre de țara noastră în întreaga sa politică externă. În toate documentele partidului și statului nostru, în documentele comune semnate cu alte țări în acțiunile practice întreprinse de țara noastră pe plan internațional se militează cu consecvență pentru afirmarea plenară a principiilor de drept internațional.

În cadrul dezbaterilor asupra principiilor relațiilor dintre state se subliniază, încă de la început, că simpla lor recunoaștere și acceptare este insuficientă pentru a pune la adăpost popoarele respective de orice amenințare, astfel încît să-și poată consacra forțele unei dezvoltări libere, independente. Pentru a se asigura respectarea lor strictă de către toate statele participante, reuniunea a ajuns la un acord asupra măsurilor ce trebuie luate în considerație pentru aplicarea în practică a principiilor amintite. Se au în vedere, în primul rînd, propuneri de măsuri menite să înlăture pericolul recurgerii la forță sau la amenințarea cu forța. Ca un corolar al nefolosirii forței este subliniată necesitatea reglementării tuturor diferendelor între state, exclusiv pe căi pașnice. În document se relevă că, în același timp, semnificația deosebită a dezvoltării contactelor politice dintre statele participante, ca factor de seamă în afirmarea unor relații prietenești între popoarele respective.

O atenție importantă s-a acordat, în cadrul reuniunii pregătitoare, cooperării economice și tehnico-științifice, știut fiind că dezvoltarea raporturilor pe acest plan reprezintă o premisă și o contribuție la mai buna înțelegere, la edificarea securității și, totodată, o consecință a acesteia. În documentul final sînt înscrise o serie de obiective care reflectă voința statelor participante ca viitoarea conferință europeană să dea un puternic impuls dezvol-

tării colaborării intereuropene pe multiple planuri, să adopte măsuri în vederea lărgirii cooperării industriale, a edificării și extinderii schimburilor comerciale și, mai ales, în favoarea accesului tuturor națiunilor la cuceririle tehnico-științifice contemporane.

Participanții au ajuns, de asemenea, la un acord în ce privește protecția și ameliorarea mediului înconjurător.

În capitolul privitor la cooperarea culturală (al treilea capitol al ordinii de zi) au fost schițate o serie de măsuri concrete în vederea extinderii și intensificării cooperării și schimburilor în diverse domenii ale culturii, promovării cunoașterii reciproce a realizărilor în literatură și artă, dezvoltarea contactelor între oameni de cultură, artiști, elaborarea de programe de cooperare pe termen lung, precum și stabilirea de măsuri în scopul facilitării contactelor umane, a schimburilor turistice și sportive etc.

La propunerea delegației române, reuniunea a hotărît să înscrie ca punct distinct pe ordinea de zi a problemei urmărilor instituționale ale conferinței. Este vorba de crearea cadrului organizatoric necesar pentru continuarea eforturilor în direcția edificării securității europene.

Dezbaterile asupra procedurii conferinței au pus în evidență semnificația politică a criteriilor care trebuie să ghideze desfășurarea lucrărilor viitorului forum european, pornindu-se de la faptul că ele au un rol important în asigurarea cadrului adecvat pentru succesul acestei întîlniri.

După cum s-a anunțat, reprezentanții celor 34 de state participante au hotărît, prin consens, ca, pe baza principiului rotației, prima fază, la nivelul miniștrilor de externe, să aibă loc la Helsinki, cea de a doua în comisii și subcomisii, la Geneva, iar cea de a treia, al cărei nivel urmează să se stabilească ulterior, tot la Helsinki. Consensul realizat reprezintă rodul unui dialog amplu și aprofundat, ce s-a desfășurat pe întreaga durată a consultărilor. Propunerea de aplicare a principiului rotației a fost prezentată în cadrul reuniunii de către delegația României, la 14 decembrie 1972, fiind susținută de un cerc tot mai larg de participanți. Discuțiile asupra locului de desfășurare a conferinței au fost reluate în ultimele zile, în vederea definitivării documentului final al conferinței, fiind consacrat, acest principiu prin hotărîrea adoptată. Prezentînd semnificația politică a principiului rotației, principiu care și-a găsit, de altfel, consacrarea și în ce privește conducerea lucrărilor reuniunii multilaterale, în toate fazele și în toate formele ei, reprezentantul României evidențiia importanța acestui principiu în dezvoltarea procesului de statornicire a unor relații noi în Europa. Reprezentantul român a arătat că, în acest fel, se asigură cadrul de creștere a contribuției fiecărei țări la înfăptuirea acestui obiectiv.

Prin rezultatele obținute, se poate afirma că reuniunea multilaterală de la Helsinki și-a îndeplinit pe deplin misiunea. Aceasta este aprecierea unanimă a delegațiilor participante. Pentru prima dată în istoria continentului, reprezentanții a 34 de state s-au întrunit în jurul aceleiași mese — fapt, prin el însuși, deosebit de semnificativ — pentru a dezbate problemele majore ale Europei și a schița obiectivele primei conferințe pentru securitate și cooperare în Europa.

Anchetă internațională

Securitatea europeană: principii, căi, obiective

ANNEMARIE RENGER

președinta Bundestagului vest-german

„Toate popoarele de pe continent speră în reușita conferinței"

Annemarie Renger, președinta Bundestagului, ne-a vizitat țara, vreme de aproape o săptămînă, în fruntea unei delegații de parlamentari vest-germani ; notăm prezența în grup și a lui Walter Althammer, lider al fracțiunii U.C.D./U.C.S. din Bundestag, președintele grupului parlamentar de prietenie R.F.G.-România.

Membră a Partidului social-democrat, Annemarie Renger a fost colaboratoarea apropiată a primului președinte al P.S.D. după război, Kurt Schumacher. În 1953, este aleasă deputată în Bundestag. Ani de zile, a fost secretara parlamentară a fracțiunii social-democrate din Bundestag. La sfîrșitul lui 1972, este aleasă președintă a Bundestagului, urmîndu-i, în această înaltă funcție de stat, lui Kai Uwe von Hassel, cunoscut lider creștin-democrat.

Convorbirea cu redactorul nostru, RADU PASCAL, a avut loc la capătul șederii sale în România.

Întreaga delegație — ne-a mărturisit, de la început, d-sa — este foarte impresionată de amabilitatea, de ospitalitatea cu care a fost primită peste tot în România. Am avut prilejul să îmi dau seama de dinamismul dezvoltării industriale a României ; în același timp — țin să subliniez — am constatat că în țara dumneavoastră naționalitățile conlocuitoare se bucură de toate drepturile și participă deplin la viața statului.

Cu referire la convorbirile avute, d-na Annemarie Renger ne-a precizat : Nu am avut numai discuții despre probleme abstracte ; am abordat, în special, chestiuni concrete, de detaliu, privind posibilitățile de colaborare româno–vest-germană .

D-na Annemarie Renger a indicat, mai intîi, cîteva direcții de dezvoltare a colaborării culturale ; d-sa s-a referit la posibilitățile de lărgire a schimburilor de studenți și cadre didactice. Convorbirile purtate — a afirmat d-sa — constituie, cred, o bază solidă, foarte bună pentru o viitoare colaborare în domeniul cultural. În continuare, d-na Annemarie Renger a abordat sfera relațiilor economice. Există mari perspective de dezvoltare a cooperării între industria vest-germană și română — și-a exprimat opinia d-sa. În cadrul călătoriei noastre în România — a continuat interlocutoarea noastră — am întîlnit diferite forme de cooperare între cele două țări și consider că ele pot fi intensificate. Mă refer, îndeosebi, la crearea unor societăți mixte, domeniu în care ambele țări au experiență și sînt interesate în promovarea lui.

În discuție a intervenit, în acest moment, și dl. Althammer, președintele grupului parlamentar de prietenie R.F.G.-România. În cadrul vizitei noastre — a declarat d-sa — s-au întîlnit și cele două grupuri parlamentare. Am reafirmat, cu acest prilej, acordul nostru de a ne informa reciproc despre importantele proiecte pe plan intern din ambele țări — a precizat d-sa, adăugînd : sînt convins că schimbul de idei în diferite sfere de interes poate promova o bună formă de colaborare prietenească.

În continuare, președinta Bundestagului, d-na Annemarie Renger, a abordat unele probleme internaționale și, cu precădere, cele legate de edificarea securității europene.

Toate popoarele de pe continent — a afirmat d-sa — speră în reușita conferinței general-europene. De aceea, ea nu trebuie, în nici un chip, să dezamăgească ; reuniunea trebuie să însemne o izbîndă, chiar dacă unele probleme pe care le are de dezbătut

sînt foarte complexe, dificile. Pentru ca să aibă succes, se cuvine ca această reuniune să fie temeinic pregătită. Este de neacceptat ideea ca, la acest mare forum, țările să aibă un statut diferit ; nu trebuie să existe diferențieri între state mari, mici sau mijlocii. Cred că se va ajunge la un consens și în privința principiilor ce trebuie să guverneze relațiile dintre state, principii care figurează, de altfel, și în Carta Organizației Națiunilor Unite : respectarea suveranității, neamestecul în treburile altor state, renunțarea la forță. Aceste principii stau și la baza politicii externe a R.F. Germania, a precizat Annemarie Renger, adăugînd că acestea sînt, de altfel, în mod expres introduse în tratatele încheiate de R.F.G. cu Uniunea Sovietică, Polonia și R.D.G. Aș aminti, totodată, că un efect favorabil l-ar avea realizarea unor măsuri de dezarmare – a mai precizat d-na Annemarie Renger. Trebuie însă creată și consolidată o atmosferă de înțelegere și încredere politică ; sînt, de aceea, necesare eforturi consecvente pentru depășirea neîncrederii acumulate în perioada postbelică.

Colaborarea dintre România și R.F. Germania – a subliniat, în încheiere, președinta Bundestagului – poate exercita o mare forță de atracție pe continentul nostru.

Apropiata vizită a președintelui Nicolae Ceaușescu în R.F. Germania va dovedi, încă o dată, că între țări cu orînduiri sociale diferite, cum sînt ale noastre, poate exista o bună colaborare, că pot fi evidențiate căi de dezvoltare a relațiilor în spiritul coexistenței și înțelegerii. Am convingerea că aceste posibilități își vor găsi expresia în realizarea unor acorduri concrete.

JAN LUYTEN

membru al Biroului Național și secretar al Partidului Socialist Belgian

„...O acțiune în care merită să se creadă"

La invitația Comitetului Central al P.C.R., a făcut o vizită în țara noastră tovarășul Jan Luyten, membru al Biroului Național și secretar al Partidului Socialist Belgian. În cadrul interviului acordat redactorului nostru FLORICA ȘELMARU, domnia-sa a răspuns cu multă cordialitate întrebărilor noastre.

– Nu ați mai fost, cred, în România. Ce impresie v-a făcut, la acest prim contact, țara noastră, tovarășe Luyten?

– Într-adevăr, este prima mea vizită în România, dar nu primul meu contact cu românii. Am avut marea plăcere să-l întîlnesc cu prilejul călătoriei sale oficiale în Belgia pe președintele Nicolae Ceaușescu, schimbul de vizite între delegații române și belgiene este activ și am excelente relații cu ambasada dv. de la Bruxelles. În ceea ce privește legăturile dintre partidele noastre, țin să amintesc că ambii președinți ai P.S.B., tovarășii Van Eynde și Cools, precum și fostul președinte, actualul prim-ministru Leburton, au fost oaspeții dv. Deși eram deci informat despre țelurile și realizările românești, la primul contact direct România m-a impresionat ca o țară care se transformă într-un ritm foarte rapid. Am vizitat, de pildă, combinatul siderurgic de la Galați și complexul chimic de la Brazi. Dar nu este vorba numai despre aceste două mari unități industriale. Am parcurs vreo trei mii de kilometri prin țara dv. în aceste cîteva zile: de la București pe litoral, apoi la Galați (cu o incursiune în Deltă), în nordul Moldovei, în Transilvania și înapoi la București. Pretutindeni de-a lungul acestui itinerar lucrau șantiere, se turnau fundații, betonul crește parcă din pămînt. O asemenea vastă activitate traduce în mod evident voința politică de a transforma țara din punct de vedere economic, de a-i asigura locul printre țările industriale dezvoltate. Am remarcat și efortul care se face în domeniul turismului: infrastructura în curs de realizare are un cert viitor. Dealtminteri, această preocupare de eficiență mi-a apărut și în convorbirile pe care le-am avut aici, în primul rînd în întrevederea pe care mi-a acordat-o președintele Ceaușescu. Legăturile dintre țările noastre și conferința pentru securitate și cooperare în Europa au constituit în acest cadru principalele teme discutate.

– Cum vedeți desfășurarea apropiatei conferințe ?

– Cred că hotărîrile luate pînă acum la Helsinki constituie un început excelent. În ceea ce privește conferința, mi se pare, în primul rînd, important să existe o atmosferă bună, de cooperare. Vor trebui, de asemenea, să fie create structuri bune, apte să studieze temeinic problemele. Mă gîndesc mai cu seamă la faza a doua, cînd activitatea se va desfășura în organisme limitate, nu în mari adunări. Experiența mea de la U.N.C.T.A.D. mi-a arătat că în grupurile de lucru (pentru fiecare țară una sau două persoane foarte competente în problemele date) se realizează munca cea mai bună. În ceea ce privește perspectivele conferinței, cred că în momentul de față mulți dintre factorii responsabili cred în ele. Cît despre cei care au îndoieli, e un prilej de a-i convinge că e o acțiune capabilă să dea rezultate, o acțiune în care merită să se creadă.

Sînt multe convergențe între părerile noastre și ale dv. În primul rînd, ne este comună aprecierea că ne aflăm într-un moment favorabil pentru ca să fie elaborate metode care să permită soluționarea problemelor mondiale altfel decît în trecut, adică altfel decît pe calea brutală a armelor sau pe calea mai subtilă a presiunilor economice. În actualul context internațional țările mici și mijlocii își pot spori mult șansele de a se face ascultate. Aceste șanse trebuie folosite, de unde necesitatea unor contacte repetate. Mi-am îngăduit să felicit pe președintele Ceaușescu pentru dinamismul activității pe care o desfășoară în acest domeniu: mi-a spus că îl călăuzește conștiința necesității de a se instaura de astăzi ceea ce trebuie să devină pentru timp îndelungat regulă generală în relațiile internaționale.

DIMITĂR BRATANOV

președintele Comitetului bulgar pentru securitate și cooperare europeană

„O expresie a voinței maselor populare"

Corespondență din Sofia de la Constantin Amariței

„Începerea Conferinței generale a statelor europene – chiar și în condițiile unor dificultăți – va arăta că aceasta este dezvoltarea obiectivă spre construirea securității colective pe continentul nostru" – ne spune Dimităr T. Bratanov, președintele Comitetului bulgar pentru securitate și cooperare europeană.

La intrarea în clădirea care adăpostește în Sofia Comitetul național bulgar pentru secu-

ritate și cooperare europeană, privirea îți este atrasă de un mare afiș reprezentînd un glob pămîntesc al cărui ecuator este trasat de o ramură de măslin, iar, de jur-împrejur, pe un fond albastru, apar, desenate, steagurile tuturor țărilor europene.

Evident, „autorul" afișului nu poate fi altul decît însuși comitetul, dovada preocupărilor sale pentru convocarea cît mai grabnică a conferinței general-europene. De aceea, și convorbirea pe care am solicitat-o președintelui Comitetului bulgar pentru securitate și cooperare europeană, Dimitar T. Bratanov, privind necesitatea convocării conferinței și perspectiva soluționării, în acest cadru, a unor importante probleme ale păcii și securității pe continent, a debutat cu preocupările actuale ale acestei importante organizații obștești bulgare.

– Activitatea noastră în acest an este orientată spre o largă propagandă asociată consultărilor multilaterale de la Helsinki, important eveniment istoric în edificarea securității și cooperării europene. Tema concretă, dominantă, a tuturor contactelor, întîlnirilor și convorbirilor noastre din această perioadă a fost legată de contribuția constructivă a opiniei publice bulgare la convocarea, cît mai grabnică, a conferinței europene și la construirea sistemului de securitate colectivă și cooperare.

– Cum apreciați condițiile existente astăzi pentru înfăptuirea acestui scop ?

– Condițiile sînt extrem de favorabile. Am participat, zilele acestea, la colocviul consacrat lui Henri Barbusse, la Paris, ca și la Reuniunea comitetului internațional care a avut loc, între 25–27 mai, la Bruxelles. Atît cele 40 de rapoarte prezentate în cadrul colocviului cît și documentele elaborate la Bruxelles scot în evidență situația mult mai favorabilă existentă azi în Europa pentru securitate și colaborare și întăresc, în același timp, ideea conform căreia conferința va putea fi convocată la sfîrșitul lunii iunie sau începutul lunii iulie anul acesta. În sprijinul ideii vin și rezultatele pozitive obținute la Helsinki. Aici a și fost adoptată structura ordinii de zi a conferinței și s-a realizat acordul asupra procedurii legată de desfășurarea ei.

Se poate spune că influența opiniei publice a acționat puternic în găsirea soluțiilor constructive, în convocarea la timp a conferinței, ceea ce exprimă exact voința maselor populare pentru construirea securității colective în Europa.

Eu sînt convins că activitatea conferinței va începe la sfîrșitul lunii iunie sau începutul lunii iulie, cu întîlnirea miniștrilor afacerilor externe. După aceea, vor apare grupe de lucru și comisii care vor continua să precizeze o serie de probleme.

– Ce probleme concrete, majore, credeți că va rezolva, în primul rînd, conferința ?

– Personal, consider că conferința general-europeană – ca o etapă de construire a securității colective în Europa – va duce la realizarea acordului în probleme politice de bază (neîncălcarea granițelor, nefolosirea forței, apărarea suveranității, buna vecinătate, extinderea colaborării economice, tehnico-științifice și culturale) și, evident, la crearea unui organism care va desfășura, în continuare, activitatea pe această linie.

Dacă acestea se vor realiza la conferință și dacă se va întocmi un document, o declarație a ei, se va crea o bază pentru continuarea dezvoltării relațiilor pașnice în Europa, pentru construirea sistemului de coexistență pașnică între țări cu sisteme sociale diferite și, mai departe, pentru securitate colectivă. Iar pacea, colaborarea și securitatea în Europa vor fi factori importanți și pentru securitatea internațională și pacea în lume.

– Cunoașteți, indeaproape, activitatea reprezentanților României în diverse organisme sau la diferite întîlniri internaționale. Cum apreciați aportul României la evoluția pozitivă a evenimentelor pentru crearea posibilităților de convocare cît mai grabnică a conferinței europene ?

– Pot să spun că, prin însuși faptul că România a participat la toate inițiativele legate de problemele securității europene, ea a avut un aport pozitiv la marea noastră cauză comună. Eu sînt sigur că și activitatea reciprocă, bilaterală, atît între cele două țări ale noastre – întrucît dezvoltarea relațiilor dintre România și Bulgaria este tot mai favorabilă – cît și între celelalte țări din Balcani și din Europa, va continua în direcții pozitive, deoarece experiența arată că atît țările noastre cît și celelalte țări balcanice sau europene sînt vital interesate în întărirea păcii, securității și colaborării.

PIERRE GRABER

ministru de externe al Elveției

„Reuniunea general-europeană va realiza cu adevărat ceva pozitiv"

Ce așteaptă Elveția de la conferința general-europeană pentru cooperare și securitate? I-a întrebat colaboratorul nostru, CORNELIU VLAD – pentru cititorii revistei LUMEA – pe dl Pierre Graber, șeful Departamentului politic federal de la Berna, cu prilejul vizitei efectuate de d-sa, în cursul săptămînii trecute, în capitala Austriei.

– Din motive de ordin logic – mi-a declarat șeful diplomației elvețiene – trebuie să ne așteptăm ca lucrările conferinței de la Helsinki să constituie o contribuție la politica de destindere care se afirmă, în acest moment, în viața politică a continentului. Fără să ne facem iluzii, trebuie să sperăm că apropiata reuniune general-europeană va realiza cu adevărat ceva pozitiv.

Răspunzînd la a doua întrebare, șeful Departamentului politic federal al Elveției a subliniat legătura care există între obiectivul instaurării în Europa a unui climat de încredere și bună înțelegere – în plan politic – și problema dezangajării militare pe continent – componentă a securității europene. Aspectul politic al securității europene, care formează obiectul conferinței de la Helsinki – a declarat d-sa – nu poate fi separat de problemele securității militare. În acest sens, dl Pierre Graber a evocat rolul pozitiv pe care sînt chemate să-l joace discuțiile de la Viena, privind reducerea trupelor și armamentelor în partea centrală a continentului. La Helsinki și la Viena – apreciază d-sa – se depun eforturi în cadre distincte, urmărind însă același obiectiv – securitatea statelor europene, intensificarea cooperării pe continent.

În continuare, enunțînd rațiunile eventualei participări a Elveției la negocierile de la Viena, d-sa declara : „Mai întîi, este vorba de faptul că, în acest fel, vom fi mai bine informați asupra modului de desfășurare a negocierilor. Vom putea să ne apărăm interesele, dacă acest lucru va fi necesar. În al doilea rînd, vom putea, eventual, să colaborăm la elaborarea de soluții acceptabile pentru toate părțile".

La întîlnirea sa cu corespondenții de presă acreditați în capitala Austriei, dl Graber a informat că, în cursul întîlnirilor sale cu factori responsabili ai țării gazdă, o atenție particulară a fost acordată problemelor internaționale și europene și, în primul rînd, pregătirilor pentru convocarea conferinței pentru securitate. D-sa și-a exprimat, cu acest prilej, satisfacția pentru modul în care statele neutre – în rîndul cărora se numără Austria și Elveția – participă la abordarea acestor probleme, subliniind „rolul pozitiv și necesar pe care-l joacă aceste state în viața internațională". Referindu-se, în acest context, la poziția elvețiană față de Națiunile Unite (după cum se știe, această țară nu face parte din organizația internațională), dl Pierre Graber a subliniat, între altele, că „admiterea ca membre ale O.N.U. a R. F. Germania și R. D. Germane ar putea exercita o influență pozitivă asupra atitudinii manifestate în Elveția față de Organizația Națiunilor Unite".

Securitatea europeană și perspectiva desființării blocurilor militare

Renunțarea la blocurile militare este, de mai multă vreme, o necesitate recunoscută. Nici un model plauzibil de securitate europeană nu omite o asemenea măsură de anvergură istorică. Cînd, în 1966, țările socialiste membre ale Tratatului de la Varșovia lansau, pentru prima oară, la București, această idee, se enunța nu o simplă ipoteză, ci o cerință determinată de evoluția și perspectivele politice europene și internaționale în general. De la început, dizolvarea simultană a pactelor militare — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia — a fost concepută ca o treaptă logică în procesul de edificare a securității europene.

Desigur, înfăptuirea unui asemenea act trebuie să corespundă unei necesare evoluții pe linia dezangajării militare. El se încadrează organic complexului de măsuri menite să contribuie la eliminarea gravei hegemonii a forței asupra relațiilor internaționale.

Desființarea blocurilor militare — este de la sine înțeles — constituie o măsură situată la confluența a trei mari sfere de probleme care definesc evoluția contemporană a continentului : dezangajarea militară — dezarmarea — securitatea europeană. Este, poate, una dintre cele mai clare demonstrații ale interdependenței de esență a acestor imperative politice.

Desființarea blocurilor militare ar constitui, firește, unul din cele mai notabile impulsuri pentru o înaintare radicală în sensul acestor trei direcții europene — fundamentale și convergente. În același timp, în lumina unei experiențe mai noi sau mai vechi, o abordare realistă a problemei demonstrează că orice progrese în aceste sfere de interes major creează premisele necesare pentru lichidarea formațiunilor de bloc. Este, astfel, logic că executarea prealabilă a unui complex program de dezangajare militară — între care enumerăm reducerea și, în cele din urmă, retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state în limitele granițelor lor naționale, lichidarea bazelor militare aflate pe teritoriile altor state, renunțarea la manevre militare și demonstrații de forță etc. — ar favoriza vizibil înfăptuirea acestui obiectiv. De asemenea, un avans substanțial pe linia dezarmării ar facilita abordarea cu succes a desființării blocurilor militare. În fine, exercițiul constant și ferm al practicării unor relații între state independente și suverane, ale căror acțiuni politice să se desfășoare în condiții de deplină egalitate, indiferent de apartenența sau neapartenența lor la alianțe militare — numai acest exercițiu poate crea cadrul indispensabil care nu numai că stimulează măsura de desființare a blocurilor, dar o cere și presupune.

Este, credem, nerealist a spera în depășirea definitivă și completă a situației de diviziune a Europei — unul din obiectivele centrale ale securității continentale — fără o radicală lichidare a blocurilor militare.

Enunțarea acestui lanț de interdependențe solicită însă unele precizări. Un examen obiectiv al situației europene arată că expansiunea actuală a formelor de cooperare, extinderea zonelor de încredere între state, progresele în recunoașterea și aplicarea principiilor de drept internațional în raporturile intereuropene, în general strădania pentru edificarea unui nou sistem de securitate au fundamentat posibilitatea unei depășiri graduale a diviziunii europene, cu alte cuvinte au contribuit la crearea acelor necesare premise pentru depășirea situației în care Tratatul de la Varșovia și N.A.T.O. funcționează ca expresii ale împărțirii continentului. Reținem, de aici, că desființarea blocurilor militare nu constituie — cel puțin în faza actuală — un prealabil al procesului de continuă amplificare a sferelor de colaborare europeană și de instaurare a unui nou sistem de securitate continentală. Dinamica relațiilor europene, cu toate elementele — politice, economice, militare, juridice — pe care ea le presupune, este cea care creează condițiile necesare desființării blocurilor, oferă terenul propice unei evoluții concrete în vederea atingerii acestui obiectiv.

Situația reală a Europei actuale luminează, din acest unghi de vedere, un decalaj cu vădite implicații : pe de o parte, raporturile politice, economice și de altă natură au înregistrat vizibile progrese în comparație cu anii „războiului rece" și independent de acțiunea blocurilor militare, ele însele creații ale perioadei „războiului rece" ; pe de altă parte, în planul securității strict militare, modificările sînt minime (nivelul forțelor armate, prezența trupelor și bazelor străine, ritmul înarmărilor etc.). Această disparitate între factorul politic și cel militar e de presupus că nu poate fi nedeterminat menținută, dacă, într-adevăr, planul relațiilor politice este cel care dictează modificările de structură în favoarea unui sistem unic de securitate. Or, este evident că tocmai evoluțiile din domeniul relațiilor politice au determinat premisele pentru abordarea aspectelor militare ale securității, cu perspectiva firească a renunțării la blocuri militare. Artificialitatea politicii de bloc capătă relief tocmai în contrast cu vitalitatea modalităților noi și originale de cooperare între state cu orînduiri sociale diferite, cu progresele înregistrate în reducerea barierelor și obstacolelor ridicate de politica de bloc, cu afirmarea, din ce în ce mai fermă, pe arena internațională, a statelor în deplinătatea prerogativelor lor de independență națională și suveranitate, indiferent de apartenența lor la alianțe politico-militare.

Acest proces e menit să genereze diminuarea riscului de conflict și să introducă elementele vitale ale destinderii și colaborării în chiar sferele tradițional susceptibile confruntării de bloc. E vorba de dezarmare, dezangajare militară, în fine, de întreg complexul pe care-l presupune securitatea europeană. Vom observa însă, că, toate aceste probleme-cheie sînt, prin acuitatea cu care acționează, nu cauze, ci efecte ale politicii de bloc. E de la sine înțeles că efortul de transformare a acestui postbelic teatru de conflict într-o sferă de conlucrare mineză însești rațiunile de existență ale organizațiilor de bloc și, în consecință, impune revizuirea și trecerea lor graduală spre treapta desființării. Pe această cale, lichidarea blocurilor apare ca etapă necesară și obiectivă ; ceea ce coincide, desigur, cu realizarea unui program cuprinzător de măsuri de dezangajare militară și dezarmare.

Integrat măsurilor de dezangajare militară și dezarmare — și, în bună măsură, un corolar al acestora, obiectivul dizolvării blocurilor militare implică renunțarea, în practică, la o concepție și strategie globale și înfăptuirea unui sistem nou de relații internaționale, propice unei securități întemeiate pe alte baze decît cele ale existenței grupărilor militare adverse. Este vorba de renunțarea la un sistem global de securitate, întemeiat pe echilibrul strategic nuclear, îndeobște cunoscut sub denumirea de „echilibru al terorii", și care a afectat substanțial raporturile internaționale. Ceea ce impune substituirea blocurilor prin edificarea unor structuri multipolare, cu alte cuvinte a unui sistem unic de securitate continentală cu participarea egală și suverană a tuturor statelor europene.

Într-o asemenea perspectivă, singura admisibilă, negocierile europene — și, în speță, cele privind dezangajarea militară — nu trebuie să fie prerogativa grupărilor politice și militare existente. Imperativul suprem al depășirii diviziunii europene în două blocuri militare opuse prin crearea unui nou sistem de securitate presupune, în consecință, și o modalitate nouă de a trata despre Europa și problemele ei. Progresele autentice pe calea atingerii acestui țel primordial nu pot să rezide numai în gradul mai atenuat al tensiunii dintre blocuri sau în instaurarea unei coexistențe între ele ; aceasta nu ar putea fi decît conjuncturală și, în esență, ea nu ar duce la altceva decît la menținerea în continuare a împărțirii artificiale a Europei — ceea ce ar contraveni flagrant obiectivului propus. O reală și durabilă transpunere în viață a principiul coexistenței pașnice nu se poate înfăptui — așa cum, de altfel, întreaga evoluție internațională o arată — decît între state libere, independente și suverane, acționînd în deplină egalitate în drepturi și independent de apartenența sau neapartenența lor la alianțe politice și militare. Este, de aceea, necesar un efort constant pentru evitarea soluțiilor de la bloc la bloc, pentru extragerea dezbaterilor europene din cadrul confruntărilor de bloc.

Desigur, acest proces este relativ de durată și implică depășirea unor inerente situații contradictorii. Asistăm, pe de-o parte, la manifestarea unor tendințe generale, din ce în ce mai pregnante, în favoarea participării, în condiții de egalitate, a tuturor statelor — indiferent de ponderea lor economică, militară, de mărime și apartenență la alianțe politico-militare diferite — la opera de creație europeană, la luarea deciziilor de anvergură continentală și internațională. În același timp, nu trebuie omise anume tentative de adaptare și revitalizare a structurilor de bloc, încercări de diverse inspirații, de la străduințile mai vechi de „integrare" (militară, economică, politică — precum, de pildă, situația vest-europeană) pînă la strategii mai noi, de „globalizare" a unor organisme regionale (precum așa-zisa „Cartă Atlantică", prezentată de Henry Kissinger). Se poate, astfel, contura o mișcare complexă de revizuire a relațiilor intereuropene — și internaționale în general — pe baze noi, care permite o abordare a problemelor în afara categoriilor de bloc, paralel cu menținerea dispozitivelor și sistemelor ce se cer schimbate, tocmai în logica tendințelor predominante actuale și a negocierilor

pan-europene angajate sau numai proiectate.

Definitoriu pentru evoluția europeană se dovedește a fi însă spiritul nou, de egalitate și de colaborare între state suverane, independent de orînduirea lor social-politică, de pondere sau mărime, tendință care a lărgit considerabil sferele de comprehensiune între națiuni, indiferent de formațiunile de bloc. Și constituie o realitate distinctivă a Europei progresele realizate în consacrarea principiilor de bază ale relațiilor dintre state, întemeiate pe egalitatea în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța.

Valoarea universală a acestor principii le ridică la rangul de singură și viabilă temelie pentru edificarea unui nou și unic sistem de securitate. Aplicarea lor nu poate face obiectul nici unui fel de tranzacții. **„Deosebirile de orînduiri sociale sau identitatea de orînduiri sociale nu pot să pună în discuție aceste principii** — declara recent tovarășul Nicolae Ceaușescu. **Dimpotrivă, tocmai pentru afirmarea atît a unei colaborări rodnice între statele cu aceeași orînduire socială și ideologie, sau între statele cu orînduiri sociale deosebite este necesară aplicarea în viață a acestor principii ferme".** Numai astfel concepută, aplicarea în practica internațională a acestui ansamblu de principii poate asigura înaintarea pe drumul înfăptuirii securității europene și, implicit, abolirea politicii de dictat, de forță în relațiile internaționale, în fine, depășirea situației potențial conflictuale pe care o presupune menținerea blocurilor militare opuse.

În același timp, trebuie precizat că realizarea unei entități europene noi prin renunțarea la blocurile militare nu înseamnă — și nici nu poate însemna — o renunțare la alianțe politice și economice. Acestea — preciza, recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **„vor continua să rămînă și probabil chiar se vor dezvolta".**

Degrevate de rigorile impuse de confruntarea formațiunilor de bloc, alianțele e firesc să se dezvolte nestingherite — în respectul integral al legalității și eticii internaționale — și corespunzător țelurilor fundamentale ale participanților, țeluri decurgînd din orînduirea lor socială și politică, proprii idealurilor ideologice și filozofice care le animă, în deplină consonanță cu interesele supreme ale celor care le compun.

În virtutea acestor considerente, renunțarea la blocuri militare — cu măsurile prealabile și efectele pe care ea le presupune — se va dovedi un act realist, în consens cu cerințele securității europene. Maturizarea condițiilor pentru atingerea acestui obiectiv cere însă o conlucrare europeană tenace, cu participarea tuturor statelor de pe continent, impune o înaintare graduală spre fondarea unui sistem european care să ofere o autentică securitate pentru fiecare națiune în parte. În afara sferei strict politice și juridice, este, de aceea, necesar ca, pe această cale, să se realizeze o serie de măsuri de dezangajare militară, între care retragerea tuturor trupelor străine, a bazelor de pe teritorii străine, reducerea trupelor și armamentelor — în esență, un complex de măsuri care să elimine radical orice contaminare a relațiilor internaționale de presiunea și influențele negative ale forței militare. Numai astfel se va putea ajunge la crearea în Europa a unui sistem de angajamente precise, din partea tuturor statelor, care să excludă recurgerea la forță în relațiile între state, care să ofere tuturor garanția deplină că vor fi la adăpost de orice agresiune și care să asigure condițiile pentru ca fiecare națiune să se poată dezvolta liber, conform propriei sale voințe.

Radu Pascal

ULSTER

Încă un pas spre calm

Corespondență din Londra de la Nicolae Plopeanu

La cîteva săptămîni după publicarea „Cărții Albe" asupra Irlandei de Nord, secretarul de stat pentru problemele acestei provincii, William Whitelaw, era de părere că se manifestă pe zi ce trece o îmbunătățire a situației. Totuși, cu relativ scurte perioade de calm, soseau din Irlanda de Nord știri ce păreau să nu se deosebească prea mult de cele pe care le transmiteau agențiile de presă cînd incidentele, care de cîțiva ani marchează cele șase comitate nord-irlandeze, cunoșteau cea mai mare intensitate. Așadar, izbucniri de violență, perioade de acalmie și „reintrare în normal": normalul ultimilor ani nord-irlandezi, cu explozii de bombe și împușcături, cu victime omenești și însemnate pagube materiale.

În această atmosferă, la 30 mai, au avut loc alegeri pentru desemnarea celor 526 membri ai celor 26 de Consilii municipale (organe locale ale puterii de stat cu atribuții limitate), primele după aproape patru ani de la izbucnirea violențelor, alegeri care fac parte din programul definit de guvernul britanic în „Cartea Albă" asupra viitorului acestei provincii.

Principala semnificație a alegerilor din Irlanda de Nord este aceea că, prin participarea masivă la urne, „populația a hotărît, după cum scrie «The Times», să dovedească dorința sa fermă de a se reveni la calm și ordine". Pentru prima dată în istoria Irlandei de Nord, s-a aplicat sistemul electoral proporțional (cunoscut sub denumirea de „un singur vot transferabil"), care permite o reprezentare mai fidelă a voinței populare, spre deosebire de trecut cînd, într-o serie de localități, indiferent de numărul locuitorilor catolici, controlul organelor locale revenea constant protestanților. O asemenea situație a fost evitată acum. Astfel, după cum scrie ziarul „The Daily Telegraph", Londonderry, al doilea oraș din Ulster ca mărime, care s-a aflat sub controlul protestanților din anul 1613, a consemnat alegerea unui număr mai mare de candidați ai partidelor populației catolice. Printre „curiozitățile" sistemului electoral, ziarul citează și situația de la Belfast, capitala provinciei, unde partidul fostului prim ministru Faulkner a pierdut majoritatea.

După anunțarea rezultatelor în scrutinul de la 30 mai, la Londra se consideră că guvernul britanic, care administrează direct provincia din martie 1972, a obținut un succes în politica sa. În primul rînd, s-a constatat o destul de însemnată participare la vot — aproximativ 70 la sută din alegători, ceea ce, pentru Ulster, constituie un record. Apoi, în cadrul a ceea ce s-a numit „cele patru grupări principale" (unioniștii lui Brian Faulkner, catolicii organizați în Partidul laburist social și democratic, „partidul alianței" grupînd moderați aparținînd celor două comunități și extremiștii, fie catolici, fie protestanți) au fost evidențiate deplasări însemnate. Astfel, partidul unionist al fostului premier Brian Faulkner a obținut, în general, un număr de locuri mai mare decît se prevedea, în timp ce extremiștii grupați în Mișcarea Vanguard (condusă de William Craig) și în Partidul unionist democratic (condus de reverendul Jan Paisley) au pierdut din influență, cedînd adesea fie candidaților catolici ai P.L.S.D., fie moderaților ambelor comunități.

Alegerile de la 30 mai, în cadrul cărora, după cum era de așteptat, majoritatea locurilor a revenit partidelor care reprezintă populația protestantă majoritară, nu au adus însă nici o schimbare importantă în fizionomia orientării opiniei nord-irlandeze. Dar pentru guvernul de la Londra pare să fie încurajator faptul că o mare parte din candidații aleși aprobă „Cartea Albă", ceea ce ar putea să însemne, după părerea presei londoneze, că în viitoarele alegeri de la 28 iunie, cînd urmează să fie desemnați deputații noului Parlament nord-irlandez, majoritatea să revină celor care se pronunță pentru traducerea în viață a principiilor „Cărții Albe". De altfel, nu puțini sînt cei ce susțin că liniștea în Ulster depinde numai de modul în care revendicările, pentru care minoritatea catolică s-a pronunțat neîncetat din 1922, vor fi, cel puțin în parte, împlinite. Natura religioasă a conflictului din Ulster e numai o aparență. La baza conflictului stau cauze economice, politice și sociale adînci, determinate de inegalitățile și nedreptățile practicate de cercurile protestante de dreapta în ultima jumătate de secol, cercuri care se tem să nu-și vadă periclitate pozițiile dominante în provincie, poziții pe care le-au deținut pînă acum sub patronajul oficialităților de la Londra (ziarul „The Guardian" atrăgea chiar atenția că „pericolul vine de la dreapta").

Un comentator londonez afirma nu de mult că „o politică adecvată pentru Irlanda de Nord cere, înainte de toate, curaj și realism". Alegerile de la 30 mai au arătat că majoritatea populației nord-irlandeze dorește înlocuirea actualei stări de neîncredere și încordare.

...și totuși încă violențe

Bucureştiul va găzdui viitoarea sesiune a Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa

Nicolae Ghenea
adjunct al ministrului afacerilor externe

Lucrările sesiunii Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, recent încheiată la sediul Naţiunilor Unite din Geneva, înscriu, în palmaresul acestui for interguvernamental, cel mai reprezentativ pe plan european, hotărîri şi recomandări de natură să dea un nou impuls activităţii Comisiei. Desfăşurată într-un climat favorabil, cînd consultările multilaterale de la Helsinki înregistrează paşi hotărîtori pe calea convocării apropiatei conferinţe general-europene, sesiunea C.E.E./O.N.U. a reflectat sporirea preocupării statelor membre de a identifica noi căi şi modalităţi practice de lărgire şi diversificare a cooperării economice, comerciale, tehnico-ştiinţifice şi în alte domenii de interes general.

Studiile şi rapoartele elaborate de Secretariat, precum şi declaraţiile participanţilor la dezbateri au evidenţiat că, în ultimul an, economia ţărilor europene a înregistrat o evoluţie în general ascendentă, marcată prin indici de creştere susţinută a diferitelor ramuri economice, îndeosebi în ţările socialiste. A crescut comerţul între ţările europene, s-au multiplicat acţiunile de cooperare economică şi industrială între aceste ţări. Aprecierea ţării noastre, împărtăşită în cercuri guvernamentale şi de afaceri europene, de pături largi ale opiniei publice europene este că, în ciuda acestor progrese, rămîne încă mult de făcut pentru fructificarea plenară a multiplelor posibilităţi de conlucrare între statele europene. Într-adevăr, mutaţiile economice şi sociale, ritmul fără precedent al dezvoltării ştiinţei şi tehnicii dau, în condiţiile actuale, noi dimensiuni ideii de colaborare şi cooperare, cer ca toate ţările să participe în mod neîngrădit, fără nici un fel de discriminare, la schimbul de valori materiale şi spirituale, impun înlăturarea oricăror obstacole care se mai ridică în calea raporturilor normale între state, necesită o abordare mai imaginativă şi mai complexă a cooperării, în toate etapele sale. Sensibilă la aceste comandamente ale prezentului şi viitorului colaborării între ţările europene, sesiunea din acest an a Comisiei a constituit, prin deciziile şi recomandările adoptate, un nou pas înainte atît în ce priveşte substanţierea conceptelor de cooperare şi colaborare cît şi în dezvoltarea unor acţiuni concrete, menite să promoveze direct, în mod practic, diversificarea relaţiilor de cooperare economică între statele membre ale Comisiei.

Pornind de la importanţa unanim recunoscută pe care cooperarea industrială, expansiunea comerţului, cooperarea ştiinţifică şi tehnică, ameliorarea mediului înconjurător şi elaborarea prognozelor o au în procesul de dezvoltare economică a fiecărei naţiuni, sesiunea a conferit un caracter prioritar acestor domenii în activitatea de viitor a Comisiei. Documentele finale adoptate pe aceste teme reafirmă dorinţa statelor membre de a întreprinde noi acţiuni în sectoarele respective, răspunzînd astfel nevoii de intensificare a cooperării pe plan european, izvorîtă din necesităţi economice obiective şi favorizată de ameliorarea situaţiei politice în regiune. Organele tehnice de specialitate ale Comisiei vor ţine periodic reuniuni speciale, seminarii şi colocvii şi vor elabora studii şi rapoarte pe teme de actualitate şi de interes major pentru ţările membre.

Evoluţia pozitivă a comerţului internaţional între ţările europene — consecinţă şi factor de stimulare al dezvoltării economice — este într-o anumită măsură şi rezultatul activităţii desfăşurate, de-a lungul anilor, de către C.E.E./O.N.U. La actuala sesiune au fost combătute discriminările şi barierele artificiale care stînjenesc dezvoltarea normală a comerţului, fenomene contrare spiritului de largă cooperare între toate ţările membre care caracterizează atmosfera politică pe plan european. Decizia privind dezvoltarea comerţului, adoptată de Comisie, relevă necesitatea intensificării eforturilor pentru aşezarea neîntîrziată a comerţului pe baze sănătoase, durabile şi reciproc avantajoase. Totodată, documentul adoptat subliniază utilitatea unor forme concrete de acţiune menite să contribuie la identificarea unor noi posibilităţi de lărgire a comerţului european : seminarii pe teme de marketing, finanţarea comerţului, întîlniri între oameni de afaceri etc. Şi recomandă dezvoltarea acestor forme de acţiune.

Cooperarea industrială, care tinde să ocupe un loc de prim ordin în raporturile economice dintre ţările europene şi trece printr-un proces de diversificare şi amplificare, a fost şi ea pe larg dezbătută. Dînd expresie politicii sale de dezvoltare economică armonioasă pe baza industrializării, ţara noastră s-a pronunţat pentru instaurarea unor forme variate de cooperare, lipsite de obstacole şi îngrădiri, a susţinut necesitatea ca acest domeniu să fie tratat cu prioritate în activitatea Comisiei şi a organelor sale. La iniţiativa unor ţări, între care România, Iugoslavia, Austria, Italia, Comisia a adoptat în unanimitate o decizie pe această temă. Documentul pune bazele organizării unor acţiuni multilaterale sub formă de seminarii la care specialişti din ţările membre vor examina probleme de finanţare şi plăţi ale cooperării industriale. Totodată, au fost luate măsuri pentru finalizarea proiectului de creare în cadrul Comisiei a unui Centru pentru cooperare industrială, al cărui principal obiectiv îl va constitui facilitarea unui larg schimb de informaţii şi date privind acţiunile de cooperare industrială în Europa, punînd, totodată, la dispoziţia statelor interesate documentaţia şi avizul de specialitate necesare în vederea iniţierii unor acţiuni în acest domeniu.

Cu prima reuniune, din 1972, a consilierilor superiori guvernamentali pe probleme de ştiinţă şi tehnică, preocupările Comisiei de a adăuga noi capitole la programul său de activitate au intrat într-o nouă etapă. Natura discuţiilor şi prevederile rezoluţiei adoptate de recenta sesiune — iniţiată de România în colaborare cu Iugoslavia, Italia, Polonia şi Spania — subliniază încă odată necesitatea şi utilitatea cooperării în acest domeniu de o importanţă vitală pentru accelerarea procesului economic. Reafirmînd concepţia potrivit căreia dezvoltarea cooperării ştiinţifice şi tehnice în Europa joacă un rol important în stabilirea unui climat de pace, securitate şi înţelegere şi subliniind necesitatea menţinerii unei cooperări strînse între guvernele ţărilor membre, rezoluţia menţionată stabileşte un ansamblu de măsuri concrete a căror aplicare va facilita schimbul de informaţii şi experienţă, va permite tuturor ţărilor să beneficieze într-un grad sporit de cuceririle ştiinţei şi tehnicii moderne. Contribuţia României, care a iniţiat, de altfel, în cadrul Comisiei preocuparea prioritară pentru ştiinţă şi tehnică, este evidenţiată şi de faptul că la baza elaborării programului de lucru stabilit de sesiunea a 28-a a Comisiei în acest domeniu vor sta, printre altele, propunerile reuniunii privind aplicarea efectivă a ştiinţei şi tehnicii în industrie, organizată sub egida Comisiei în octombrie 1972 la Bucureşti. Dezbaterile asupra acestui punct au subliniat necesitatea de a se trece neîntîrziat la elaborarea programului de lucru al Consilierilor guvernamentali pentru ştiinţă şi tehnică — organul permanent de specialitate al Comisiei — asigurîndu-se, astfel, condiţiile adecvate pentru dezvoltarea în continuare a activităţii C.E.E./O.N.U. în acest domeniu.

Deşi intrate de curînd în atenţia comunităţii internaţionale a O.N.U. şi organismelor din sistemul său, problemele protejării şi ameliorării mediului înconjurător au deţinut, totuşi, o pondere însemnată în cadrul lucrărilor sesiunii. Se poate men-

ţiona, în acest sens, că discuţiile privind dezvoltarea diferitelor sectoare economice (industrie, agricultură, transport etc.) nu au putut fi disociate de efectele pe care aceste dezvoltări le au asupra echilibrului — în pericol de a fi perturbat — dintre om şi natură şi că, practic, toate delegaţiile prezente la sesiune au subliniat necesitatea ca C.E.E./O.N.U. şi organele sale subsidiare să acorde o atenţie sporită abordării în activitatea lor a unor teme ce privesc protecţia mediului ambiant. Complexitatea problemelor mediului înconjurător, gradul înalt de urgenţă pe care îl comportă rezolvarea lor şi înţelegerea faptului că multe dintre ele sînt comune tuturor ţărilor determină eforturi permanente şi concertate din partea C.E.E./O.N.U. şi a organismelor sale. Participanţii la sesiune au exprimat convingerea că evaluările şi recomandările adoptate vor fi traduse sistematic în acţiuni concrete cu efecte pozitive pentru cooperarea internaţională în acest domeniu.

Sesiunea recent încheiată la Geneva înscrie în istoria de 26 de ani a Comisiei un eveniment de însemnătate unică : hotărîrea ca sesiunea plenară din anul 1974 să aibă loc în afara sediului tradiţional al Comisiei din Geneva.

În semn de preţuire a politicii externe a partidului şi statului nostru, a ataşamentului ţării noastre faţă de ideea cooperării internaţionale, în special pe plan european, de recunoaştere a contribuţiei pe care România socialistă o aduce în mod constant, pe multiple planuri, la activitatea de ansamblu a Comisiei, ţările participante, în unanimitate, au dat curs favorabil invitaţiei guvernului român de a găzdui sesiunea din 1974 a C.E.E./O.N.U.

Spiritul de colaborare care a animat consultările pe această temă, ecoul pozitiv de care s-a bucurat iniţiativa statului român sînt sintetizate în hotărîrea sesiunii prin care „Comisia a luat notă cu gratitudine de această invitaţie şi a acceptat să ţină sesiunea a XXIX-a la Bucureşti".

Organizarea sesiunii viitoare a C.E.E./O.N.U. în ţara noastră va oferi reprezentanţilor celor 33 de ţări membre şi Secretariatului Comisiei să cunoască nemijlocit realizările şi preocupările poporului român pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, contribuţia statului nostru la opera de edificare a unor raporturi noi de pace şi colaborare fructuoasă între toate ţările europene.

Ţara noastră, convinsă de importanţa ce revine O.N.U. şi organismelor sale pentru aşezarea relaţiilor dintre state pe baza principiilor şi normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional, şi apreciind contribuţia organizaţiei la procesul de lărgire şi intensificare a cooperării între toate ţările, a participat activ la lucrările sesiunii C.E.E./O.N.U., a prezentat propuneri şi iniţiative care dau curs dorinţei şi preocupărilor ţărilor membre de a folosi într-un grad sporit cadrul Comisiei pentru dezvoltarea cooperării economice europene. Din aceleaşi raţiuni şi considerente, ţara noastră va face tot ceea ce depinde de ea pentru ca pe viitor să crească contribuţia C.E.E. la procesul de instaurare şi consolidare a unui climat de destindere, înţelegere şi cooperare pe baze egale, între toate ţările continentului.

BOCHUM

Săptămîna românească

Corespondenţă de la trimisul nostru special, Vasile Crişu

În rîndul acţiunilor iniţiate în Germania federală pentru mai buna cunoaştere reciprocă, Săptămîna românească ce se desfăşoară în aceste zile la Bochum se înscrie, prin amploarea şi diversitatea manifestărilor pe care le cuprinde, ca un eveniment de marcă. Ea aduce, în chip inspirat, populaţiei din această zonă centrală a bazinului industrial al Ruhr-ului informaţii reclamate de un interes mereu sporit faţă de ţara noastră, cu atît mai direct şi mai pregnant manifestate în aceste zile aici, cu cît precede un moment de excepţională însemnătate pentru raporturile româno—vest-germane — vizita oficială în R. F. G. a preşedintelui Nicolae Ceauşescu. Este, fără îndoială, remarcabil modul cuprinzător în care se prezintă România — istorie, tradiţii, economie, artă şi cultură, turism, sport — în această perioadă definită generic „Săptămînă" (ea, în realitate, durează aproape două săptămîni, mai precis între 31 mai şi 11 iunie).

Sînt de remarcat, de asemenea, grija acordată de municipalitate pregătirii şi desfăşurării acestei Săptămîni, atmosfera sărbătorească pe care ea o conferă Bochum-ului — centru industrial de tradiţie şi, de mai mulţi ani, importantă citadelă a ştiinţei : pe clădirile oraşului flutură 200 de drapele româneşti ; alte cîteva mii de fanioane tricolore împînzesc, literalmente, oraşul ; cîntecul şi jocul românesc atrag zilnic în pieţele publice sute de spectatori. Ceea ce impresionează, însă, în mod deosebit sînt cuvintele calde, pline de stimă şi simpatie rostite la adresa ţării noastre, aprecierile privitoare la realizările României contemporane, frecventa subliniere a contribuţiei autentice pe care o aduce Săptămîna la dezvoltarea, în continuare, a unor relaţii prieteneşti între cele două popoare.

„Însemnătatea acestei manifestări — ne declara domnul **Paul Arnold Nelles,** secretar de stat în guvernul landului Rhenania de Nord-Westfalia, care a luat parte la festivităţile legate de deschiderea Săptămînii în calitate de reprezentant oficial al primului ministru al landului — mi se pare a fi, în primul rînd, aceea că oferă oamenilor din cele două ţări ale noastre un bun prilej de a simţi şi observa roadele a ceea ce se numeşte politica de înţelegere. Formarea unor păreri are nevoie de foarte multe informaţii despre realitate. Toate popoarele au nevoie de astfel de informaţii. Ele devin însă eficace doar dacă nu sînt abstracte şi generale şi se referă şi la problemele concrete, de fiecare zi, ale oamenilor, la preocupările lor. Sub acest aspect, consider Săptămîna românească drept o manifestare eficientă".

„Cunoaşterea duce la înţelegere şi apropiere între popoare, condiţii esenţiale pentru edificarea unei lumi a păcii şi securităţii — sublinia, la rîndul său, ambasadorul ţării noastre la Bonn, **Constantin Oancea.** Pe coordonatele ascendente ale dezvoltării raporturilor româno—vest-germane, această Săptămînă românească se înscrie ca o manifestare importantă pe calea spre o mai bună cunoaştere a României în R.F.G. Pulsul de cunoaştere şi apropiere între popoarele noastre va constitui recompensa cea mai preţioasă pentru eforturile celor ce au contribuit, de ambele părţi, la prezentarea în Bochum a României".

Heinz Kuhnert, primar al oraşului, remarca, de asemenea, că „gama de informaţii oferite de Săptămîna românească, în domeniile cultural, ştiinţific, social şi economic este aşa de largă încît fiecare îşi poate forma o imagine cuprinzătoare despre viaţa oamenilor din România", iar secretarul de stat parlamentar la Ministerul de Externe al R.F. Germania, **Karl Mörsch,** sublinia, în revista „Kontakt", special editată la Bochum cu prilejul Săptămînii româneşti, că ea are la bază „o idee excelentă, aceea de a promova cunoaşterea şi înţelegerea reciprocă între cele două ţări".

Săptămîna românească de la Bochum a prilejuit, firesc, frecvente evocări ale raporturilor dintre România şi R.F. Germania, sublinierea prestigiului de care se bucură politica externă de pace şi înţelegere între popoare promovată de ţara noastră. „Cel mai important eveniment al acestui an în cadrul relaţiilor dintre cele două ţări — scrie **Karl Mörsch** în articolul publicat de revista «Kontakt» — îl constituie vizita oficială a preşedintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceauşescu. Şeful statului român răspunde prin această vizită călătoriei oficiale întreprinsă de preşedintele R.F.G., Heinemann, în România, în 1971. Guvernul federal consideră vizita de răspuns a preşedintelui român ca o expresie evidentă şi ca o încununare a bunelor relaţii vest-germano—române şi a colaborării fructuoase şi intensive dintre cele două ţări. El este convins că această vizită oficială va deschide un nou capitol în raporturile dintre cele două state". În aceeaşi revistă, ministrul federal al economiei, **Hans Friderichs,** declara : „În calitate de ministru federal al economiei, aş dori să exprim dorinţa serioasă a guvernului federal de edificare, în continuare, a relaţiilor reciproce, îndeosebi a relaţiilor economice. Am speranţa că vizita şefului statului român, preşedintele Nicolae Ceauşescu, în R.F.G. va da noi impulsuri lărgirii relaţiilor economice deja îmbucurătoare dintre Republica Federală Germania şi Republica Socialistă România".

„Nicolae Ceauşescu şi politica României sînt bine cunoscute aici, ne declara **Werner Hackbarth,** şeful Oficiului de presă şi informaţii al Uzinelor Krupp din Bochum. Sînt convins că vizita pe care o va face în ţara noastră şeful statului ro-

mân va prilejui un schimb sincer de vederi". **Karl Heinz Kaufmann**, salariat al aceleiași uzine, ne spunea: „Personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu este binecunoscută și se bucură de o înaltă apreciere. El reprezintă România modernă, mentalitatea unui popor viguros, dornic de afirmare. Șeful statului român întruchipează, prin politica sa de pace, năzuințele poporului său, face totul pentru bunăstarea și prosperitatea acestuia".

Asemenea aprecieri privitoare la însemnătatea vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.F. Germania se fac nu numai în Bochum. **Dr. Werner Klugmann**, secretar al Societății „Hamburg International E.V." relatînd, într-o scurtă convorbire, despre pregătirile pe care le face orașul hanseatic de la gurile Elbei pentru organizarea, în curînd, a unei Săptămîni românești asemănătoare celei de la Bochum, ne declara că „președintele Nicolae Ceaușescu este unul din oamenii de stat cei mai cunoscuți pe arena internațională, datorită politicii pe care o promovează".

Perspectiva apropiatei călătorii oficiale pe care o va întreprinde tovarășul Nicolae Ceaușescu în R.F. Germania a atribuit Săptămînii românești de la Bochum dimensiuni noi, de rezonanță, ea reflectînd puternic interesul și dorința reciprocă de lărgire și adîncire a contactelor bilaterale pe multiple planuri.

Republică în Grecia

Corespondență din Atena de la Ion Badea

La 1 iunie 1973, printr-un Act constituțional al Consiliului de Miniștri, Grecia a fost proclamată republică prezidențială parlamentară, avînd ca președinte provizoriu pe Ghiorghios Papadopoulos, care păstrează și funcția de prim-ministru. Monarhia ereditară a fost abolită, iar regele Constantin, autoexilat la Roma, la 13 decembrie 1967, după o tentativă nereușită de răsturnare a guvernului, a fost detronat.

Evenimentul este apreciat aici ca rezultat al unor evoluții îndelungate, care s-au precipitat în ultimele două luni, și are ca principale rațiuni — potrivit amintitului Act constituțional — „prevenirea pericolelor pe care le antrena pentru calmul interior și unitatea națională" activitatea fostului monarh, precum și „necesitatea pentru țară de a se angaja prompt în normalizarea politică completă".

La 24 mai, Byron Stamatopoulos, subsecretar de stat pe lîngă primul ministru, anunța descoperirea și anihilarea înainte de a acționa a unei organizații complotiste în cadrul forțelor navale militare, inspirată de amiralii în retragere Engolfopoulos și Mineos și condusă de fostul căpitan de navă Konofaos. Ancheta deschisă imediat după arestarea conspiratorilor a stabilit că aceștia intenționau să pună în mișcare un număr de nave de război, care, în noaptea de 22 spre 23 mai, trebuiau să se concentreze în portul Ermupolis de pe insula Syros. De acolo, urmau să adreseze un mesaj către popor, să cheme la solidaritate forțele terestre și aeriene și să ceară demisia imediată a guvernului. Pînă la obținerea răspunsului, erau prevăzute manifestări de forță prin debarcări de mici detașamente pe insulele Cyclade, unde nu există unități militare. În funcție de numărul navelor care s-ar fi alăturat rebeliunii, se preconiza blocarea porturilor Pireu și Salonic. Un comunicat al Ministerului grec al Apărării Naționale precizează că, din datele stabilite pînă acum, reiese că în complot au fost implicați 35 de ofițeri activi, dintre care 32 cu grade superioare.

Lichidarea complotului din cadrul forțelor maritime a fost urmată, la 24 mai, de o răscoală a comandantului navei „Velos", care s-a refugiat în portul Fiumicino și a cerut, împreună cu alți membri ai echipajului, azil politic în Italia.

Anterior, organele de resort au arestat pe membrii organizației „Tineretul antidictatorial grec" — E.A.N., care era condus de fostul amiral Rozakis, pus în retragere pentru participare la complotul de la 13 decembrie 1967. Ancheta în curs a stabilit că între E.A.N. și complotul din cadrul marinei exista o strînsă legătură, amîndouă avînd un caracter filomonarhic. De la Ministerul Apărării Naționale s-a precizat, în acest sens, că răzvrătiții au stabilit, la începutul lui martie 1973, contacte cu fostul premier Constantin Karamanlis, căruia i-au cerut să accepte președinția guvernului și să obțină aprobarea regelui pentru acțiunea lor. Peste cîteva zile, Karamanlis le-ar fi comunicat că regele este de acord. Purtătorul de cuvînt al guvernului a relevat, la rîndul său, că acțiunea din cadrul marinei militare se încadrează într-un efort mai larg de dezbinare a forțelor armate. Componente importante ale acestui efort — a spus purtătorul de cuvînt — trebuie considerate: memoriul adresat primului ministru Papadopoulos, la 1 aprilie, de patru foști șefi ai statului major al armatei; declarația lui Constantin Karamanlis din 23 aprilie și declarația mai recentă a 34 de ofițeri superiori puși în retragere de guvernul în funcțiune. Toate aceste declarații — care cereau cabinetului Papadopoulos să recheme pe rege și să predea puterea unui guvern provizoriu care să organizeze alegeri generale — sînt apreciate de cercurile oficiale din Atena drept „încercări menite să creeze o atmosferă confuză, în care s-ar fi mișcat mai ușor complotiștii din marina militară". Într-un mesaj adresat forțelor armate, generalul Odysseus Anghelis, comandantul armatei grecești, îl acuză pe rege că, pentru a doua oară, a încercat să împingă forțele armate naționale într-un război fratricid, pentru a demonstra străinătății că absența sa din țară divizează pe militari.

Pornind de la aspectele menționate — pe care a promis să le probeze cu documente ce vor fi aduse la cunoștința opiniei publice — guvernul grec a decis abolirea monarhiei. Hotărîrea publicată în Monitorul oficial precizează că, pînă la 30 iunie, va fi definitivat un proiect de rezoluție pentru amendarea Constituției din 1968, în vederea armonizării prevederilor sale cu regimul Republicii prezidențiale parlamentare. Rezoluția va fi supusă unui referendum ce va fi organizat pînă la 29 iulie 1973, iar rezultatele referendumului vor fi înaintate Areopagului (tribunalul suprem) pentru confirmare.

Într-un mesaj adresat națiunii la 1 iunie, președintele Papadopoulos s-a angajat, de asemenea, ca, după referendum, să pună în mișcare mecanismele necesare elaborării unei noi constituții și organizării de alegeri generale pentru constituirea unui parlament, pînă la sfîrșitul anului 1974.

Comentînd perspectivele regimului politic din țară, oficiosul guvernamental „Elefteros Kosmos" relevă că președintele Republicii parlamentare grecești va avea puteri sporite și există posibilitatea instituirii funcției de vicepreședinte, care va fi ales odată cu președintele. Noua constituție va adopta elemente care compun sistemul prezidențial din S.U.A. sau din Franța.

În ziua proclamării Republicii, pe străzile Atenei...

REYKJAVIK

Nixon — Pompidou: dezacorduri în surdină

Reykjavik. Președinții Nixon și Pompidou ; alături de ei — președintele Islandei, Kristjan Eldjarn. „Nu s-a încercat nici o clipă să se ajungă la o rezoluție substanțială într-o problemă anumită, cum ar fi schimburile comerciale sau reforma monetară" — declară ziariștilor Henry Kissinger

„Cordialitatea raporturilor personale dintre cei doi președinți a ajutat la netezirea asperităților", scria, din Reykjavik, un corespondent francez. „Netezirea asperităților" a constat mai cu seamă în a evita întîlnirea prematură a unor poziții intransigente, cu cîteva luni înainte de negocierile comerciale care vor începe în toamnă la Tokio și despre care se spune de pe acum că „acolo, nimeni nu va face cadouri nimănui". La Reykjavik, deci, președintele Nixon și președintele Pompidou, încă de la începutul convorbirilor, au căzut de acord să arate că „aliații cei mai vechi" din lumea occidentală nu vor să se situeze unul față de celălalt pe poziții ireconciliabile, că divergențele celor două țări cu privire la conținutul și viitorul alianței atlantice, la ceea ce trebuie să fie relațiile dintre Statele Unite ale Americii și Europa occidentală nu împiedică urmărirea unor obiective comune.

Fapt este însă că, în lipsa unui comunicat final, lectura puținelor informații din sursă oficială, pe care le are la îndemînă, — toasturi, declarații ale purtătorilor de cuvînt, o scurtă conferință de presă a președintelui Pompidou, una a lui Henry Kissinger — nu poate inspira observatorului alte concluzii decît că evocatele obiective comune sînt nebuloase și de domeniul generalităților, în timp ce divergențele afectează în aproape totalitatea lor diferitele capitole ale relațiilor dintre Statele Unite și aliații lor europeni. În plus, nu este vorba acum doar de poziția specială a Franței care, încă din anii președinției generalului de Gaulle, s-a retras din organismele militare integrate ale alianței atlantice și tot de atunci și-a dobîndit reputația de a spune cu glas tare ceea ce de fapt și alți parteneri gîndesc, ci de primirea rezervată pe care în general țările vest-europene au făcut-o propunerii americane de a adopta „o nouă cartă a Atlanticului".

Cînd, la 23 aprilie, Henry Kissinger a expus la dejunul anual al agenției „Associated Press" noua doctrină atlantică a oficialității americane, oficialitățile franceze s-au abținut de la comentarii. Dar impresia pe care a produs-o în cercurile politice din Franța inițiativa Statelor Unite, momentul în care s-a produs și felul în care a fost lansată s-au reflectat pe larg în coloanele presei. A doua zi, influentul ziar parizian „Le Monde" — amintind că problema adaptării alianței atlantice la realități schimbate ale vieții internaționale se pune de vreo cincisprezece ani, că i-a preocupat și pe de Gaulle și pe Kennedy, că deci consilierul special al președintelui Nixon nu este primul glas „autorizat" care o tratează — sublinia însă că pentru întîia oară un glas „autorizat" și-a îngăduit să fie și „autoritar". Într-adevăr, analiza raporturilor interoccidentale prezentată de Henry Kissinger conținea o ierarhizare clară a rolurilor care, potrivit concepției americane, revin Statelor Unite pe de o parte, Europei occidentale pe de alta („Statele Unite au interese și responsabilități globale. Aliații noștri europeni au interese regionale."), iar concluziile lui indicații calendaristice precise : elaborarea „noii carte" ar trebui să fie fapt împlinit „înainte de călătoria președintelui Nixon în Europa", adică pînă în toamnă, astfel încît, cu acest prilej, să poată fi adoptată în cadrul unei reuniuni la nivel înalt a alianței atlantice (ținută, probabil, la Bruxelles, unde își are sediul). E un mod de a pune problemele greu compatibil cu acea „anumită idee despre Franța", care inspira politica generalului de Gaulle și pe care succesorii lui își fac un punct de onoare din a o proclama.

În acest context, întîlnirea de la Reykjavik dintre președintele Nixon și președintele Pompidou era așteptată cu interes deosebit. Cu atît mai mult cu cît, datorită poziției ei strategice, datorită situației ei particulare în cadrul alianței atlantice, datorită rolului important pe care îl joacă în cadrul Pieței comune (îndeosebi la capitolul politicii agricole, unde interesele ei sînt, dealtminteri, diametral opuse celor americane), Franța poate „bloca" propunerile S.U.A. „Este — scria «Le Nouvel Observateur» în ajunul întîlnirii — cartea de care de Gaulle s-a servit de atîtea ori și pe care Pompidou vrea, de asemenea, să o joace. Dar va avea de-a face cu un interlocutor redutabil, în măsura în care Nixon, mare admirator al lui de Gaulle, cunoaște bine mecanismele diplomației franceze". Fapt este că, de comun acord, cei doi președinți au respectat rigorile protocolare (cum președintele Pompidou a fost deja în vizită oficială la Washington, e rîndul președintelui Nixon să meargă la Paris : de aci formula întîlnirilor insulare, în Azore la 13—14 decembrie 1971, în Islanda acum), de comun acord au avansat data convorbirilor lor (inițial, fuseseră prevăzute pentru iulie), de comun acord au evitat, așa cum arătam mai sus, declarațiile polemice în legătură cu profundele lor dezacorduri. Franța este împotriva amalgamării problemelor monetare, comerciale și militare, cu atît mai mult cu cît nu face parte din organismele integrate ale N.A.T.O., cooperează doar din afară cu ele. În ceea ce privește negocierile comerciale și monetare, în concepția franceză cele din urmă, urgente, nu pot urma ritmul celor dintîi, cărora li se prevede o desfășurare îndelungată : contenciosul monetar poate fi reglementat în linii generale pînă la sfîrșitul acestui an, se spune la Paris, unde se consideră acest dosar — inclusiv întoarcerea dolarului la convertibilitate — ca reclamînd prioritate. Și lista divergențelor poate continua pe o largă arie, de la rolul în lume al comunității vest-europene la problema barierelor vamale comunitare. ...Tot de comun acord s-a stabilit că, la 7 iunie, ministrul de externe al Franței, Michel Jobert, se va întîlni la Paris cu consilierul special al președintelui S.U.A., Henry Kissinger, pentru a continua să examineze problemele care se pun azi alianței atlantice. Potrivit hotărîrilor luate la Reykjavik, ei vor transmite apoi dosarul la nivelul imediat inferior, al adjunctului secretarului Departamentului de Stat în ierarhia americană, al secretarului de stat al Ministerului de Externe în ierarhia franceză. Aceștia vor avea o dublă sarcină : să studieze modalitățile unei „declarații de principii" a alianței atlantice, care ar urma să fie — în interpretarea observatorilor francezi — o variantă edulcorată a „noii carte" propuse de Henry Kissinger; să fie sesizați în cazurile cînd problemele tehnice (comerț, monedă) vor întîmpina în organismele competente dificultăți a căror soluționare ar implica hotărîri politice.

S-ar putea ca prima neclaritate pe care ministrul de externe francez și consilierul special american vor trebui să o rezolve în cursul întîlnirii lor din 7 iunie să fie chiar în legătură cu acest program de lucru. În versiunea purtătorului de cuvînt și experților francezi ar fi vorba de o cooperare bilaterală, franco-americană, în timp ce versiunea omologilor lor americani evocă o formulă multilaterală întrunind pe toți membrii alianței. Nu este o simplă deosebire de traducere sau de interpretare, ci una care reflectă un dezacord de concepții: în optica Statelor Unite, o asemenea reuniune ar putea servi drept mini-prefață conferinței la nivel înalt pe care Washingtonul ar dori-o pentru la toamnă. Iar partea franceză, de-a lungul convorbirilor de la Reykjavik și la toate nivelurile pe care ele s-au purtat, a repetat că nu consideră utile, pentru moment, nici un fel de consultări multilaterale în acest domeniu.

Primul efect al propunerilor americane privind „noua cartă atlantică" pare deci a fi fost acela de a înmulți controversele. Dealtminteri, nu numai în dialogul Washington-Paris. Și sînt de notat reacțiile diferite, „personalizate" s-ar putea spune, ale țărilor vizate de aceste propuneri.

Florica Șelmaru

REPORTAJ PE GLOB

HAMBURG

N. S. Stănescu

Statisticile spun că numai 55 la sută din locuitorii stabili ai orașului s-au născut pe meleagurile sale. Or, aceleași statistici arată că acum numărul cetățenilor orașului-land Hamburg se apropie de două milioane. Iar întreaga istorie a acestui oraș, vechi de 11 secole, recunoscut ca punct maritim și comercial esențial în sistemul Ligii hanseatice din Evul Mediu, este punctată de aceeași caracteristică a „amprentei internaționale", chiar cosmopolite, s-ar putea spune. Nu este vorba, desigur, numai despre faptul că aici poți găsi mărfuri de pe toate meridianele și paralelele globului pămîntesc. Nu este vorba nici despre faptul că fiecare al treilea cetățean al Hamburgului vorbește în mod curent cel puțin o limbă străină. Este vorba de o tradiție adînc impregnată în mentalitatea acestor oameni, obișnuiți cu schimbul de valori materiale cu restul lumii.

În fond, Hamburgul de azi este greu de definit printr-o singură caracteristică. Dacă spui, de pildă, că Hamburgul este un oraș-port, afirmi un adevăr, dar un adevăr pe jumătate. Și aceasta pentru că el este, în același timp, un mare oraș industrial, un oraș al expozițiilor și tîrgurilor internaționale și federale. El este un oraș al comerțului lipsit de scrupule, îmbibat de necruțătoarea concurență, ca și un oraș al culturii, științei, artei și muzicii. El este un oraș al muncii și înfruntării dure cu natura, ca și un oraș al divertismentului.

Desigur, esențiale pentru înțelegerea vieții orașului sînt cel puțin trei elemente : portul, industria și sistemul bancar-financiar.

Hamburgul ca port pe Elba înseamnă 100 kmp de apă, clădiri și instalații, înseamnă aproape 300 km de chei pentru acostare, 60 de bazine, 320 de docuri, un milion de mp. depozite acoperite pentru mărfuri. Prin el au ajuns să fie importate anual 30 milioane tone și să fie exportate 10 milioane tone. Este legat, pe mare sau prin Elba și canalele sale, cu 1 100 de porturi din alte țări. Drapelele multor state, între care și tricolorul românesc, flutură în portul Hamburg.

După cel de al doilea război mondial, s-au cheltuit pentru refacerea, lărgirea și modernizarea portului peste 2 miliarde de mărci vest-germane. An de an, s-au adăugat aici zone noi de descărcare și încărcare a mărfurilor și pasagerilor. Acum, se lucrează la terminarea unor suprafețe portuare, programate a fi date în funcțiune completă în 1974, pe Elba de sud. Arhitecții portuari ai Hamburgului visează, încă de pe acum, la portul anului 2 000, în regiunea pe care localnicii o numesc Wattengebiet, deși scepticii se îndoiesc că planurile lor vor prinde prea curînd viață. Oricum, problema asigurării economiei vest-germane cu combustibili lichizi face necesară, după aprecierea specialiștilor, urgentarea construirii unui port în care să poată acosta nave petroliere de 300 mii tone sau chiar de 500 mii tone.

Interesantă este geneza Hamburgului industrial. Nu este vorba, după cum este ușor de ghicit, despre industria meșteșugărească născută încă în orașul medieval, ci de marea industrie contemporană. Unii întreprinzători s-au gîndit că ar fi mai avantajos să trimiți produse prelucrate și nu materii prime. Așa s-a născut industria prelucrătoare a orașului, care cuprinde acum aproape 32 la sută din forța de muncă activă a Hamburgului și dă peste 37 la sută din veniturile orașului, aproape tot atîtea cît dă portul împreună cu comerțul și toate celelalte mijloace de transport și comunicații.

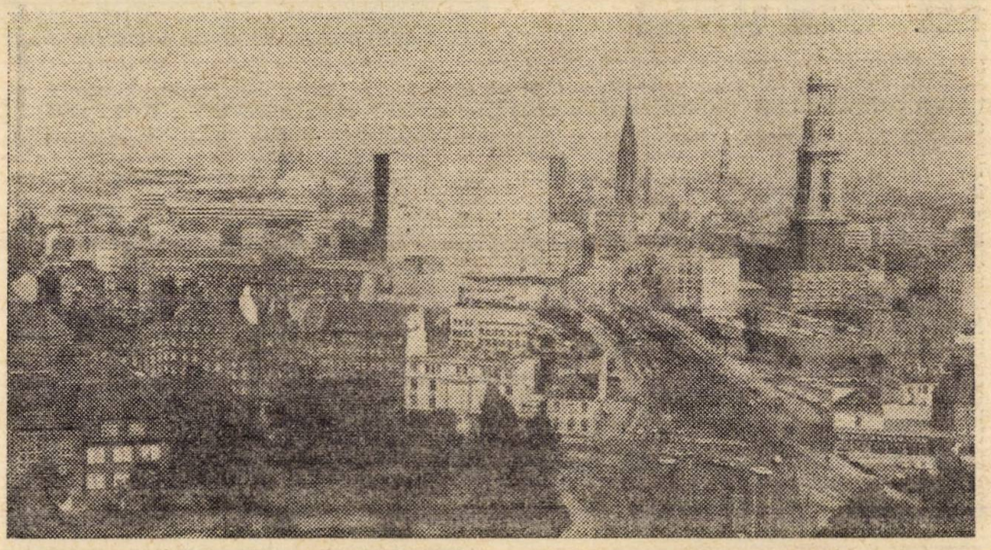

Pe autostrada Est-Vest. „În Hamburg, 3700 km de artere de circulație în total..."

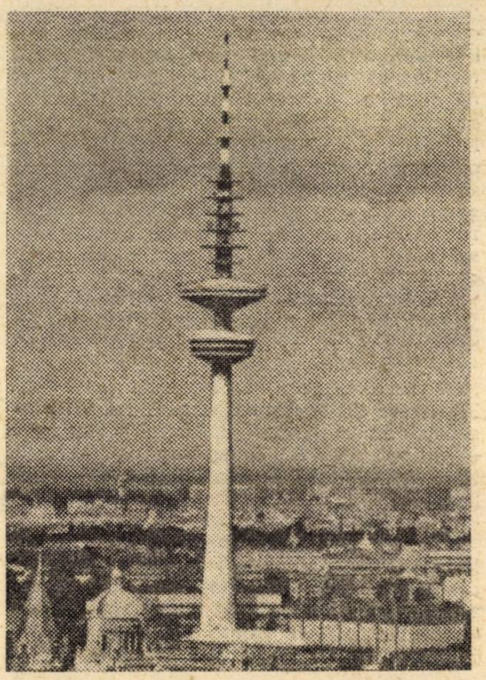

Turnul televiziunii

Prima dintre cele 31 de ramuri industriale, născute și rămase chiar în port, de-a lungul cheiurilor, este cea petrolieră. Prelucrarea țițeiului, vitală pentru transporturile moderne, deci inclusiv pentru activitatea portuară, și-a găsit aici un loc optim de dezvoltare. Într-atîta, încît, după cum indică statisticile, 35 la sută din întreaga capacitate de rafinare petrolieră a Europei occidentale se află în orașul-port din estuarul Elbei.

Hamburgul înseamnă, din punct de vedere industrial, și construcții navale. Patru firme gigant domină activitatea acestei ramuri, fără să reușească, totuși, să o monopolizeze : subsistă întreprinderi mijlocii, ca și întreprinderi mici. Se construiesc aici vase mari, menite să înfrunte furtunile tuturor oceanelor, dar și ambarcațiuni pentru sport și agrement, remorchere și vedete rapide. Alături de construcții navale, reparațiile se bucură de un loc de frunte, o cală uscată putînd primi nave de pînă la 100 mii tone.

Mai ales în anii 1965–1966, experți din multe țări vorbeau în mod insistent despre o „criză structurală" a construcțiilor navale, legate de „criza structurală" a transporturilor maritime. Se calcula, cu pretenții de absolută exactitate, anul în care porturile lumii vor reprezenta relicve inutilizabile afară doar de posibilitatea de a deveni muzee, se vorbea despre clipa dificilă în care șantierele navale vor trebui reconvertite în alte genuri de industrii. Alarmați, patronii șantierelor din Hamburg s-au lăsat, pentru o scurtă perioadă de timp, duși de curentul de pesimism, reducînd activitatea de construire a vaselor. Momentul greu a trecut însă și acum bate din nou, trepidant, inima productivă a șantie-

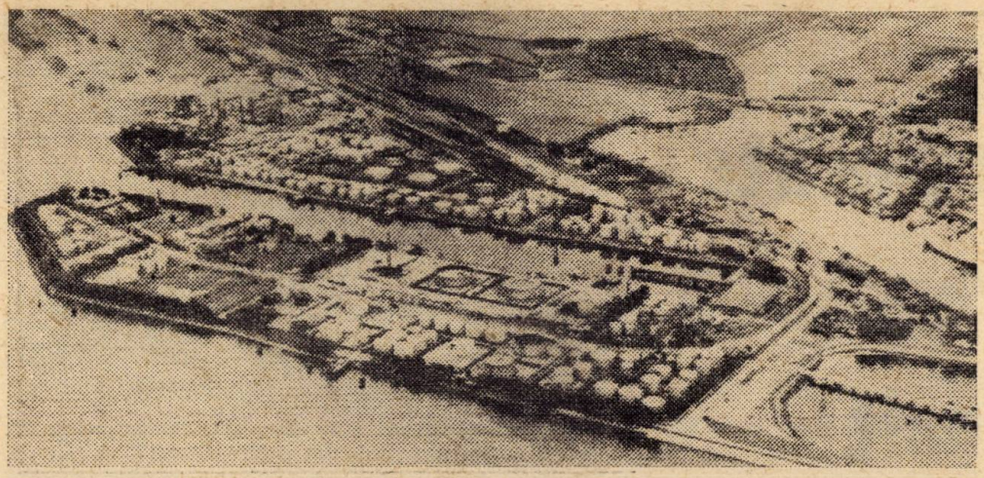

Zonă de expansiune a portului de pe Elba. În fiecare an : import — 30 milioane tone, export — 10 milioane tone

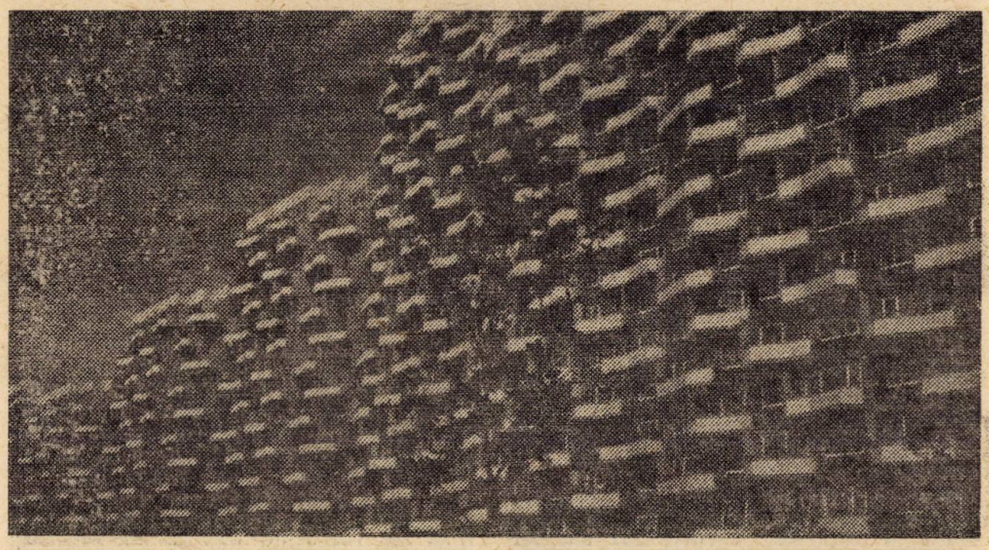

Modernitate arhitecturală în cartierul „Osdorfer Born"

relor, animată de ingeniozitatea și sîrguința celor circa 30 mii de muncitori.

Dar perioada dificilă a impulsionat nu numai găsirea unor mijloace de înfruntare a concurenței constructorilor navali suedezi și japonezi, ci și impulsionarea celorlalte mijloace de transport. Aviația, care se afirmă că va lua în scurt timp locul navigației maritime, a beneficiat din plin de vitregia timpului. Rezultatul este că acum aeroporturile Hamburgului efectuează anual 85 mii zboruri, transportînd peste 2 milioane de pasageri și multe zeci de tone de mărfuri. Au profitat însă și căile ferate, gările Hamburgului înregistrînd 1 330 de trenuri zilnice, cantitatea de mărfuri ridicîndu-se la milioane de tone transportate. Cel mai mult se pare că au beneficiat însă transporturile rutiere. Au fost construite mari artere de circulație urbană, iar autostrăzile au fost aduse în centrul orașului. Municipalitatea a înregistrat circulația simultană în oraș a circa 420 mii vehicule în aceeași zi, căreia trebuie să i se adauge însă metroul și transportul cu mijloace publice. Cineva a calculat că, pentru a străbate toate străzile orașului, cuiva, care ar conduce un vehicol cu viteza reglementară, cu condiția să nu fie oprit la nici un stop, i-ar fi necesare 74 de ore neîntrerupte.

Or, tocmai aici se află una din dramele orașului de azi. În ciuda celor 3 700 km de drumuri care îl străbat, în ciuda rapidității metroului care-și prelungește mereu traseul, în ciuda mijloacelor publice de transport, orașul suferă de un ciudat „astm", de o sufocare a circulației rutiere. Din centru și pînă la marginea Hamburgului este nevoie, nu de puține ori, de mai mult timp decît pentru a parcurge distanța dintre Hamburg și Bremen, celălalt mare port al nordului Germaniei federale, drum totalizînd circa 100 km de autostradă.

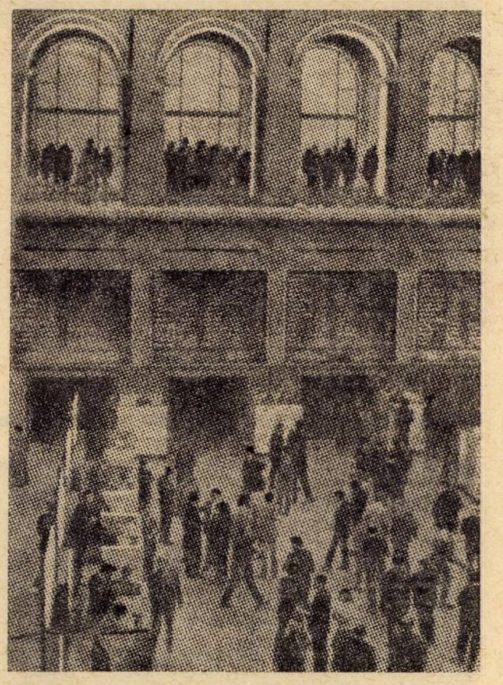

Bursa din Hamburg

Există proiecte de intensificare a circulației prin construcții de noi tuneluri pe sub Elba, de autostrăzi suspendate, ca și de noi mijloace de transport public. Deocamdată, proiectele se adună în dosare și se află în stadiul discuțiilor, pentru că realizarea lor presupune nu numai mijloace financiare uriașe, dar și rezolvarea unor complexe probleme sociale.

O situație oarecum similară prin caracterul contradictoriu al problemelor pe care le generează pune și reconstrucția orașului. În acest domeniu se înfruntă nu numai concepții urbanistice sau arhitectonice diferite, problema avînd un substrat social bine determinat. Proprietarii de terenuri, în fața creșterii rapide a prețului suprafețelor urbane construibile, sînt din ce în ce mai interesați să dărîme clădirile existente alcătuite din locuințe de pe terenurile din centrele comerciale. În locul lor, se construiesc blocuri înalte destinate exclusiv birourilor și magazinelor, care asigură proprietarului chirii apreciabil mai mari. Refuzul unor chiriași de a părăsi clădirile prevăzute a fi demolate au dus la Hamburg, ca și în alte mari orașe vest-germane, la ciocniri grave cu poliția. Pentru că părăsirea centrului orașului echivalează, pentru familiile cu venituri mici, cu o seamă de dificultăți financiare suplimentare : noile cartiere de locuințe, așezate la marginea orașului vechi, sînt mai scumpe, presupun, în același timp, o multitudine de cheltuieli inexistente pînă atunci — transportul la lucru, transportul copiilor la școală, necesitatea cumpărării și întreținerii unui autovehicul propriu etc. De aceea, în ciuda aparenței unei îmbunătățiri a nivelului de viață, chiriașul vechilor clădiri din centrul orașului nu părăsește cu prea multă tragere de inimă apartamentul de multe ori lipsit de aer și confort. De aici și înverșunarea cu care se apără împotriva speculanților de terenuri și chirii.

Tocmai astfel se explică însă și împletirea tot mai ciudată, pe una și aceeași stradă, a unor clădiri foarte moderne cu case aproape dărăpănate, lipsite chiar și de valoarea documentară asupra trecutului.

Împletirea noului și vechiului este deosebit de puternică în partea de oraș moștenită din Evul Mediu. Aici există monumente istorice de o mare valoare, ca primăria veche și cele cîteva catedrale, casele în stil olandez de pe cheiul Nicholas. Dar acestea „stînjenesc" pe speculanții de terenuri numai în măsura în care existența lor impune anumite dimensiuni clădirilor sau distanțarea lor urbanistică față de monument pentru a nu-l înnăbuși sub presiunea blocului masiv de beton și sticlă. Cuburile modernelor clădiri încearcă însă sistematic să copleșească vechiul oraș sau ceea ce a mai rămas din el. Se ghicește parcă o imensă încleștare. Dar, în substraturile ei, această luptă nu reflectă înfruntarea dintre stiluri arhitectonice vechi sau noi, ci dramaticul conflict social dintre deținătorii de averi și oamenii muncii. De aceea, Hamburgul înseamnă, în același timp, un centru de puternică activitate sindicală revendicativă, un fief electoral tradițional al Partidului social-democrat.

ADDIS ABEBA

Importante documente adoptate de reuniunea la nivel înalt

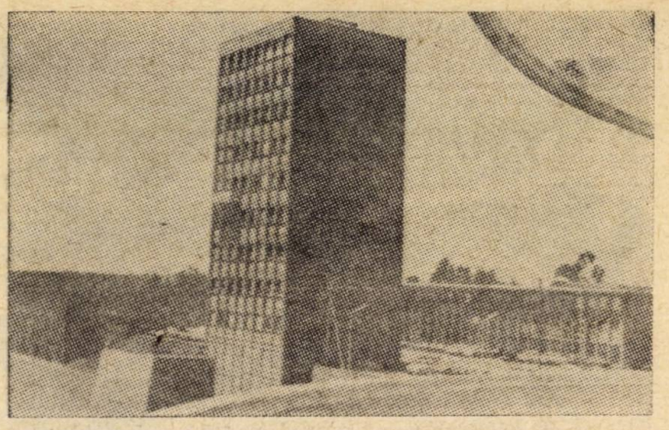

Sediul O.U.A. din Addis Abeba

Săptămina trecută, la Addis Abeba, în celebra Africa House — Casa Africii, odată cu încheierea lucrărilor reuniunii la nivel înalt a Organizației Unității Africane, au luat sfîrșit și festivitățile consacrate celei de-a zecea aniversări a creării acestei organizații.

Pentru a sublinia importanța evenimentului, în capitala Etiopiei — oraș în care, de-a lungul ultimilor ani, au avut loc importante reuniuni și întîlniri la nivel înalt — și-au dat întîlnire numeroși conducători de state și premieri, lideri și reprezentanți ai mișcărilor de eliberare de pe întreg continentul african. După cum se știe, între 24 și 26 mai s-a desfășurat sesiunea jubiliară, iar în următoarele trei zile a avut loc cea de-a 10-a conferință la nivel înalt a Organizației Unității Africane.

Evenimentul din capitala Etiopiei a fost urmărit cu atenție și cu justificată speranță de popoarele din țările Africii și de toți prietenii acestora. Pe adresa conferinței au sosit numeroase telegrame și mesaje de salut din toate colțurile lumii. Cu un viu interes a fost primit mesajul adresat de președintele Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu, care a dat glas sentimentelor de prietenie și profundă solidaritate ale poporului nostru față de popoarele africane, față de lupta lor pentru independență și pace, pentru progres economic și social.

Atît în cadrul reuniunii jubiliare cît și în timpul lucrărilor celei de-a 10-a conferințe la nivel înalt, dezbaterile și cuvîntările înaltelor personalități africane au evidențiat marile procese pozitive care au avut loc în decursul ultimilor 10 ani în Africa, precum și creșterea continuă a rolului statelor africane pe arena mondială, voința lor de a aduce o contribuție cît mai activă la întreaga viață internațională. Totodată, numeroșii vorbitori au afirmat năzuința statelor pe care le reprezintă de a asigura realizarea unor progrese noi pe calea unității și conlucrării popoarelor în scopul de a se ajunge la lichidarea definitivă a colonialismului, la abolirea rasismului în sudul continentului, la zădărnicirea politicii imperialismului și neocolonialismului și, mai ales, la realizarea unor pași mai mari pe calea dezvoltării economice și sociale.

Toate aceste idei sînt cuprinse în Declarația referitoare la cooperarea, dezvoltarea și independența economică a Africii. Documentul — aprobat în unanimitate de participanți — reprezintă o sinteză a tuturor problemelor care s-au aflat în atenția conferinței șefilor de state și de guverne, așa cum au fost ele definite de Yakubu Gowon, șeful statului nigerian, actualul președinte al conferinței. Potrivit lui Yakubu Gowon, sarcinile Organizației Unității Africane în noul deceniu în care a pășit constau în eliberarea continentului de orice formă de colonialism și rasism prin sporirea sprijinului moral și material acordat mișcărilor de eliberare, în întărirea independenței economice a națiunilor eliberate și asigurarea controlului asupra propriilor bogății naturale, în consolidarea pe toate planurile a independenței politice. Declarația cu privire la cooperarea, dezvoltarea și independența economică a Africii subliniază hotărîrea țărilor africane de a depune eforturi pentru dezvoltarea lor economică de sine stătătoare, pentru progresul rapid al întregului continent prin mobilizarea resurselor umane și valorificarea imenselor bogății naturale ale acestuia. De asemenea, documentul relevă principiile de bază ale politicii promovate de țările africane pentru dezvoltarea agriculturii, industriei, comerțului, transporturilor, pentru intensificarea cooperării reciproc avantajoase cu alte state ale lumii.

În acest spirit, Declarația politică, adoptată la încheierea conferinței la nivel înalt, evidențiază atașamentul statelor africane independente față de principiile unității, solidarității și cooperării lor, hotărîrea acestora de a lupta în mod consecvent pentru eliberarea deplină a continentului african de sub orice formă a colonialismului și rasismului.

Ziariștii prezenți în capitala Etiopiei au subliniat și un alt fapt deosebit, acela că, pentru prima oară în istoria O.U.A., toate documentele adoptate — rezoluțiile asupra problemelor politice aprobate de Comitetul ministerial și declarațiile reuniunii la nivel înalt — au fost redactate în colaborare cu reprezentanții mișcărilor de eliberare de pe continent.

Dintre rezoluțiile adoptate de Comitetul ministerial, cea în legătură cu situația din coloniile portugheze exprimă satisfacția față de succesele obținute de forțele patriotice în lupta lor, precum și hotărîrea de a intensifica sprijinul acordat mișcărilor de eliberare respective. În alte rezoluții se condamnă autoritățile rasiste din Republica Sud-Africană și refuzul regimului minoritar de la Salisbury de a pune capăt politicii de discriminare rasială.

Două rezoluții adoptate în legătură cu Insulele Seychelle (aflate sub dominație britanică), Insulele Comore și teritoriul Afar și Issa (sub dominație franceză) cer respectarea dreptului inalienabil al popoarelor din aceste teritorii la autodeterminare și independență. O altă rezoluție privește soluționarea situației din Orientul Apropiat. Reamintind că O.U.A. a constituit o comisie alcătuită din 10 șefi de state pentru a sprijini eforturile privind soluționarea problemei Orientului Apropiat și salvgardarea drepturilor legitime ale poporului palestinian, rezoluția subliniază că „vom continua, în scopul realizării păcii, în spiritul echității și eficacității, să susținem efectiv statele arabe pînă la eliberarea teritoriilor lor ocupate".

Viitoarea conferință a șefilor de stat și guvern ai țărilor membre ale Organizației Unității Africane — a anunțat șeful statului nigerian, generalul Yakubu Gowon, președintele celei de-a zecea sesiuni la nivel înalt a O.U.A. — va avea loc la Mogadiscio, capitala Somaliei, în iunie 1974.

Constantin Dumitrașcu

Președinții fracțiunilor social-democrată și liber-democrată din Bundestagul vest-german, respectiv Herbert Wehner (stînga) și Wolfgang Mischnick (dreapta) au făcut, recent, o vizită la Berlin unde au fost primiți de Erich Honecker, prim-secretar al C.C al P.S.U.G. Convorbirile s-au purtat, în special, pe problemele legate de intrarea în vigoare a tratatului privind relațiile dintre cele două state germane. „Ambele părți — a subliniat Wehner — și-au exprimat convingerea că tratatul oferă baza unei evoluții pașnice și avantajoase a relațiilor dintre cele două state și că el trebuie transpus în fapt".

R. D. VIETNAM

Uzina Tran Hung Dao, cetățuie a patriotismului

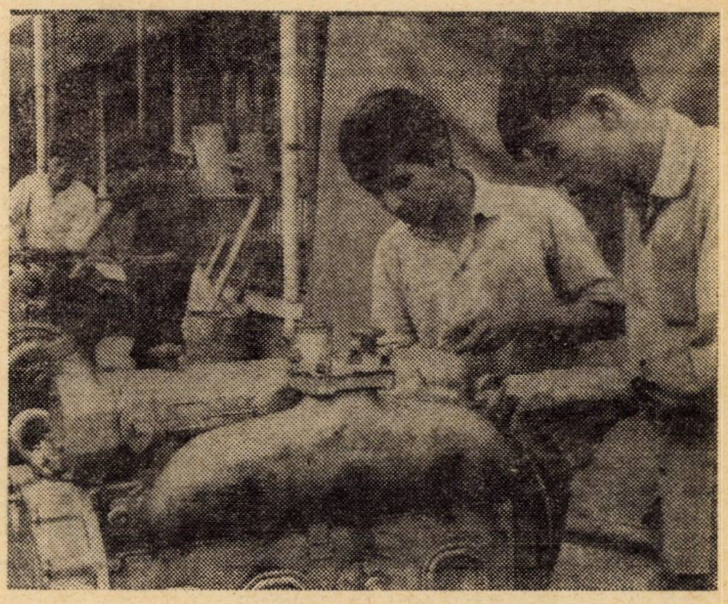

„Un capitol de istorie contemporană a Vietnamului"

Corespondență din Hanoi de la Emil Georgescu

Uzina Tran Hung Dao reprezintă, fără îndoială, un capitol de istorie contemporană a Vietnamului, acest detașament muncitoresc al Hanoiului fiind prezent și participînd activ la toate marile momente ale luptei poporului vietnamez pentru o viață demnă și liberă. Însăși fondarea uzinei a răspuns unui înalt comandament național devenit apoi o emoționantă pagină de istorie. Rezistența anticolonială a făcut necesară la un moment dat existența unei unități industriale pentru tipărirea publicațiilor de partid, producerea de muniții și repararea armamentului. Din însărcinarea Partidului celor ce Muncesc din Vietnam, Nguyen Luong Bang, în prezent vicepreședinte al Republicii, a achiziționat, cu sume strînse din donații publice, cîteva mașini necesare începutului. Cu 26 de ani în urmă, la 19 aprilie, cinci muncitori și un grup de partizani le-au cărat la Triem Hoa, în inima junglei provinciei Tuyen Quang, de unde, în scurt timp, au și început să pornească spre front lăzi cu grenade, manifeste și ziare. Obstacolele junglei au fost treptat învinse, uzina continuînd să producă, să fie în primele rînduri ale rezistenței. În ciuda lipsei de alimente și medicamente, a diminuării forței fizice a muncitorilor, în zonele eliberate n-au încetat să sosească de la Triem Hoa, grenade și mine pentru campania din august-septembrie 1953 sau unelte pentru agricultură. Cîteva luni mai tîrziu uzina își lega numele de una dintre cele mai marcante victorii — cea de la Dien Bien Phu — furnizînd, în cele trei luni de lupte, 40 000 de lăzi cu muniții armatei populare. Scurt timp după acordul de la Geneva cu privire la Vietnam (1954) uzina din junglă a fost adusă în sediul actual din Hanoi. S-au luat măsuri de înnoire a utilajelor și mașinilor. În acei ani de refacere și restabilire a economiei, uzina a avut un rol însemnat în repunerea în funcțiune a altor întreprinderi, în impulsionarea dezvoltării agriculturii.

„În 1960, la Tran Hung Dao s-a trecut la producția de serie a motoarelor Diesel, concomitent cu realizarea în bune condiții a cincinalului 1961-1965", remarca secretarul Comitetului de partid Nghia Tran Huu. „Am acordat toată atenția pregătirii cadrelor, obiectiv de care depinde viitorul uzinei. Cîțiva zeci de tineri cu studii corespunzătoare au plecat la diverse facultăți în țările socialiste, inclusiv în România. Pe lîngă uzină a luat ființă o școală de calificare pentru muncitori. Sute de lucrători mai vîrstnici s-au încadrat în învățămîntul complementar de cultură generală. Eforturile în acest domeniu, ca și în activitatea productivă, își continuă ideea secretarul de partid, ne-au fost brutal întrerupte de bombardamentele americane din 1968, mașinile și utilajele de bază din cele 17 secții trebuind evacuate. Tăria morală a muncitorilor noștri n-a cedat nici de această dată. Dispersate și reinstalate, cîteva secții și ateliere au reînceput în scurt timp să producă". „În primăvara trecută, precizează inginerul Vo Thanh Cong, directorul uzinei, am fost nevoiți să dislocăm aproape toate secțiile. Am lăsat aici numai pe cele profilate pe serie mică de producție și ai căror muncitori erau constituiți într-o baterie de artilerie. Peste 1 800 de muncitori și sute de mașini au pornit în al doilea exod pentru a salva uzina, pentru a sluji interesele supreme ale poporului". „După lucrările de reinstalare, continuă interlocutorul, producția a reintrat pe făgaș normal, ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat în viața uzinei. A fost declanșată întrecerea între secții, între ateliere pentru realizarea sarcinilor de plan stabilite inițial, precum și a altora suplimentare, asumate în directă legătură cu nevoile economiei și ale apărării țării". „Dacă în acele condiții grele, declară directorul uzinei, colectivul nostru a reușit să dubleze cantitatea de produse și să sporească de peste trei ori valoarea producției globale, avem garanția materială și morală că planul minimal pe anul curent, respectiv de 10 000 de motoare Diesel, va fi realizat cu succes deși nici acum dificultățile multiple nu lipsesc".

Avuția cea mai de preț a acestei uzine rămîn oamenii săi, muncitorii, femei și bărbați, călîți în lupta de apărare a patriei. În prezent, randamentul muncii este de 18 ori mai mare decît în 1964. Producția a fost diversificată : motoare Diesel, de 12-120 cai putere, ansamble și piese de schimb pentru mașini-unelte, motopompe, mașini de decorticat, alte utilaje agricole. În 1975 producția se va tripla. „Cerințele economiei noastre sînt atît de acute după război, declara Nguyen Duy Thai, ministrul adjunct al metalurgiei, prezent la recenta festivitate consacrată împlinirii a 26 de ani de la înființarea uzinei, încît nu ne putem permite să lucrăm decît într-un asemenea ritm".

În impresionanta cronică a uzinei Tran Hung Dao, este înscris și un moment cu rezonanțe profunde în tradiționalele relații de prietenie frățească, de solidaritate militantă dintre poporul român și poporul vietnamez. „Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezența sa printre noi — declara directorul uzinei, Vo Thanh Cong, care l-a întîmpinat pe președintele Consiliului de Stat, acum aproape doi ani — au fost o adevărată sărbătoare și vor rămîne o amintire de neuitat. Cuvintele pe care ni le-a adresat au ajuns la sufletele muncitorilor noștri, pentru că tovarășul Ceaușescu înțelege minunatul univers spiritual al celor ce muncesc. S-a spus în uzină că președintele României este un ideal tovarăș de luptă. Tonul, expresia și căldura cuvintelor sale ne-au îmbărbătat în clipele grele prin care am trecut. Acum, cînd viața și munca noastră își regăsesc cursul firesc, îi adresăm din nou toată prețuirea și stima colectivului uzinei. La sediul Organizației Tineretului Muncitor «Ho Și Min», se află o fotografie înfățișînd pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu și pe premierul Fam Van Dong în mijlocul muncitorilor uzinei. Am fi dorit ca această fotografie s-o păstrăm noi, spunea secretarul comitetului de partid. Tinerii au revendicat-o însă. Am cedat solicitării lor pentru că, prin tot ce gîndește și întreprinde, președintele Ceaușescu aparține tinereții, viitorului".

R. S. CEHOSLOVACĂ

Cehoslovacia. Uzinele „Tos" din Rakovnic (Boemia centrală), specializate în executarea unor piese de motor

La ordinea zilei — eficiența

Corespondență de la Constantin Prisăcaru

Eficiența a devenit în prezent un adevărat leitmotiv al vieții economice cehoslovace. Acțiunile, multiple și complexe, menite să materializeze această preocupare-cheie le-am aflat, în forma lor concretă, la Comisia de Stat pentru planificare a R.S. Cehoslovace.

— Barometrul nostru, al economiștilor, ne spunea directorul Direcției de sinteză J. Koch, este, la modul general spus, simplu : urmărim cu cît se întoarce în visteria statului o coroană investită. În funcție de aceasta spunem că un produs este sau nu rentabil, producția unei fabrici și însăși unitatea în sine se justifică sau nu, o cerere de investiție trebuie să primească un răspuns pozitiv sau nu. Astăzi nu ne putem permite să producem orice și oricum, cu orice cheltuieli, nu putem risipi muncă, materiale și bani, nu este în interesul omului, al societății. Din acest punct de vedere, planul economic pe acest an pune în fața tuturor producătorilor de bunuri materiale o sarcină mobilizatoare : la o producție ce valorează 1 000 de coroane, prețul de cost nu trebuie să depășească 600 coroane. De reținut că noi considerăm aceasta un început în larga acțiune de diminuare continuă a cheltuielilor de producție.

Acuitatea cu care se pune problema ridicării eficienței întregii activități economice este explicată, printre altele, și de anumite particularități ale etapei pe care o străbate acum societatea cehoslovacă. Specialiștii consideră că în pragul anilor '70 linia dezvoltării „în lărgime" a economiei naționale nu poate fi acceptată nici teoretic. Devin din ce în ce mai insuficiente resursele de materii prime precum și de forță de muncă. Aprecierea ține seama, desigur, de nivelul contemporan al tehnicii mondiale, de perfecționările intervenite în organizarea și conducerea producției și muncii în statele industriale dezvoltate, de confruntarea tot mai deschisă a mărfurilor pe piața mondială. Tocmai de aceea documentele de partid și de stat indică drept conținut de bază al politicii economice a statului cehoslovac ridicarea consecventă și multilaterală a eficienței activității economice. Această orientare caracterizează prevederile de bază ale actualului plan cincinal.

Atenția principală este îndreptată, în mod firesc, în direcția folosirii cu maximum de randament a tehnicii de care dispune economia națională. Este cunoscut că industria cehoslovacă dispune de o puternică bază tehnică, care se lărgește și se împrospătează cu fiecare an. Nivelul folosirii ei este însă considerat, în comparație cu cerințele contemporane, cu interesele generale ale societății, ca nesatisfăcător. În afara unor ramuri și subramuri cu activitate continuă — siderurgia, chimia etc. — în celelalte sectoare principale ale industriei țării se lucrează numai într-un singur schimb, foarte redus în schimbul doi și aproape deloc în cel de noapte. Această practică a dus, așa cum se recunoștea în documente oficiale, la menținerea unui alt fenomen : folosirea în paralel, cu rezultate inegale, a mijloacelor tehnicii noi, perfecționate, de mare randament alături de mașini și instalații învechite. În primul caz productivitatea este ridicată, prețul de cost redus, parametrii tehnici corespunzători cerințelor contemporane, iar în al doilea caz rezultatele sînt diametral opuse. Larga acțiune de raționalizare socialistă complexă a producției și muncii urmărește, cu precădere, creșterea într-un timp cît mai scurt posibil a indicilor de folosire a tehnicii. Numai în virtutea acestei preocupări a fost acceptată măsura de reducere a numărului obiectivelor de investiții ce nu se motivează din punct de vedere al rentabilității, efortul principal de investiții concentrîndu-se în acele sectoare care dau impuls dezvoltării generale — energetica, combustibilul, chimia, mecanica fină. Revizuirea concepției și programului de investiții urmărește, în ultimă instanță, constrîngerea factorilor din conducerea economiei să-și îndrepte atenția nu atît spre noi capacități de producție, cît mai ales în direcția folosirii chibzuite a întregii averi tehnice.

Programul raționalizării socialiste complexe, ridicării eficienței muncii și producției conține, de asemenea, măsuri ce urmăresc restructurarea profilului unor ramuri de producție, eliminarea paralelismului în fabricarea bunurilor materiale, scoaterea din circuitul economic a acelor mărfuri care nu se justifică, nu sînt cerute și căutate pe piața internă și la export.

Are o importanță capitală pentru economia cehoslovacă folosirea cu maximă eficiență a forței de muncă. Cînd se analizează acest factor se are în vedere, în primul rînd, caracterul pasiv al balanței forței de muncă. Ni s-a explicat, de exemplu, că în anul trecut creșterea valorii producției cu 7,4 miliarde coroane s-a realizat, în R.S. Cehă, cu un spor al forței de muncă de numai 40 000 persoane și că numărul noilor angajați în sectorul socialist al economiei a reprezentat o creștere doar de 1 la sută în comparație cu anul precedent. În industrie nici nu a putut fi îndeplinită sarcina planificată în ce privește creșterea forței de muncă. Motivul de bază constă în faptul că satul cehoslovac nu poate furniza ca înainte rezerve de cadre care să acopere cerințele industriei. Sînt căutate acum alte „surse". Atenția este îndreptată spre sectoarele auxiliare și administrative. Așa de pildă, se consideră un adevărat lux faptul că în momentul de față în transporturile uzinale și în serviciile de manipulare a materialelor sînt menținuți 1,3 milioane oameni, cifră ce reprezintă mai mult decît a șaptea parte din numărul total al persoanelor ocupate în economia națională. Prin introducerea mai intensă a micii și marii mecanizări, prin alte măsuri de raționalizare a muncii, această rezervă trebuie să fie pregătită pentru a se putea acoperi, din salariații actuali existenți în economia națională, cererile de cadre ale noilor obiective ce vor fi date în funcțiune.

Al doilea aspect al aceleiași probleme se referă la necesitatea unei largi acțiuni de ridicare a calificării profesionale pentru a se putea obține mărfuri cu valoare ridicată. Directiva „cu forță de muncă și materii prime puține, în schimb cu multă inteligență, să obținem valori cît mai mari" preocupă astăzi întreaga societate. Din acest punct de vedere este interesantă evoluția rapidă pe care au înregistrat-o în ultimul timp în Cehoslovacia electronica și electrotehnica, industria mașinilor matematice de calcul, mecanica fină, aparatura de măsură și control care, alături de produsele tradiționale, ocupă o pondere tot mai mare în volumul exportului.

Această largă acțiune de a se produce mai mult, mai bine și mai ieftin este, înainte de toate, opera maselor. Cele peste 60 000 de brigăzi ale muncii socialiste au ca obiectiv principal al întrecerii socialiste tocmai contribuția activă și permanentă la sporirea eficienței activității economice. Rezultatele obținute în primul trimestru al acestui an confirmă seriozitatea cu care sînt privite și materializate obiectivele activității economice. Volumul producției industriale a crescut, în comparație cu perioada similară a anului trecut, cu 6,4 la sută iar productivitatea muncii cu 5,8 la sută, fiind cu un procent peste sarcina planificată. Dacă se are în vedere că anul trecut peste 90 la sută din sporul producției industriale s-a realizat ca urmare a creșterii productivității muncii, atunci devine și mai clar cît de important este ca peste tot și permanent să fie ridicată ștacheta eficienței activității economice.

RASPUNDEM CITITORILOR

Experiențele din Mururoa și Curtea de la Haga

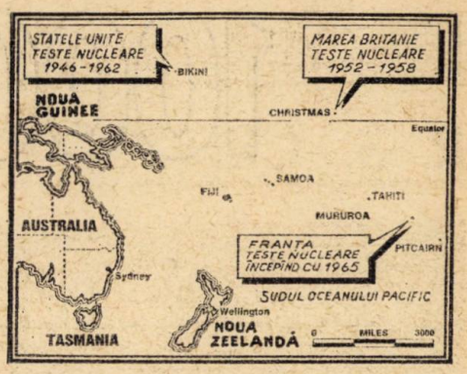

Există o zonă destul de întinsă în Pacific, la nord-est de Australia, în care aproape an de an, fără întrerupere de la ultimul război mondial, s-au înălțat în atmosferă sinistrele ciuperci atomice : în atolul Bikini, între 1946 și 1962, experiențe nucleare ale Statelor Unite ; în insulele Christmas, între 1952 și 1958, experiențe nucleare ale Marii Britanii ; în atolul Mururoa, începînd cu 1965, experiențe nucleare franceze. Unii locuitori ai acestui perimetru au fost strămutați. Cînd, după mai mult de două decenii, o parte a populației din Bikini s-a întors în insulă a găsit o imagine deșertică : arbori uscați și frînți, cimitir de schelete ale animalelor rămase sau umbre grotești ale acelor viețuitoare ce reușiseră să scape morții atomice, dar nu și deformării și degenerării. Pe măsură ce se trezea o conștiință a primejdiei în mințile locuitorilor regiunilor vecine cu zonele de experiență, ori erau lămurite consecințele, adeseori neprevăzute și tardive, ale poluării atmosferice de orice gen, dar în special nucleare, pe măsură ce se experimentau bombe cu putere mai mare și mai aproape de regiunile dens populate, protestul opiniei publice și, ulterior, al oficialităților din statele riverane Pacificului a sporit în intensitate, mergînd pînă la cererile insistente adresate guvernului francez de a înceta testările din Mururoa. Campania de anul trecut, cînd o parte a statelor latino-americane au amenințat chiar cu ruperea relațiilor diplomatice, este elocventă.

Oprite, anul trecut, înainte de termenul inițial — comentatorii politici erau de părere că un rol hotărîtor l-au avut insistentele cereri ale statelor vecine cu Pacificul, în timp ce oficialități militare franceze anunțau că motivul era obținerea rezultatelor așteptate înainte de încheierea seriei de explozii — experiențele nucleare franceze din Pacific urmează să se reia anul acesta. Spre deosebire, însă, de anii precedenți, campania antinucleară a început în 1973 aproape odată cu primele săptămîni ale anului, guvernele din Australia și Noua Zeelandă (conduse, de la sfîrșitul anului trecut, de noi guverne, laburiste) arătîndu-se foarte ferme pe pozițiile lor. Experiențele nucleare în atmosferă pe care Franța le execută în Mururoa nu constituie o primejdie numai pentru redusa populație a insulelor Tahiti ori Pitcairn, aflate în apropiere, ci pentru o zonă foarte vastă, cuprinzînd Samoa, Fidji, Australia, Noua Zeelandă și alte teritorii. Premierul australian Gough Whitlam (care, împreună cu actualul premier neo-zeelandez, Norman Kirk, se pronunța încă din vremea în care se afla în opoziție pentru sistarea experiențelor) a adresat, îndată ce a preluat puterea, o notă guvernului francez în care cerea renunțarea la testele nucleare, caracterizate drept „ilegale și dăunătoare populației australiene". Whitlam a anunțat, de altfel, încă de atunci că se va adresa Curții Internaționale de Justiție de la Haga și că s-ar putea ajunge chiar la întreruperea relațiilor diplomatice între cele două țări. Cealaltă parte activ protestatară, Noua Zeelandă, se pronunța pentru convocarea unei Conferințe pacifice cu participarea majorității statelor din jurul marelui ocean în vederea luării unor măsuri energice.

Autoritățile de la Canberra și Wellington își sprijină afirmațiile pe date științifice. În timp ce ministrul australian al justiției, Lionel Murphy, și vicepremierul neo-zeelandez Hugh Watt discutau, la Paris, problema testelor nucleare franceze, era dat publicității în Australia un raport elaborat de specialiști în medicină, genetică, biochimie și biologie, care susțineau că exploziile efectuate pînă acum vor avea drept consecință în Australia, anual, un caz de cancer tiroidian și 1—4 cazuri de cancer de alt tip. Ocupîndu-se și de consecințele de lungă durată, documentul atrăgea atenția asupra faptului că, în anumite condiții meteorologice, exploziile vor putea antrena puternice căderi radioactive asupra Australiei, situație în care cazurile de cancer tiroidian ar putea ajunge la 10 anual. Experții australieni admit că, pînă în prezent, experiențele nucleare franceze au fost efectuate cu un maximum de prudență. Dar, dacă radiațiile radioactive sînt sub marja de securitate în general admisă, se precizează că persistența lor poate afecta o serie de organisme mai fragile ori alimente (s-a constatat o creștere a cantității de iod radioactiv în lapte). Nu trebuie uitat că se experimentează și bombe cu uriașă putere — anul acesta, spre exemplu, urmează să fie testată o bombă de o megatonă (de 50 de ori mai puternică decît cea de la Hiroshima), dar de o putere mai redusă decît altele testate de francezi tot în Mururoa — iar pericolul crește proporțional.

Răspunsul francez la cererile de sistare a testelor nucleare a fost negativ, argumentîndu-se că măsurile de securitate înlătură orice primejdie, afirmațiile australo—neo-zeelandezilor fiind exagerate. S-a ajuns chiar la o subtilă controversă : cum de nu s-au auzit proteste atunci cînd britanicii experimentau în Pacific sau chiar pe solul australian ? Cu asemenea contraargumente se intra, inevitabil, într-un cerc vicios ; pentru că se putea răspunde (cum s-a întîmplat, de altfel) că, în absența oricărei primejdii, testele acestea pot fi executate undeva pe teritoriul francez. Se știe, însă, că Franța a experimentat mereu în afara granițelor sale : pînă în 1963, cînd a fost creat Centrul de experimentări din Pacific, în Sahara, din 1965 în această regiune sudică a Pacificului.

Australia și Noua Zeelandă (cărora li s-au alăturat mai apoi și insulele Fidji) s-au adresat Curții Internaționale de Justiție de la Haga. Cei 15 judecători, în frunte cu actualul președinte al Curții, polonezul Manfred Lachs, au examinat plîngerile alcătuite pe baza mai multor articole ale unor acte internaționale (art. 17 al Actului general pentru reglementarea pașnică a diferendelor internaționale — Geneva 1928, art. 36 și 37 din statutul C.I.J., art. 51 al Cartei O.N.U. etc.). Franța a refuzat, însă, să participe la dezbateri, ridicînd în fața Curții de la Haga excepția de incompetență. După audierea plîngerilor celor două reclamante, Curtea dezbate, o hotărîre urmînd a fi pronunțată foarte curînd. Dacă judecătorii de la Haga ar accepta teza incompetenței, Curtea nu se va mai pronunța asupra fondului. În caz contrar, considerîndu-se că argumentele reunite pentru a justifica competența Curții sînt fundamentate, Curtea ar putea indica asemenea măsuri. Reprezentanții Australiei și Noii Zeelande n-au fost deloc zgîrciți în explicarea riscurilor continuării experiențelor : contaminare a mediului, pătrundere a deșeurilor radioactive în pămînt, în aer, în apele mării (cu urmări îndelungate în timp), creștere a radioactivității în regiune.

Acțiunile de protest s-au înmulțit în ultimele săptămîni : la 24 mai, principalele 20 de sindicate din Noua Zeelandă hotărau boicotarea mărfurilor și serviciilor aeriene și maritime franceze (o acțiune similară se hotărîse în Australia la 16 mai) ; tot Noua Zeelandă a hotărît să trimită o navă în zona experiențelor, pentru urmărirea efectelor radioactive și, eventual, împiedicarea experiențelor ; la 13 mai, a plecat din Londra, cu destinația Franța, marșul internațional de protest organizat de „Green Peace", care numără participanți din mai multe țări ; oficialități din Olanda și Belgia, pe unde au trecut mărșăluitorii, au făcut declarații de sprijinire a cererilor lor ; Organizația Mondială a Sănătății a votat o rezoluție în care deplînge experiențele franceze din Pacific și cere încetarea lor imediată. În Franța chiar, mai multe adunări de solidaritate cu cererile Australiei și Noii Zeelande au fost organizate de diverse organizații sindicale, de tineret ș.a. La 23 mai, a produs emoție manifestul publicat de Alfred Kastler, laureat al premiului Nobel, Jules Moch, fost ministru, și Francis Perrin, fost înalt comisar pentru energia atomică, membru al Institutului Franței, în care se cerea oprirea reluării experiențelor. Dincolo de argumentul biologic, se spune în document, testele nucleare „sînt inacceptabile pentru trei rațiuni : întrețin tensiunea și insecuritatea ; incită alte state la fabricarea unor asemenea arme ; costă sume foarte ridicate și nu pot aduce totuși decît slabe progrese pentru armele prevăzute pentru sfîrșitul deceniului". În sfîrșit, președintele grupului comunist din Senat, Jacques Duclos, a înaintat un protest împotriva experiențelor nucleare din Pacific, căruia secretarul de stat la Ministerul forțelor armate, Aymar Achillefould, i-a răspuns afirmînd că acestea sînt „indispensabile construirii armei nucleare franceze".

Tuturor acestor acțiuni, guvernul francez le răspunde încă în modul deja cunoscut. S-ar putea, însă, ca posibilele urmări negative pe plan diplomatic și comercial în relațiile dintre Franța și statele zonei să determine o schimbare în hotărîrile Parisului.

Stelian Țurlea

1000+1

Partener

Conducătorul delegației bancare și comerciale vest-germane care a vizitat China, Berthold Beitz, a avut o convorbire de două ore și jumătate cu premierul Ciu En-lai. Înainte de plecarea spre Șanhai, Beitz a declarat că, după părerea sa, există posibilități pentru sporirea comerțului chino-vest-german, în special în domeniul industriei grele. Întrebat dacă Germania occidentală își va păstra locul de principal partener comercial vest-european al Chinei avînd în vedere eforturile hotărîte depuse de comerțul britanic și francez de a ajunge din urmă R.F. Germania, Beitz a spus : „Englezii, ca și francezii, sînt foarte puternici. Dorim să sporim comerțul, dar scopul nostru nu este să fim cel mai puternic partener".

Secrete

Purtătorul de cuvînt al guvernului islandez, Hannes Jonsson, a declarat că guvernul Islandei a hotărît să-l expulzeze din țară de diplomatul britanic Michael Elliott, pe motiv că a divulgat informații secrete în legătură cu mișcarea unor nave islandeze. Elliott, care este membru al Serviciului de informații al Ministerului de Externe britanic, a sosit la Reykjavik în urmă cu aproape două săptămîni, într-o misiune temporară, în momentul cînd încordarea dintre guvernele britanic și islandez se intensifica. Este pentru prima dată cînd o țară membră a N.A.T.O. expulzează un diplomat dintr-o altă țară membră a acestei alianțe.

Prezență

Ministrul de externe canadian, Mitchell Sharp, a declarat în Camera Comunelor că forțele canadiene pentru supravegherea păcii vor fi retrase din Vietnam după o perioadă de 60 de zile. Aceasta înseamnă că se va menține o prezență canadiană în cadrul Comisiei Internaționale de Control și Supraveghere (C.I.C.S.) numai pînă la 31 iulie.

Parlamentari

Deputații comuniști francezi își vor ocupa pentru prima dată locul în adunările vest-europene – Parlamentul vest-european și Adunarea Consultativă a Consiliului Europei – adunări în cadrul cărora intenționează să formeze un grup din care să facă parte ceilalți parlamentari comuniști vest-europeni, îndeosebi cei italieni. Președinții celor șase formațiuni politice ale Adunării Naționale au decis că desemnarea parlamentarilor francezi pentru aceste adunări se va face potrivit reprezentării proporționale a efectivelor diferitelor grupuri.

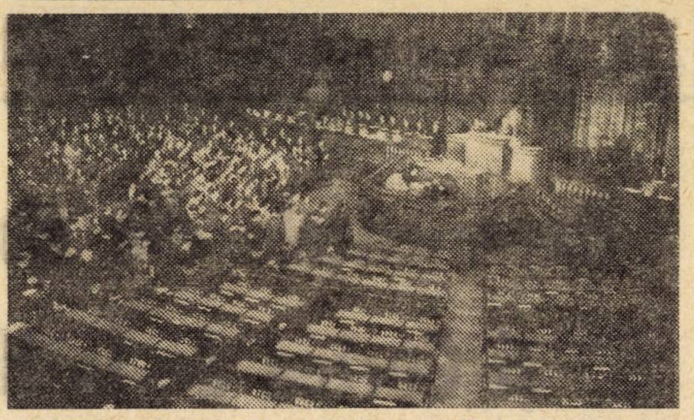

Prelungirea sesiunii Dietei japoneze la 65 de zile — propunere făcută de Partidul liberal democrat — a stîrnit dezacordul opoziției, care, în semn de protest, a absentat de la vot

Obstacole

Într-o cuvîntare rostită în ședința de deschidere a „celui de-al VI-lea congres al Centrului european pentru întreprinderile publice", ministrul de finanțe al Germaniei federale a declarat că drumul care duce spre Uniunea Economică și Monetară și pe care C.E.E. dorește să-l străbată pînă în 1980 „este plin de uriașe obstacole". Aceste obstacole se datorează, după părerea lui Helmuth Schmidt, unor „disparități importante care există între parteneri".

Sărbătoare națională în Laos: regele Sri Savang Vatthana acordă cîtorva tinere medalii de onoare

La Casa Albă, președintele Nixon a oferit o recepție în onoarea prizonierilor de război americani eliberați după restabilirea păcii în Vietnam

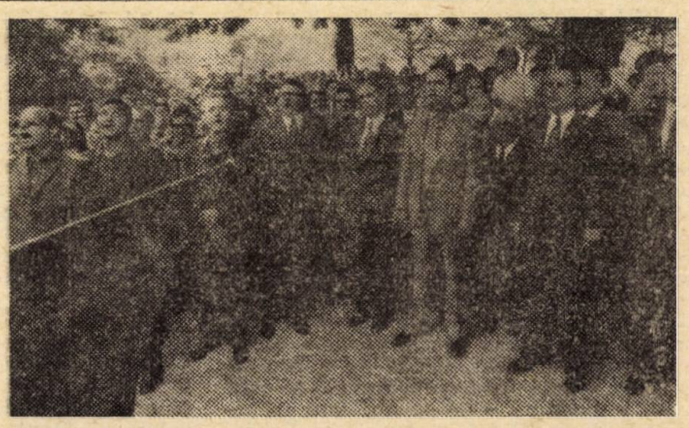

Omagiu victimelor Comunei din Paris, adresat de partidele comunist, socialist, socialist unificat și mișcarea radicalilor de stînga, la cimitirul Père Lachaise. De la stînga la dreapta : Paul Laurent, Pierre Mauroy, Maurice Fabre, Georges Marchais, Jacques Duclos, François Mitterrand, Claude Estier

Știre

Într-o convorbire cu noul șef al reprezentanței diplomatice a R.P. Chineze la Washington, președintele Nixon și-a exprimat speranța că va vizita din nou China. Huan Cen, șeful Biroului de legătură al R.P. Chineze de la Washington, deschis oficial la 29 mai, a declarat: „Este o știre foarte bună".

Dialog

Într-o dezbatere care a avut loc în Knesset în legătură cu politica externă a statului Israel, ministrul de externe Abba Eban a anunțat că partea israeliană este de acord să se întîlnească cu președintele Tunisiei, Habib Bourguiba, pentru un „dialog al păcii", propus de conducătorul arab. „Guvernul israelian este, firește, de acord să aranjeze o întîlnire cu președintele Tunisiei și vom fi interesați să aflăm ce gîndește președintele Bourguiba în legătură cu locul și data întîlnirii", a declarat Abba Eban.

Consul

Consulul general Iuri Sarkov, primul diplomat sovietic acreditat în Berlinul occidental, și-a preluat funcția la 30 mai. Sosirea sa, prevăzută prin acordul cvadripartit asupra Berlinului occidental, marchează reluarea reprezentării oficiale a celor patru puteri în acest oraș.

Demisie

Keikichi Masuhara, ministru de stat, director al Agenției pentru apărare a Japoniei, și-a prezentat, la 29 mai, demisia. Premierul Tanaka a acceptat-o, numindu-l în acest post pe fostul său director de cabinet, Sadanori Yamanaka. Demisia intervine în urma unei controverse provocate de declarațiile făcute presei de Keikichi Masuhara cu privire la o audiență care i-a fost acordată de împăratul Hirohito. Ministrul demisionar a declarat că împăratul i-a cerut explicații asupra motivelor pentru care eforturile țării pentru crearea unei forțe de apărare au devenit o problemă, deși aceste eforturi sînt mai mici decît cele depuse de alte națiuni. Aceste discuții au provocat protestele partidelor de opoziție — socialiști și comuniști — care au acuzat guvernul că încearcă să exploateze din punct de vedere politic numele împăratului pentru a spori forțele militare japoneze. Masuhara, se arată, a ignorat astfel un principiu care prevede ca membrii cabinetului nipon să păstreze secretul observațiilor făcute de către suveran în timpul audiențelor.

Acord

Postul de radio ugandez a anunțat că generalul Idi Amin și președintele tanzanian Julius Nyerere au semnat un acord în patru puncte care „asigură restabilirea relațiilor prietenești dintre cele două țări surori". Acordul a fost semnat la Addis Abeba, iar împăratul Haile Selassie a mediat între cele două părți.

Antipiraterie

După cum s-a anunțat simultan la Havana și Caracas, guvernele Cubei și Venezuelei au întreprins acțiuni importante în vederea unei înțelegeri bilaterale care să împiedice pe viitor sechestrarea de nave aeriene. Cele două guverne, animate de dorința de a aplica, în ce privește securitatea aviоanelor, principii care să împiedice continuarea unor acte ce pun în pericol viețile pasagerilor nevinovați, au hotărît, de comun acord, să inițieze discuții pentru a se ajunge la o înțelegere în această privință. Observatorii din Caracas apreciază că începerea negocierilor constituie un prim pas spre reluarea relațiilor diplomatice între cele două țări.

Împrumut

China a oferit Zambiei 10 milioane de dolari pentru a depăși dificultățile provocate de blocada impusă de Rhodesia la frontierele sale, a anunțat președintele Kaunda, care a precizat că acest ajutor este caracteristic pentru bunele relații chino-zambiene. Noul ajutor face să crească la 40 milioane dolari suma oferită de R.P. Chineză Zambiei sub formă de împrumut sau de echipament.

Eliberare

Cei nouă membri ai familiei regale khmere, care fuseseră arestați la 18 martie la Pnom Penh, au fost puși în libertate. Au fost, de asemenea, puse în libertate alte 21 persoane, printre care doi dintre copiii lui Penn Nouth, primul ministru al G.R.U.N.K.

Tranzacție

Brazilia va cumpăra 48 de avioane tactice de luptă din S.U.A., de tipul „F-5-e", pentru a întări forțele sale aeriene. Dispunînd deja de 400 de avioane, aceste forțe sînt considerate ca cele mai puternice din America Latină, după cum confirmă surse autorizate din Rio. Comanda braziliană de avioane va fi livrată în 1977 și va reprezenta prima tranzacție importantă de material de război între S.U.A. și o țară din America Latină după începutul anului 1972, cînd Congresul american a cerut limitarea vînzărilor de armamente în această parte a lumii.

Efective

Congresmanul democrat Benjamin S. Rosenthal, președintele subcomisiei Camerei Reprezentanților pentru problemele europene, a propus reduceri substanțiale în efectivul trupelor S.U.A. din Europa, pentru încurajarea negocierilor de la Viena în vederea reducerii reciproce a forțelor.

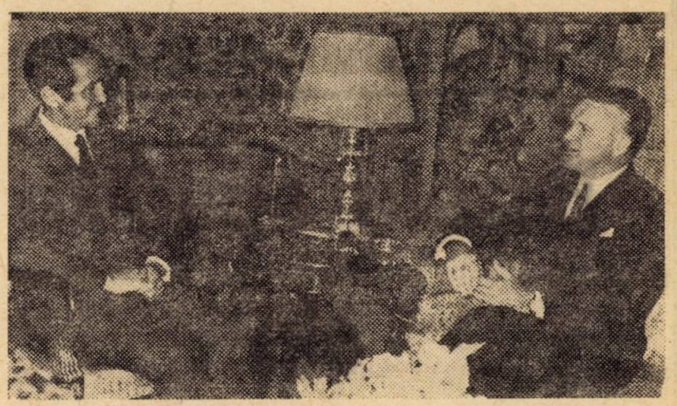

López Bravo, ministrul de externe spaniol, l-a primit la Madrid pe Van Lennep, secretarul general al O.E.C.D.E., în perspectiva întîlnirii ministeriale de la Paris

Cosmonautul sovietic Valerii Bikovski în vizită la Institutul pentru explorarea spațiului cosmic de la Bochum (R. F. Germania). În iunie 1963, la bordul lui „Vostok 5", Bikovski a înconjurat Pămîntul de 81 de ori.

Interviu

Într-un interviu acordat televiziunii israeliene, cancelarul Brandt, care va face o vizită în această țară între 7 și 11 iunie, și-a exprimat speranța că „în convorbirile pe care le va avea cu conducătorii israelieni, viitorul va ocupa un loc mai important decît trecutul". El a adăugat că „se poate preconiza o cooperare între experții celor două țări, astfel încît să fie prezentată, sub o formă comună, tinerelor generații tragedia epocii naziste". Brandt a subliniat că nu are de transmis Israelului nici un mesaj din partea țărilor arabe.

Șerifi în satul olimpic de la München — o nouă atracție, de utilitate publică, pentru turiști

IN LUMEA ȘTIINȚEI

Bazele spațiale ale anului 2000

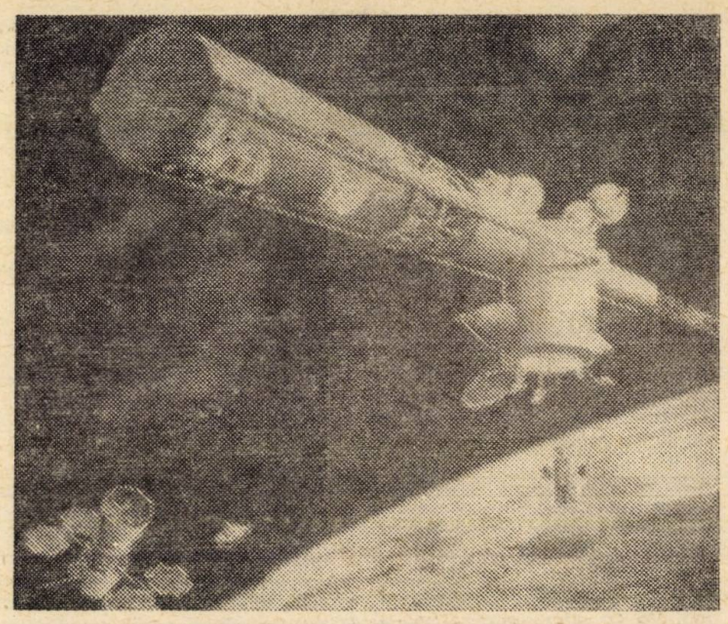

Proiect de stație planetară

Convorbire, în exclusivitate, cu ROBERT CLARKE

- Oameni și roboți în Cosmos
- Rentabilitatea stațiunilor orbitale
- „Navetele" și „remorcherele" spațiale

Născut la Olivet (Loiret) în 1922, Robert Clarke s-a consacrat gazetăriei din 1946. Specializat, de șaisprezece ani, în problemele științifice, el este actualmente redactor științific la „France Soir".

Producător și animator al importantelor emisiuni ale Televiziunii franceze „Viza pentru viitor" și „Cheile viitorului", el a urmărit numeroase aventuri științifice, printre care și zborurile navelor cosmice „Apollo 11" și „12" spre Lună, de la centrul spațial din Houston. În afară de activitatea lui ziaristică, Robert Clarke este și autorul a numeroase lucrări științifice, din care citãm: „Pe frontul cancerului", editura Del Duca, 1959; „Speranțele medicinei", editura Centurion, 1959; „Speranțele chirurgiei", editura Centurion, „Vrăjitorii aurului negru", editura Nathan, 1963; „Claude Bernard", editura Seghers, 1961; „Rene Lericke", editura Seghers, 1962; „Astronomia", editura Rencontre, 1964.

Recent, la editura Hachette, a publicat o nouă lucrare de mare succes: „Spionul care vine din cer". Este vorba despre sateliții de spionaj care, dotați cu camere perfecționate, detectoare infraroșii ultrasensibile, sisteme de radioascultare, pot supraveghea în permanență globul. Dar, în același timp, acești sateliți de observație pot avea și o activitate pusă în slujba oamenilor. Aceste aparate vor avea rolul să descopere noile surse de petrol, să îmbunătățească repartiția culturilor, să supravegheze vulcanii, ca și incendiile pădurilor.

Așadar, ne aflăm în fața unui om cit se poate de calificat să ne răspundă la unele întrebări care pasionează nu numai pe futurologi, ci chiar pe oameni simpli, care nu rămîn însă străini de problemele legate de viitorul Pămîntului pe care trăim.

Încă de la începutul pregătirilor pentru cucerirea spațiului cosmic, experții au discutat dacă este mai bine să se trimită în Cosmos roboți perfecționați sau echipaje omenești. Întrebarea care se punea era dacă omul va rezista sau nu condițiilor dificile ale zborului spațial. Inițial, s-a acordat prioritate roboților. Dar, în scurt timp, ideea trimiterii în Cosmos a unor oameni a reciștigat din teren, cele două tehnici dezvoltîndu-se în paralel.

Tehnica roboților s-a dovedit a fi deosebit de eficace. Navele cosmice cu roboți trimise pe Lună sînt mărturii în acest sens. Tot un robot, „Mariner"-ul american, ne-a transmis primele imagini „în plan mare" ale planetei Marte.

Cînd americanii pregăteau debarcarea unor oameni pe Lună, multe glasuri au protestat vehement, susținînd că un robot poate face tot atît de mult ca și un om. Această părere s-a dovedit însă neintemeiată. Roboții, oricît de perfecționați, nu ar fi putut să ne redea informații atît de multe, de diverse și de exacte ca acelea furnizate de echipajele navelor americane Apollo. Nu putem trece cu vederea nici indiscutabila rezonanță emoțională a aventurii primilor oameni pe Lună. Cosmonauții pasageri ai navelor spațiale au demonstrat, în cadrul aselinizării lor, atît sîngele lor rece, cît și posibilitatea îndeplinirii cu succes a unor sarcini științifice dificile. Nici un radar, nici un ochi electronic nu posedă încă toate facultățile de apreciere ale privirii omenești, mai ales cele ale unui cosmonaut experimentat. Toate acestea au dus la concluzia ce se afirmă tot mai mult: omul e de neînlocuit. Bineînțeles, zborul omului reclamă cabine de dimensiuni mari și numeroase sisteme complicate pentru a-i asigura viața în condițiile vitrege ale vidului spațial. Aceasta presupune, firește, mari cheltuieli materiale. De aceea, zborurile cu echipaje omenești trebuie limitate la cele strict necesare îndeplinirii unor misiuni pe care roboții nu le-ar putea realiza.

— Care este locul omului, în cadrul observațiilor sistematice ale resurselor terestre, făcute de pe bordul sateliților?

— Instrumentele electronice de care dispunem azi ne permit să obținem o bogăție de informații, astfel că la prima vedere prezența omului la bordul acestor nave cosmice de observație nu apare necesară.

— Așadar, nu omul, ci roboții ar trebui să efectueze aceste observații?

— Nu, deoarece tehnica sateliților de observații, dezvoltîndu-se repede, riscă să se lovească de problema numărului enorm de clișee luate în spațiu. Primul satelit american ERTS n-a furnizat „decît" 3240 de clișee pe zi, pentru că s-a mărginit să filmeze doar noul continent. Dar un satelit de observație a întregului ar furniza de două sau chiar de trei ori mai multe clișee.

Studierea celor aproximativ 10 000 de clișee cotidiene este foarte dificilă, în condițiile în care automatizarea rămîne încă insuficient dezvoltată pentru a putea rezolva o problemă ca aceea a obiectivelor ce trebuie identificate. Se pare, deci, a fi mai rațional să îmbarcăm la bordul sateliților de observație specialiști capabili să facă o primă selecție a obiectivelor. Economia de imagini ar fi deosebit de utilă. Experții estimează că prezența omului ar putea reduce de zece pînă la o sută de ori — și poate chiar mai mult — numărul clișeelor transmise de sateliți. Discu-

ția rămîne, însă, deocamdată, în planul teoretic, deoarece lansarea unui satelit cu oameni la bord, destinat să efectueze observații sistematice asupra resurselor terestre, nu este încă prevăzută. Costul unui astfel de satelit ar fi foarte mare.

Trăim acum o experiență foarte interesantă. La rampa de la Cape Kennedy a fost lansat, la 14 mai, laboratorul spațial orbital „Skylab", cu ajutorul căruia se va efectua un complex program de cercetări.

– În ce constă acest program ?

– Programul constă dintr-o serie de cincizeci de experiențe, repartizat în cinci grupe : medicale (în special capacitatea omului de a trăi și a lucra în spațiul cosmic) ; științifice (fotografierea stelelor, astronomie) ; tehnologice (uzura metalelor în spațiu, desfășurarea structurilor metalice în afara stației spațiale); practice (fotografii ale Pămîntului cu șase camere sincronizate înzestrate cu obiective diferite și detectoare infraroșii); operaționale (ieșiri în spațiu, muncă în stare de imponderabilitate). O parte a acestui vast program va fi îndeplinită de primul echipaj compus din astronauții Charles Conrad, Joseph Kerwin și Paul Weitz, care vor petrece 28 de zile la bordul laboratorului, în timp ce următoarele două echipaje vor rămîne pe orbită cîte 56 de zile. Americanii acordă o mare importanță experienței „Skylab". De reușita ei depinde, într-adevăr, în mare parte, continuarea acțiunilor de cucerire a spațiului cosmic de către om.

– Ce prevede etapa următoare a programului american ?

– Fixarea pe orbită a unei stațiuni mai mari și mai grele, în care vor putea trăi și lucra 12 cosmonauți. Concepută să rămînă 12 ani în jurul Pămîntului, această stațiune va fi plasată pe o orbită relativ înaltă, de ordinul a 400 km. La acest proiect lucrează, încă din 1969, două mari grupuri industriale americane, între care North American Rockwell, care a construit cabinele Apollo. Stația orbitală va avea două etaje, formate dintr-o serie de module, care, potrivit planurilor, vor putea fi ușor înlocuite, unul cu altul, chiar pe orbită.

Pe lîngă stațiunea spațială, după ce ea va fi fixată vor zbura alte nave spațiale locuite. Cosmonauții vor face naveta între aceste elemente, spre a face experiențe în ce privește tehnicile de propulsiune individuală în spațiu, cu ajutorul unor rachete mici.

– Cum vor trăi ocupanții stațiunii spațiale ?

– Cu „minecile suflecate" ; nu vor trebui, adică, să poarte un costum protector de scafandru. Ținînd seamă de faptul că vor rămîne trei luni în spațiu, s-a prevăzut totul pentru ca ei să se bucure de un cît mai mare confort. Acești cosmonauți se vor deosebi de inginerii piloți de experimentare, cu nervii de oțel, care au efectuat pînă acum misiuni în spațiu. Această a doua generație de cuceritori spațiali va fi formată, în majoritate, din savanți, tehnicieni, biologi, fizicieni, astronomi, meteorologi, deci, în general, din oameni de știință.

– Viitoarea stațiune orbitală va urmări și resursele planetei noastre ?

– Da ! Înclinată cu 70 de grade pe Ecuator, ea va zbura, de altfel, deasupra celei mai mari părți a regiunilor locuite de pe glob.

– Ce alte misiuni sînt prevăzute pentru stațiune ?

– Ea va putea servi și ca bază de plecare a navelor spațiale lansate spre planetele sistemului solar, chiar în direcția altor „sori". De pe o asemenea platformă, situată în vid, unde nimic nu se opune mișcării, pentru lansarea și propulsarea unei nave cosmice de mari dimensiuni spre alte planete este nevoie de o energie mult mai mică decît aceea necesară lansării de pe Pămînt.

– Care va fi rolul stațiunii orbitale, în condițiile trecerii la explorarea planetei Marte sau altor planete ?

– Ea va constitui releul indispensabil, care va asigura retransmisia permanentă a comunicațiilor radiofonice dintre Pămînt și nava spațială plecată într-o călătorie de mai mulți ani, la sute de milioane de km. De fapt, stațiunea va fi prototipul unor elemente care, asamblate mai tîrziu, probabil la finele acestui secol, vor forma marea bază spațială permanentă la care visează în special astronomii. Copiii noștri vor cunoaște, poate, această mare bază orbitală, ale cărei proiecte N.A.S.A. le studiază de pe acum. Unul din consilierii grupului de lucru format în acest scop este astronautul Frank Borman, comandantul lui „Apollo-8", omul care a înconjurat primul Luna.

– Cum va arăta această bază spațială permanentă ?

– Aspectul este, deocamdată, neconturat. Proiectele actuale prevăd însă ca ea să aibă o capacitate de circa 100 de persoane – bărbați și femei. Fiecare dintre ei va locui și va lucra acolo mai multe luni sau chiar un an, avînd, desigur, o primă de deplasare, cum obișnuim să numim azi prima care se acordă funcționarilor obligați să se deplaseze într-o altă localitate.

– Ce probleme ridică existența unui echipaj atît de numeros la bordul unei astfel de baze orbitale ?

– Multiple, din care pînă acum sînt foarte puține rezolvate. Proiectanții trebuie să se gîndească nu numai la aprovizionare, ci și la evacuarea deșeurilor. S-a calculat că în urma ședерii pe navă a 50 de cosmonauți, timp de șase luni, vor rezulta șapte tone de diverse deșeuri.

– Ce se va face cu aceste deșeuri ?

– Nu va fi nici comod, nici elegant să fie aruncate în spațiu. Vor trebui deci expediate pe Pămînt, cu ajutorul unei nave-ladă de gunoi, care urmează a fi inventată. Există și o altă propunere, pe care N.A.S.A. a acceptat-o cu titlu de experiență, ca deșeurile să fie amestecate cu o pulbere metalică și un oxidant, din care ar rezulta un combustibil pentru motoarele unor rachete.

– Costul acestor baze orbitale ridică probleme deosebite ?

– Sigur că da, și chiar dintre cele mai grele. Cucerirea spațiului cosmic costă scump. Dar serviciile pe care le-au adus pînă acum zborurile cosmice meteorologiei și telecomunicațiilor și, în curînd, studierii resurselor terestre dovedesc că din investiții atît de însemnate se pot realiza beneficii reale.

Același lucru se va întîmpla, probabil, într-o bună zi, cu marile stații orbitale, în măsura în care ele vor da posibilitatea să se observe mai bine Pămîntul și să fie studiat mai bine spațiul, servind, în același timp, ca platforme pentru plecarea spre alte planete.

Americanii au hotărît să renunțe la diversele și variatele tipuri de rachete și să nu mai construiască decît un singur tip, care va avea enormul avantaj că nu va mai fi folosit doar o singură dată, ci de o sută de ori. Ei au numit acest tip de rachetă „navetă".

– Cum se prezintă această „navetă" ?

– Va avea cam 15 000 tone și va fi capabilă să părăsească Pămîntul ca o rachetă, să transporte o sarcină utilă de 20-25 tone într-un etaj care se va fixa pe orbită, și apoi să se întoarcă și să aterizeze pe Pămînt, ca un avion, cît mai aproape posibil de punctul de plecare.

„Navetele" vor întreprinde călătorii la fiecare 15 zile, ducînd circa zece pasageri și diverse materiale. Pasagerii, vor putea „lua naveta", așa cum luăm noi astăzi avionul, fără să fie obligați să îmbrace un costum special de scafandru, nici să fie supuși în prealabil unui antrenament dificil și lung. Vor trebui, cel mult, să se supună, pentru securitatea lor, unui examen medical.

– Cînd este prevăzută realizarea acestei „navete" ?

– Realizarea e prevăzută acum pentru 1976, cel mai devreme. Experții N.A.S.A. consideră că aceste „navete" vor servi ca autobuze spațiale timp de cel puțin zece ani. Vor fi suficiente circa zece „navete" pentru a înlocui, în bune condițiuni, sutele de rachete folosite acum. Naveta va fi astfel concepută ca să servească atît la lansarea micilor sateliți, cît și la transportarea cabinelor locuite a materialelor și a utilajelor grele, operațiune făcută pînă acum de marile rachete Saturn 1-B sau Saturn 5.

Pentru punerea la punct și fabricarea acestor „navete" va fi alocat, pînă în 1978, un buget de 8-10 miliarde. Se vor construi și alte tipuri de „navete", bazate pe același principiu, dar cu o înfățișare exterioară foarte deosebită. Primul va fi un „remorcher", însărcinat cu trecerea sateliților de pe o orbită apropiată de Pămînt pe o alta, mai îndepărtată. Acest „remorcher" va avea, probabil, mai multe module și nu este deloc exclus ca și alte țări să participe la acest ambițios proiect. Vor mai exista, de asemenea, și „navete atomice", aparate propulsate de motorul nuclear „Nerva", actualmente experimentat pe Pămînt, și care vor fi folosite spre a transporta echipajele și aprovizionările spre viitoarea bază lunară sau spre o stațiune locuită, plasată pe orbită permanentă în jurul Lunii.

– Realizarea acestor proiecte reprezintă o revoluție în cucerirea Cosmosului, o transformare radicală a concepțiilor astronauticii ?

– Firește ! Va lua ființă, fără îndoială, chiar și o organizație de călătorii spațiale, care va semăna mai mult cu structura metroului sau a căilor ferate decît cu modul de funcționare a bazelor actuale de lansare.

În loc să se construiască și să se asambleze, cu cheltuieli deosebit de mari, o întreagă panoplie de rachete, care nu servesc decît o singură dată, totul se va baza pe două categorii de aparate reutilizabile și destinate să îndeplinească felurite misiuni : „naveta" și stațiunea. „Naveta" va fi aparatul de legătură între Pămînt și stațiune. Stațiunea va fi plasată atît în jurul globului nostru, cît și în jurul Lunii. Ea va putea deveni chiar un aparat de explorare planetară și va putea să plece spre Marte, atașată la unul din remorchere.

Această revoluție, în același timp ambițioasă și logică, este pasionantă. Ea va reclama eforturi enorme în idei, proiecte și credite. Dar această reorganizare completă va deschide un nou capitol în cucerirea spațiului. Ea va face călătoriile spațiale economice și deci mai numeroase. Reducînd operațiile de control pe Pămînt, infrastructurile costisitoare, ea va face din spațiu un domeniu similar aviației sau turismului.

Interviu de **Paul B. Marian**

L'EXPRESS
PARIS

FRANCEZII ŞI BOMBA ATOMICĂ

CA ŞI PRECEDENTELE, mai mult decît precedentele, campania 1973 de tiruri atomice franceze în aer liber dezlănţuie proteste în lumea întreagă. Pe de altă parte, forţa noastră de şoc reclamă o parte uriaşă a produsului nostru naţional brut. Ţinînd seama de inconvenientele morale şi materiale pe care le comportă ea, trebuie deci să ne punem întrebarea, în mod metodic şi fără patimă, care sînt avantajele care ar putea să justifice arma nucleară franceză. Bilanţul strategic, diplomatic, economic, politic al operaţiunii este oare pozitiv sau negativ ?

În primul rînd, bilanţul strategic. Argumentul gaullist tradiţional în favoarea forţei de şoc este că o ţară nu poate fi independentă decît dacă este capabilă să-şi asigure apărarea şi că în era atomică această apărare nu poate fi decît atomică. Acest argument are în favoarea lui meritul simplicităţii şi acela de a apela la un sentiment foarte vechi, foarte profund şi legitim, întărit de dominanta militaristă a istoriei noastre. Dar el are împotriva lui faptul că confundă problema cu soluţia.

Este indiscutabil că un stat are datoria de a garanta securitatea cetăţenilor săi. În schimb, este extrem de discutabil că o forţă atomică autonomă constituie această garanţie pentru o ţară cu 50 milioane de locuitori, cu un produs naţional brut anual de aproximativ 180 miliarde dolari (faţă de 1 000 miliarde dolari pentru Statele Unite) şi avînd o întîrziere tehnologică de vreo 20 de ani în acest domeniu. Ar trebui, cel puţin, ca această întrebare să fie pusă, şi pusă în mod clar tuturor francezilor, dîndu-li-se informaţiile necesare pentru ca ei s-o examineze în mod valabil, ceea ce nu s-a făcut niciodată.

Este semnificativ că nici un expert militar străin nu pare să acorde valoare bombei franceze în evaluarea echilibrului de forţe pe scară internaţională. Dacă se vorbeşte despre ea, aceasta se întîmplă în cadrul polemicilor provocate tocmai de experienţele în aer liber, sau de pericolele pe care le implică proliferarea armei atomice, fie chiar şi într-o versiune relativ modestă, în cazul în care 10 sau 20 de ţări ar reuşi s-o construiască şi ar refuza, după exemplul Franţei, să subscrie la acordurile internaţionale existente. Dar nu se vorbeşte despre ea ca despre un element de care trebuie să se ţină seama în problemele de apărare continentale sau planetare.

Forţa noastră de şoc nu este menţionată decît în mică măsură ca realitate pur tehnică, în stare să cîntărească în echilibrul strategic mondial.

Într-un articol recent („Newsweek" din 21 mai), François Duchêne, directorul Institutului de studii strategice din Londra, scrie, de pildă, că „forţa de descurajare submarină franceză nu va egala înainte de anii '80 pe aceea pe care englezii au cumpărat-o deja de la americani". Şi pînă atunci, firește, armele atomice ale celorlalţi vor progresa de asemenea. Iată de ce generalul Stehlin, citat de Jean Toulat în cartea sa „Bomba sau viaţa", poate declara : „Semănăm cu un automobilist care ar fi pornit în cursa de 24 de ore de la Le Mans într-un vehicul de 2 CP şi care şi-ar accentua întîrzierea la fiecare tur de pistă. În ipoteza cea mai favorabilă, vom dispune, spre 1975, de o capacitate nucleară evaluată la 30 de megatone. Or, Statele Unite au deja cel puţin 30 000 de megatone".

Comunicatul comun publicat la 23 mai de Alfred Kastler, laureat al Premiului Nobel, Jules Moch, fost ministru, şi Francis Perrin, fost înalt comisar al Franţei pentru energia atomică, este şi mai categoric încă : „Cele cîteva zeci de bombe atomice îngropate în silozurile noastre de lansare din Provenţa superioară, reperate în mod exact prin sateliţi şi destinate să fie distruse înainte de a putea fi utilizate, sau transportabile pe bordul unor avioane deja demodate, şi cele 16 pe care le vom avea la bordul unui singur submarin atomic în patrulare permanentă nu reprezintă, din punct de vedere numeric, nici 2 la sută din marile armamente atomice, şi mult mai puţin din punct de vedere al puterii".

Astfel, nu este tendenţios să se afirme : securitatea francezilor este un imperativ, dar forţa de şoc franceză nu ajunge din nici un punct de vedere pentru a asigura această securitate.

Să trecem la diplomaţie. S-ar putea argumenta că a fi membru al Clubului atomic constituie pentru Franţa un beneficiu secundar în afacerile externe, care ar fi adevăratul nostru obiectiv, urmărit în mod indirect. Dar zadarnic cercetăm amănuntele negocierilor internaţionale recente din cadrul sau din afara Comunităţii Europene, nu vedem cîtuşi de puţin ca, datorită forţei ei de şoc, Franţa să obţină mai mult decît celelalte ţări comparabile. Cancelarul Brandt a obţinut, recent, atît la Washington, la începutul lunii mai, cît şi la Bonn, la mijlocul lunii, rezultate remarcabile, în special pe planul cooperării economice şi tehnologice a ţării sale cu U.R.S.S. Rezultate pe care Marea Britanie sau Franţa, ambele dispunînd de o forţă nucleară, sînt departe de a le fi realizat, şi pe care Italia, în contrast, nu este departe de a le egala, în materie de schimburi cu Răsăritul.

În schimb, dacă nu vedem avantajele, vedem foarte bine inconvenientele încăpăţînării noastre de a sfida acordurile internaţionale, de a trata cu dispreţ Curtea Internaţională de la Haga, aşa cum tratam odinioară O.N.U. Asemenea comportări nu îmbunătăţesc imaginea noastră în lume, fără să mai vorbim de consecinţe mai concrete : Australia, pe cale să devină una din cele mai puternice pieţe de pe glob, boicotează produsele franceze şi blochează toată corespondenţa şi toate coletele adresate filialelor australiene ale unor întreprinderi franceze. În această regiune, de asemenea, locul va fi ocupat de alţii, deoarece ne vom submina poziţiile cu propriile noastre mîini, ceea ce va permite să se denunţe apoi „imperialismul dolarului", în aşteptarea aceluia al yenului. Ni se spune că ţările riverane Pacificului exagerează riscurile de radioactivitate create de bombele noastre. Dar atunci ele nu greşesc cînd ripostează : „Dacă bombele voastre sînt curate, de ce nu le experimentaţi în Corsica?"

Din punct de vedere economic, costul bombei este foarte dificil de stabilit în cifre, şi acest lucru se datorează autorităţilor franceze. Aici, lucrul important nu este secretul militar, care este inexistent, ci tăcerea bugetară. Această tăcere a permis, de 15 ani, ca francezii şi reprezentanţii lor să fie lipsiţi de orice posibilitate de a-şi face o părere judicioasă asupra întinderii sacrificiilor pe care erau nevoiţi să le facă fără ştirea lor şi, cu atît mai mult, de orice posibilitate de a fi asociaţi la hotărîrea de a le accepta. Ca şi dosarul strategic, dosarul economic al forţei de şoc nu a fost comunicat francezilor.

Astfel, justificarea forţei de şoc nu ar fi nici strategică, nici diplomatică, nici economică. În realitate, ea este politică. Forţa de şoc este o armă politică, dar nu de politică externă : este o armă de politică internă. Forţa de şoc este linia noastră Maginot versiune 1973. O linie Maginot a cărei funcţie esenţială este de a valorifica statul în ochii francezilor, şi nu de a apăra pe francezi împotriva unei ameninţări din afară.

Manifestanţi împotriva experienţelor nucleare

EKONOMICESKAIA GAZETA
MOSCOVA

EVOLUȚIA RELAȚIILOR ECONOMICE SOVIETO-AMERICANE

Tratative economice sovieto-americane. Volumul schimburilor pe 1972 : 538 milioane ruble

FAPTELE DEMONSTREAZĂ că, în perioada care a trecut de la întrevederile sovieto-americane la nivel înalt, prilejuite de vizita președintelui Nixon la Moscova din mai 1972, în relațiile dintre cele două țări s-au produs o serie de salturi pozitive vizibile. Între U.R.S.S. și S.U.A. au fost încheiate o serie de acorduri, au fost obținute rezultate concrete în domeniul legăturilor politice, economice, tehnico-științifice, culturale. Putem să remarcăm, de exemplu, că, numai în anul care s-a scurs, schimburile de mărfuri dintre cele două țări au crescut de aproximativ trei ori.

Problema, totuși, nu constă numai în sporirea volumului comerțului reciproc. După cum se știe, de-a lungul multor ani după război, S.U.A. erau singurul mare stat capitalist care nu avea un acord comercial cu U.R.S.S. Între Uniunea Sovietică și S.U.A. nu existau nici un fel de acorduri interguvernamentale care să reglementeze comerțul reciproc. În prezent, această situație anormală a fost corijată. Odată cu semnarea acordului sovieto-american cu privire la comerț, relațiile economice dintre cele două țări au căpătat baza juridică necesară.

Deși unele prevederi ale acordului referitor la comerț, ca, de pildă, cea cu privire la clauza națiunii celei mai favorizate, își așteaptă încă rezolvarea în Congresul S.U.A., primele rezultate ale mutațiilor pozitive din relațiile comercial-economice dintre cele două țări sînt deja evidente. Circuitul de comerț exterior între U.R.S.S. și S.U.A. a atins în anul 1972 suma de 538 milioane ruble și, după cum s-a mai arătat, a depășit de aproape trei ori nivelul din anul precedent. Numeroase personalități din S.U.A. consideră că circuitul de comerț exterior dintre cele două state va atinge în perspectiva cea mai apropiată un miliard, un miliard și jumătate de dolari.

În ultimul an, Administrația americană a aprobat licențele de export care autorizează companiile americane să vîndă Uniunii Sovietice utilaj industrial în valoare de 1,7 miliarde de dolari. De exemplu, compania „Gulf and Western Industries" a semnat un contract de 20 000 000 dolari, iar compania „Swindell Desler" — un contract de 10 000 000 dolari, pentru livrarea de diferite utilaje necesare uzinei constructoare de automobile ce se construiește pe rîul Kama. Un număr de alte cîteva companii au primit, de asemenea, comenzi pentru gigantul constructor de automobile. Printre acestea se află „Ingersol", „Glisson", „Halkroft". Potrivit știrilor presei americane, secția comercială a lui „International Bussines Machines" studiază propunerea privind elaborarea proiectului de construire a centrului de calcul pentru dirijarea uzinei de pe Kama.

CONTRAPUNCT

„Banzai!"

Art Buchwald

De mai mult timp, președintele se plînge că japonezii nu cumpără suficient din Statele Unite, cauzînd astfel un serios dezechilibru al balanței americane de plăți. El i-a îndemnat să achiziționeze ceva mai mult de la noi, pentru a nu fi nevoit să instituie tarife sporite la produsele japoneze importate de Statele Unite.

Aceasta ar fi putut fi una din greșelile majore ale președintelui.

O reuniune secretă a Comandamentului Economic Imperial Japonez a fost ținută la Tokio săptămîna trecută. Faimosul Hoshi Hamamura, care răspunde de inundarea emisferei occidentale cu magnetofoane, s-a adresat participanților la adunare : „Onorabili domni, gloria Japoniei este în joc. Avem miliarde de dolari în băncile noastre și, dacă nu le cheltuim imediat, ne-am putea trezi cu teancuri de hîrtii fără valoare".

Tishi Tojo, arhitectul Marelui Plan privind Motorul Wankel, a spus : „Am cumpărat toată cheresteaua Statelor Unite, ca și recolta americană de fasole soia pe viitorii patru ani. Agenții noștri au lansat, de asemenea, o ofertă pentru întreaga producție de carne de vită a anului 1974".

Oki Moto, planificator principal în războiul economic, a spus, la rîndul său : „Oamenii mei au contractat tot cărbunele și oțelul produs de Statele Unite în 1974, ca și bumbacul, ouăle, untul, brînza și ciorapii de damă".

— Toate acestea sînt bune, a răspuns faimosul Hoshi Hamamura, dar ele nu-s decît o picătură în căldarea cu apă. Trebuie să facem mult mai mult pentru Imperiu.

Yushi Suzaki, militantul ministru al televizoarelor în culori, a spus : „Agenții mei cumpără radiu, sticlă, aluminiu și cutii de carton. Prețurile au crescut vertiginos în Statele Unite și sîntem acuzați de provocarea celei mai mari inflații pe care S.U.A. au cunoscut-o de la războiul din Coreea".

Nashi Namura, crudul director al culturii, a adăugat : „Am cumpărat fiecare pictură pe care am putut pune mîna în America. Săptămîna viitoare, vom face o ofertă pentru Muzeul de Artă Metropolitan".

— Vrei să spui pentru toate operele de acolo ?, a întrebat cineva.

— Vreau să spun pentru muzeu și toate operele lui. Îl vom aduce aici, piatră cu piatră, și-l vom reconstrui lîngă Palatul Imperial.

— Îl vor vinde oare ?

— De ce nu ? Muzeul a vîndut într-una pînă acum.

— Onorabili domni, a spus faimosul Hoshi Hamamura, toate acestea acoperă doar 220 miliarde de dolari. Avem încă 150 miliarde de care trebuie să scăpăm.

Kosi San, răul ministru al proprietăților funciare, a spus: „Nu avem nici o alegere, Domnilor, trebuie să cumpărăm Pearl Harbour !"

— Pearl Harbour ?, a întrebat fiecare.

— Da. Vom face din el un minunat centru de odihnă și recreere pentru loialii și harnicii noștri concetățeni japonezi. Am planurile aici. În momentul în care vom deține Pearl Harbour, valorile terenurilor vor scădea și vom putea obține restul Hawaiilor pe nimic.

— Vor vinde, însă, americanii Pearl Harbour ?

— Ne vom începe operațiunea la 7 decembrie, în zorii zilei, cînd toată lumea doarme. Constructorii noștri Kamikaze își vor ridica hotelurile înainte ca cineva să-și dea seama ce se întîmplă. Președintele nu va avea apoi altă alegere decît să accepte cecul nostru, la Washington. Sîntem toți de acord ?

— Banzai ! a strigat fiecare. Să bem pentru viitoarea noastră întîlnire în Hawaii, la Hotelul Hilton !

(Din **International Herald Tribune**)

Potrivit acordului comercial, la sfîrşitul anului 1972 a fost creată şi şi-a început activitatea comisia de achiziţionare. Principalul ei scop este de a acorda sprijin organizaţiilor sovietice de comerţ exterior în perfectarea contractelor pentru comenzile pentru utilajele şi procesele tehnologice ale uzinei de automobile de pe Kama. Prin intermediul acestei comisii, au fost realizate o serie de importante acorduri pentru livrarea de linii automatizate destinate turnătoriei uzinei.

Pot fi amintite propunerile companiei „Parsons and Witmore" în vederea construirii unei fabrici de celuloză în valoare de 100 milioane dolari, propunerea firmei „Kameron Iron Works", care vizează livrarea instalaţiilor de foraj petrolier în valoare de 75 milioane dolari.

Au fost semnate contracte pentru construcţia „la cheie" a uzinelor pentru producerea utilajelor destinate întreprinderilor de produse alimentare. Peste 40 milioane de dolari — aceasta este valoarea contractului pentru livrarea a 350 de buldozere grele şi 70 de instalatoare de ţevi de către firma americană „International Harvester". După semnarea acordului comercial sovieto-american, a fost perfectat contractul cu firma americană „Caterpillar" pentru livrarea a 550 de buldozere, instalatoare de ţevi şi piese de schimb în valoare de 68 de milioane dolari.

În aprilie anul acesta, a fost semnat un acord cu compania americană „Occidental Petroleum Corporation" pentru construirea în zona oraşului Kuibîşev a unui puternic complex industrial pentru producerea de îngrăşăminte chimice, precum şi pentru importul din S.U.A. al acizilor de superfosfaţi şi livrarea de către U.R.S.S. de produse chimice. Acordul, încheiat pe o perioadă de 20 de ani, stipulează schimburi reciproce cu o valoare de aproximativ 8 miliarde de dolari. Acordul cu firma „Occidental" este primul pas practic pe calea creării bazei unei colaborări de lungă durată, de mari proporţii, între Uniunea Sovietică şi S.U.A.

În martie 1973, ca urmare a convorbirilor suplimentare şi a tratativelor purtate de delegaţia guvernamentală sovietică la Washington, au fost semnate acorduri cu Banca de import-export a S.U.A. şi cu alte bănci americane pentru finanţarea în U.R.S.S. a trei mari proiecte, printre care şi construirea uzinei de pe Kama, în valoare de peste 200 milioane dolari. Se fac pregătiri pentru finanţarea altor două mari construcţii, după care vor urma noi contracte şi acorduri la care vor lua parte atît băncile de stat cît şi organizaţiile financiare particulare din S.U.A. Printre acestea figurează şi „Chase Manhattan Bank", care participă practic la finanţarea unor afaceri comerciale americano-sovietice. Nu de mult, la Moscova a fost deschisă o filială a acestei bănci.

În mesajul de politică externă prezentat Congresului, preşedintele Nixon a subliniat importanţa deosebită pe care o are extinderea relaţiilor sovieto-americane, exprimînd dorinţa S.U.A. pentru dezvoltarea relaţiilor economico-comerciale cu U.R.S.S. După cum sublinia secretarul general al C.C. al P.C.U.S., L. I. Brejnev, „noi vom acţiona şi de acum încolo pentru dezvoltarea favorabilă a relaţiilor sovieto-americane pe baza respectului şi a avantajului reciproc".

G. Bajanov

LA RECHERCHE

VÎNZĂRILE DE ARMAMENT PROLIFEREAZĂ

DUPĂ RĂZBOIUL din Vietnam, Statele Unite s-au văzut dotate cu o colecţie de mini-armamente, „mici tehnologii", începînd de la gazele defoliante sau de înlocuitorii napalmului la avioanele teleghidate. Cîteva din aceste armamente produc, fără nici o discriminare, teribile suferinţe populaţiei împotriva căreia sînt folosite. Alte armamente, ca, de exemplu, bombele ghidate prin laser sau televiziune „smart bombs", cum sînt denumite de ziarişti, necesită un echipament electronic şi un sprijin logistic perfecţionat. Toate au o caracteristică comună : permit celor care le utilizează să lupte fără a sta faţă în faţă cu inamicul.

În baza acordurilor SALT semnate anul trecut, este puţin probabil să fie puse la punct noi sisteme strategice de descurajare, noi arme nucleare în cursul anilor '70, cum a fost cazul în timpul anilor '50—'60. Totuşi, pentru a face să prospere comerţul cu armament, industriile de aeronautică şi de armament americane şi-au intensificat producţia în scopul obţinerii de profituri de pe urma celor zece ani de cercetări în armament desfăşurate în acest trist laborator care a fost Indochina şi comercializării noilor tehnologii în Asia de sud-est, Orientul Apropiat, Africa, Asia de sud, America Latină şi, probabil, chiar în Europa.

Cîteva dispozitive care au fost concepute pentru războiul din Vietnam nu mai sînt fabricate, însă numeroase sînt cele pe care guvernul Statelor Unite le cumpără şi pe care uzinele americane le produc încă. Acestea sînt : „emiţători" minusculi care stabilesc legătura între un individ şi un centru de control şi permit urmărirea primului, sisteme de ascultare care, fixate pe arbori, fac posibilă detectarea comenzilor dintre vehiculele aflate la sol, dispozitive oferind o foarte bună vizibilitate noaptea şi pe ceaţă.

Două concluzii trase în urma politicii militare americane în sud-estul asiatic permit să se afirme că proliferarea acestor arme nu este o ipoteză fără fundament. Încă din 1968, Statele Unite au furnizat Vietnamului de sud mari cantităţi de armament. Ritmul acestor livrări a fost de aproximativ 4—5 ori superior celui din 1964—1968, perioadă în care Statele Unite s-au angajat în mod serios în războiul din Vietnam şi de două ori superior celui de la începutul luptelor (1962—1964).

Cercurile de afaceri sînt încîntate de piaţa asiatică. Acesta este cazul, în particular, al anumitor societăţi aeronautice, de exemplu cele care fabrică avioanele F—5 Fighter şi avionul de transport C—130. Într-un articol, „Aviation Week" scrie că rachetele teleghidate vor fi foarte mult folosite în viitor pentru „amplasamente sud-asiatice". Anumite motive diplomatice explică pe de altă parte, pentru ce va prospera în viitor comerţul cu arme (în Asia de sud-est). Un lung raport, intitulat „Arms Trade and the Third World", publicat în 1971 de Institutul internaţional de cercetare asupra păcii de la Stockholm (SIPRI), a remarcat faptul că acordurile de la Geneva din 1954 comportau, ca şi acordurile de la Paris, o clauză referitoare la schimbările „piesă pentru piesă" a armamentelor. Livrările de arme nu au luat proporţii atît de mari începînd de la încheierea acordurilor, ci atunci cînd a început escaladarea, în 1960. Clauza respectivă nu a împiedicat ca exportul de armament cu destinaţia Vietnamul de Sud să prospere.

Pieţele din Asia de sud-est nu sînt singurele vizate de „micile tehnologii" puse la punct în Vietnam. Potrivit „U.S. Arms Control and Disarmament Agency" din 1961 şi pînă în 1971 exporturile de arme „mici" spre ţările în curs de dezvoltare au sporit de la 1,2 miliarde la 4.5 miliarde dolari. Ele constituie două treimi din comerţul mondial de arme (6,2 miliarde dolari).

Arme de tipul celor folosite în Vietnam sînt achiziţionate şi de alte ţări. Portugalia a folosit armele chimice în Angola pentru a înăbuşi răscoalele. Se afirmă că Israelul a instalat sisteme electronice în anumite porţiuni de-a lungul frontierelor sale. Se află în studiu un sistem de detectori la distanţă pentru a fi folosit de Coreea de sud. „Dragonfly A—37", un bimotor modificat în cursul războiului din Vietnam pornind de la un avion de antrenament (T—36), a fost recent expediat în Guatemala, Brazilia, Pakistan, Portugalia şi Tailanda.

Deboraj Shapley

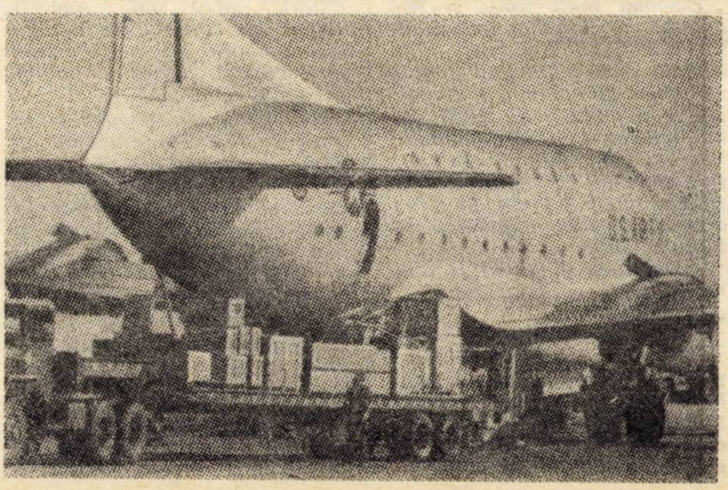

Avion „C-130" transportînd armament

l'Humanité

PARIS

CARACTERISTICILE SITUAȚIEI DIN CHILE

Un interviu al lui LUIS CORVALAN, secretar general al P. C. din Chile

La începutul interviului, Luis Corvalan a caracterizat astfel momentul actual din Chile :

„Deoarece Unitatea Populară a obținut un mare succes în alegerile parlamentare de la 4 martie, un sector al opoziției — un sector minoritar desigur — pregătește și organizează o nouă mișcare de revoltă destinată să înlăture guvernul. Rezultatul alegerilor din martie a subliniat că, în pofida tuturor dificultăților economice și financiare, guvernul lui Salvador Allende se sprijină pe largi pături sociale. Alături de el se află forțele care, din punct de vedere calitativ, au cea mai mare importanță în societatea chiliană, forțele aflate direct în procesul de producție, care au conștiința politică cea mai înaintată, cea mai mare capacitate de luptă și simțul cel mai acut al organizării. Trebuie adăugat că, dincolo de forțele politice reprezentate în Unitatea Populară, există sectoare ale populației care se pronunță în favoarea unei schimbări sociale și care respectă guvernul constituit în mod legitim.

Pentru moment, reacțiunea internă este angajată într-o escaladă care vizează să semene haosul politic, economic și social, să pregătească un climat propice unei subversiuni fățișe, care să conducă la războiul civil. Iată de ce P.C. Chilian consideră că principala datorie politică și revoluționară actuală constă în unirea tuturor forțelor populare pentru evitarea războiului civil și asigurarea continuității procesului revoluționar pe calea urmată pînă în prezent.

Majoritatea populației nu dorește războiul civil. Iată de ce noi punem și vom pune în continuare pe talgerul balanței toată greutatea forțelor noastre. Credem că unirea majorității chilienilor în jurul luptei împotriva primejdiei de războiul civil, dincolo de ambițiile politice actuale, va facilita izolarea sectorului cel mai reacționar și va crea, în consecință, condițiile pentru ca procesul de transformare socială să continue să meargă înainte. Pe teren politic, principala datorie revoluționară și patriotică constă în împiedicarea războiului civil".

Întrebat ce politică preconizează pentru redresarea situației economice, Luis Corvalan a răspuns :

„În aceste împrejurări, trebuie să se țină seama de situația socială existentă. În acest peisaj trebuie înscrisă inflația fără precedent datorată unor cauze îndepărtate sau mai puțin îndepărtate, faptul că Parlamentul, a cărui majoritate este în opoziție, adoptă legi, votează bugete sau normele unor reajustări de salarii fără a vota în mod sistematic și alocarea sumelor adecvate, ceea ce obligă guvernul să procedeze la emisiuni monetare neprevăzute. În asemenea condiții, considerăm că bătălia pentru producție și productivitate constituie sarcina de căpetenie. Trebuie, cu orice preț, să sporim producția agricolă, minieră, industrială. Trebuie să supraveghem diminuarea costurilor producției, să reducem importurile, să acordăm mai multă importanță inițiativelor muncitorilor. Aceasta necesită, printre altele, fabricarea pieselor de schimb pe care noi sîntem încă obligați să le importăm în momentul de față, utilizarea integrală a echipamentului existent. Acest lucru va fi posibil, după părerea noastră, datorită ajutorului pe care îl primim din partea țărilor socialiste și de pe urma cooperării normale cu cîteva țări capitaliste".

În ceea ce privește relațiile dintre Partidul Comunist și Partidul Socialist din Chile, Luis Corvalan a apreciat :

„În cazul chilian, unitatea clasei muncitoare și a poporului nu poate fi concepută fără înțelegerea dintre socialiști și comuniști. Am putea adăuga că unitatea dintre aceștia este un imperativ impus de realitatea politică și socială chiliană. Ea corespunde intereselor și voinței muncitorilor.

Partidul comunist ca și partidul socialist înțeleg că, deoarece ele constituie colectivități diferite, este evident că poate să existe puncte de vedere diferite asupra unui anumit număr de probleme. Dar noi nu concepem evoluția procesului revoluționar și construcția ulterioară a unei societăți socialiste fără întărirea alianței dintre cele două partide ale noastre.

PROFIL

ERSKINE CHILDERS

președintele ales al Republicii Irlanda

Intrucît Eamon de Valera, eminentă personalitate politică a Irlandei, conducător al insurecției armate din 1916 împotriva englezilor, fondator al partidului Fianna Fail, formator al primului guvern irlandez și președinte al țării în ultimii 14 ani, urmează să se retragă în această lună datorită vîrstei înaintate (91 de ani), alegătorii au ales, la 30 mai, pe noul președinte al statului. Alegerile au fost cîștigate de Erskine Childers, candidat al partidului Fianna Fail, cu 636 162 voturi, față de 587 577 obținute de candidatul coaliției guvernamentale, Tom O'Higgins.

Erskine Childers, în vîrstă de 68 de ani, devine astfel, pentru următorii șapte ani, al patrulea președinte al Republicii Irlanda și primul președinte aparținînd comunității protestante. Tatăl său, deși englez, a susținut activ, în perioada luptelor de eliberare irlandeze, forțele I.R.A. Nemulțumit de împărțirea insulei, a continuat să militeze în rîndurile armatei clandestine, a fost arestat și condamnat la moarte în 1922.

Tînărul Childers a studiat într-o „public school" englezească, după care a urmat istoria la Cambridge. Intrînd în partidul Fianna Fail, a participat, în ultimele decenii, la mai multe guverne alcătuite din membrii acestui partid. Este cunoscut drept unul din cei mai energici oponenți față de metodele violente folosite de Armata Republicană Irlandeză în Ulster. De altfel, imediat după alegerea sa ca președinte al statului, Erskine Childers a declarat că dorește să se folosească de influența sa pentru a favoriza o apropiere între nordul și sudul Irlandei. Deși Childers este de părere că alegerea unui protestant în funcția de președinte al Republicii Irlanda nu va avea consecințe imediate asupra situației din Ulster, mulți observatori sînt de părere că această alegere este încă un pas al apropierii de comunitatea protestantă din nord-estul insulei.

Erskine Childers este căsătorit, iar soția sa este catolică.

Childers va deveni efectiv președinte al statului la 25 iunie.

POSTA REDACȚIEI

Cooperare sovieto—vest-germană

George Barbu, București. Într-adevăr, ca urmare a noului acord de cooperare (cf. „Lumea" nr. 23), sfera cooperării economice se va lărgi considerabil, noile domenii în acord adăugîndu-se altora, mai vechi, de o recunoscută amploare. Amintim, de pildă, acordul privind livrările de gaz natural sovietic în R.F.G., în schimbul țevilor de diametru mare. Proiectul prevede livrarea a 120 miliarde metri cubi de gaz în decurs de 20 de ani. Secretarul general al C.C. al P.C.U.S. aprecia, de altfel, că Uniunea Sovietică este dispusă să dubleze livrările de gaz și să prelungească acțiunea acordului pînă la 50 de ani. Notăm, între altele, că firmele „Salzgitter" și „Korf" participă la construirea, în apropiere de Kursk, a unei uzine de obținere directă a fierului din minereu fără procedeul furnalelor. Firmele „Liebher" și „Hüller" livrează mașini-unelte și utilaje pentru Uzina de automobile de la Naberejnîe Celnî. Acordul recent încheiat prevede lărgirea și adîncirea unei astfel de colaborări în următorii zece ani.

Szekely Imre, Hunedoara. 1. În nr. 14 din 1970 am publicat un amplu articol despre cei doi ostași sovietici care au înălțat steagul țării lor pe clădirea Reichstagului.

2. Vă sugerăm să vă adresați instituției respective pentru a obține informațiile pe care le doriți.

Nelu Murgea, Motru, jud. Gorj. Nu dispunem, deocamdată, de informațiile solicitate în legătură cu prințul moștenitor marocan Sidi Mohammed. Ne vom strădui să răspundem întrebării dv. într-un viitor apropiat.

Toma Dumitru, satul Dîrvari, com. Valea Călugărească, jud. Prahova. Adresa ziarului respectiv nu era greșită. Scrieți din nou și, sperăm, vi se va răspunde.

Al. Ghinea, Ploiești. Am reținut propunerea dv. de a publica un reportaj despre Brazilia.

B. Alexandru, Ploiești. 1. De la alegerile din decembrie anul trecut, la conducerea Australiei se află partidul laburist. Partidul Comunist Australian este un partid legal. Vă sugerăm consultarea articolului semnat de secretarul general al acestui partid în nr. 14 a.c., publicat în cadrul rubricii „Puncte de vedere".

2. Partidul Comunist din Statele Unite a participat la alegerile prezidențiale.

3. Brazilia a cunoscut, în ultimii ani, un important salt economic, motiv pentru care mulți comentatori fac o paralelă între situația actuală braziliană și cea existentă în urmă cu aproximativ un deceniu în Japonia. Există comentarii în care se emite ideea că Brazilia a început să facă parte din grupul statelor dezvoltate. Problemele care confruntă această țară sînt foarte numeroase și e greu să răspundem întrebării dv. în cadrul acestei rubrici. Vom reveni cu un articol amplu.

A. T., București. Vă mulțumim pentru scrisoare. Regretăm că nu sîntem în posesia datelor solicitate. Vă sugerăm să vă adresați revistei „Viața economică".

Mihai Badea, Ploiești. 1. Între cele trei țări menționate de dv., Franța se află pe primul loc, atît în ceea ce privește venitul național și produsul pe cap de locuitor, cît și în ceea ce privește dezvoltarea industrială.

2. România este o țară în curs de dezvoltare. Vom scrie pe larg despre această problemă în viitoare articole.

3. Potrivit părerii observatorilor politici, Brazilia s-a distanțat, în ceea ce privește dezvoltarea industrială, științifică etc., de celelalte state ale continentului.

Universitatea O.N.U.

Eugen Dumitrescu, Buzău; I. Vlad, Cluj. Proiectul Universității Națiunilor Unite, datorat unei inițiative din 1969 a lui U Thant, secretarul general al O.N.U. la acea dată, va face, în cursul acestui an, cîțiva pași importanți spre realizarea sa efectivă. Un comitet fondator — organism în care este reprezentată și țara noastră — s-a reunit la New York, la sfîrșitul lunii martie, pentru a redacta un proiect de cartă a Universității. Recomandările comitetului fondator urmează a fi examinate de Comitetul economic și social al O.N.U. (ECOSOC), precum și de Consiliul executiv al UNESCO, în timp util pentru ca propunerile ce vor rezulta să poată fi dezbătute în cursul sesiunii din toamnă a Adunării Generale. Tot pînă atunci, secretarul general al O.N.U. Kurt Waldheim va stabili contribuțiile financiare și de altă natură, pe care se vor declara dispuse să le avanseze statele membre; de asemenea, Waldheim urmează să facă Adunării Generale propuneri în legătură cu amplasarea centrului de programare și coordonare („rectoratul" O.N.U.) și al celorlalte instituții proiectate. În concepția comitetului fondator, Universitatea O.N.U. va avea o organizare de tip federativ, institutele componente consacrîndu-se cursurilor post-universitare și cercetării; totodată, O.N.U. ar urma să acorde sprijin universităților naționale existente în vederea realizării unor proiecte de cercetare și formare a cadrelor. Institutele O.N.U. vor încuraja îndeosebi cercetări în domenii interdisciplinare, precum și în acelea de interes internațional: protecția mediului, cercetări asupra relațiilor interrasiale etc. „Sperăm — afirma Kurt Waldheim, adresîndu-se comitetului fondator, reunit la New York — că O.N.U. va deveni o rețea dinamică de cooperare intelectuală la scară mondială, care va da o dimensiune internațională sporită cercetării științifice și învățămîntului superior".

„Tu — 144"

Doina Ionescu, București. După cum s-a anunțat, avionul de transport supersonic sovietic **„Tupolev 144"** s-a prăbușit în apropiere de aerodromul Le Bourget, la sfîrșitul unei demonstrații publice. Accidentul s-a produs la 3 iunie la ora 14,29 GMT. Aparatul efectuase un zbor la joasă altitudine (aproximativ 150 m) deasupra pistei de nord-sud a aeroportului, iar în momentul în care lua altitudine, spectatorii l-au văzut prăbușindu-se. Avionul a căzut în localitatea Goussainville, la periferia Parisului. Se fac cercetări pentru descoperirea cauzelor accidentului. Avionul sovietic **„Tupolev 144"** intrat în fabricație de serie, cîntărește 180 tone la decolare, poate transporta 120 pasageri cu o viteză de 2 500 km pe oră, are o autonomie de zbor de 6 500 km. Prototipul acestui avion a zburat, prima oară, la 31 decembrie 1968.

Cosmin Stănculescu, București. Imagini comparative ale unor mari capitale europene au apărut în ultimele luni în revistă (sau în cadrul acestei rubrici) — Paris, Londra. Vă oferim acum și fotografiile solicitate înfățișînd Roma de la începutul secolului, cu piețe liniștite și Roma de la sfîrșitul anului 1972, copleșită de cohorte de automobile. Așadar, și în capitala Italiei, la fel ca la Paris sau Londra (și, de altfel, în întreaga lume), automobilul — condamnat de unii, zeificat de alții — a devenit rege.

POSTA REDACȚIEI

Raportul SIPRI

Gh. Marcu, Craiova. În recentul raport la care vă referiți, dat publicității de Institutul de cercetări în domeniul păcii internaționale cu sediul la Stockholm (SIPRI), se afirmă că multe țări par înclinate spre achiziționarea a tot mai multe arme, iar arsenalele nucleare continuă să crească în pofida eforturilor de a reduce cursa înarmărilor. Trecînd pe larg în revistă situația privind armamentul pe plan mondial și măsurile pentru realizarea dezarmării, raportul afirmă că „îmbunătățirile calitative în armele strategice nu sînt limitate deloc în acordul SALT, iar sporirile cantitative sînt numai parțial limitate". Raportul SIPRI afirmă că „pentru a fi cu adevărat constructive, actualele negocieri SALT-2 trebuie să aibă drept obiectiv interzicerea totală a rachetelor antibalistice, interzicerea creșterii numărului focoaselor nucleare, reducerea armelor strategice ofensive, reducerea mijloacelor antisubmarine de război și interzicerea sau cel puțin limitarea cercetărilor militare legate de aceste sisteme". Se afirmă, de asemenea, că actuala cursă a înarmărilor, care se desfășoară în multe părți ale lumii, poate avea grave consecințe pentru securitatea mondială. SIPRI afirmă că cheltuielile militare pe plan mondial în 1971 echivalează cu 190 miliarde dolari. „Există indicii că nu vor interveni schimbări prea mari în 1973". „Caracterul nociv al unor asemenea cheltuieli militare este indicat în mod impresionant de faptul că sumele cheltuite anual pentru arme sînt aproape egale cu venitul național total al celei mai sărace jumătăți a omenirii". Raportul cere, de asemenea, interzicerea unor arme cum sînt cele cu napalm, precum și a muniților de calibru mic și viteză mare. În raport se mai precizează că, în anul 1972, au fost efectuate în jur de 30 de experiențe nucleare ; importurile majore de arme de către lumea a treia au sporit de peste două ori mai repede decît venitul lor național global (35 de țări din lumea a treia posedă acum avioane de luptă supersonice) ; deși tratatul de neproliferare a intrat în vigoare de peste trei ani, cel puțin 12 țări aflate pe punctul de a fabrica arme nucleare, printre care unele situate în regiuni încordate, nu au renunțat încă oficial la opțiunea nucleară.

Pacient al lui Pasteur

Adriana Mironescu, București. Cu prilejul recentei aniversări a 150 de ani de la nașterea lui Louis Pasteur, s-a vorbit, într-adevăr, și de foștii pacienți ai marelui savant. Pentru că, astăzi, mai trăiește încă unul din foștii săi pacienți

(în fotografie), A. Lapouyade, originar din Accous, un mic sat din Pirinei. Mușcat în copilărie de un cîine turbat, Lapouyade a fost salvat și îngrijit de Pasteur și și-a sărbătorit recent a 86-a aniversare.

Mircea Gheorghiu, bd. Nicolae Titulescu, nr. 68, parter, București, sector. 8, pune la dispoziție celor interesați colecția revistei „Lumea" de la apariție pînă astăzi.

Gheorghe Ionescu, str. Avram Iancu, nr. 1, Cluj oferă spre vînzare colecția completă a revistei „Lumea".

Relații chino-japoneze

Alexandru Stănescu, Timișoara. După normalizarea relațiilor, în septembrie anul trecut, și schimbul de ambasadori, între R.P. Chineză și Japonia au avut loc mai multe schimburi și contacte de personalități, relațiile dintre ele cunoscînd o continuă îmbunătățire. „China și Japonia au ajuns la un acord asupra principiilor de bază privind dezvoltarea relațiilor, trecute în comunicatul comun publicat în septembrie anul trecut, la sfîrșitul vizitei lui Tanaka la Pekin" — a declarat în ajunul plecării din Tokio, la o conferință de presă televizată, Liao Cheng-chih, președintele Asociației de prietenie China-Japonia. În fruntea unei delegații de 55 de membri, Liao Cheng-chih a vizitat între 16 aprilie și 18 mai Japonia, timp în care a călătorit în 38 de prefecturi, a fost oaspetele principalelor orașe nipone, a avut întrevederi cu premierul Kakuei Tanaka, cu ministrul de externe Masayoshi Ohira, cu vicepremierul Takeo Miki, cu ministrul comerțului internațional și al industriei, Y. Nakasone, oameni de afaceri și diferite personalități ale vieții culturale. A fost subliniată, în mai multe rînduri, atenția cu care delegația chineză (cel mai mare grup care a vizitat Japonia de la stabilirea relațiilor diplomatice) a fost întîmpinată pretutindeni, presa relatînd pe larg despre activitatea ei. În cadrul conferinței de presă televizate, despre care aminteam mai înainte, conducătorul delegației chineze a adăugat : „Eu cred că un tratat de pace și prietenie poate fi semnat la o dată apropiată între țările noastre". Recentul acord de a se implanta un cablu submarin de comunicație între Japonia și China „este un început promițător pentru încheierea altor acorduri administrative între Japonia și China". Prietenia dintre cele două țări — a afirmat Liao — e un curent istoric și orice încercare de a-l opri va eșua. Referindu-se la relațiile economice, Liao Cheng-chih a arătat că schimburile comerciale dintre cele două țări se vor dezvolta ferm, în spiritul egalității și reciprocității. El a spus că exportul de petrol chinez în Japonia se află în curs de negociere și că o misiune economică și comercială chineză urmează să viziteze Japonia către sfîrșitul acestui an. Fotografia de mai jos reprezintă momentul sosirii la Tokio a delegației chineze condusă de Liao Cheng-chih.

IMPORTANT!

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

POSTA REDACȚIEI

Bahrein—o răscruce culturală

Nicolae Stamate, Timișoara. Observația dv. este întru totul întemeiată și întreaga istorie recentă a insulei Bahrein stă mărturie pentru importanța ei economică, strategică, militară etc., în rezolvarea problemelor regiunii respective. Ceea ce se cunoaște poate mai puțin este importanța culturală a acestei insule din Golful Persic, remarcată nu o dată de specialiștii forurilor internaționale. Iată ce scrie, de altfel, un buletin de informații UNESCO asupra acestei chestiuni : „Situată la încrucișarea drumurilor între Africa și Asia, insula Bahrein a jucat un rol important, deși puțin cunoscut, în difuzarea artei și gîndirii islamice. Cu, ca urmare a dezvoltării industriale și urbane și a unor săpături clandestine, fiecare zi vede dispariția unor edificii sau a unor elemente importante pentru istoria insulei, artei sale, tehnicilor sale tradiționale. Ca urmare a lipsei unei protecții adecvate, una din cele mai vaste necropole a vîrstei de bronz, descoperită nu de mult, este sistematic prădată, potrivit informațiilor prezentate de un expert UNESCO, Michel Ecochard. Adoptarea recentă, de către guvernul din Bahrein, a unei legislații asupra monumentelor ar trebui să permită salvarea edificiilor și conservarea locurilor istorice și naturale, cum sînt casele tradiționale din centrele petroliere Manama și Muharraq, plantațiile de palmieri etc. Noul muzeu din Bahrein va cuprinde o secție arheologică unde vor fi strînse diferitele influențe care s-au succedat între vîrsta pietrei și perioada islamică : aceea a akkadienilor, a babilonienilor, a asirienilor, a kassiților, a culturilor din Valea Indusului". Iată și răspunsurile la întrebările dv. În Bahrein a fost descoperit petrol în 1932 (perioadă în care doar în două țări din Orientul Mijlociu petrolul era exploatat : în Iran — începînd cu 1909, și Irak — începînd cu 1928). Producția nu este însă mare (în 1972 au fost produse 3,5 milioane tone — ceea ce plasează insula pe locul 36 în lume). Rezervele Bahreinului sînt evaluate la aproximativ 50 milioane tone, ceea ce ar însemna încă 14 ani de exploatare, în ritmul de anul trecut, în cazul în care nu vor fi descoperite alte zăcăminte. În schimb, activitatea cea mai importantă în Bahrein este rafinarea petrolului — rafinăria BAPCO are o capacitate de 12,7 milioane tone anual, mai mult de trei sferturi din producție fiind destinată exportului în Africa ecuatorială, Asia și Extremul Orient. Nu trebuie uitat că în Bahrein au început să se dezvolte și alte industrii — aici există, spre exemplu, una din primele instalații ale industriei grele din Golful Persic : uzina de aluminiu Aluminium Bahrein, a cărei producție e în întregime exportată. Organizația țărilor arabe exportatoare de petrol a hotărît recent construirea în Bahrein a unui uriaș port de reparare a superpetrolierelor, construcție care va fi încheiată în 1976.

Dan Lucian Picu, Brașov, 1. Îndată după asasinarea generalului Aramburu, în urmă cu doi ani, în testamentul acestuia a fost găsită o mențiune despre Evita Peron, al cărei sicriu fusese răpit în 1952. Evita fusese înmormîntată în Italia, sub un nume fals de călugăriță. După aceste dezvăluiri, rămășițele primei soții a lui Juan Peron au fost duse în Argentina.

2. Comisia pentru cercetarea activităților antiamericane nu mai există.

3. Organizația argentiniană la care vă referiți este considerată de extremă stîngă.

Laur Preda, București. Vă mulțumim pentru aprecierile dv. călduroase și pentru sugestii. În ceea ce privește precizările despre care ne scrieți, în principiu răspunsul este afirmativ, dar nu ne putem pronunța atîta timp cît nu știm cu exactitate despre ce este vorba.

G. Dumitru, Năsăud. 1. În reportajul despre San Marino la care vă referiți nu s-au strecurat greșeli. Republica aceasta este cea mai veche din lume și are, într-adevăr, o foarte veche constituție.

2. Haim Weizmann, primul președinte al statului Israel (1949—1952), s-a născut în Bielorusia în 1874, a lucrat (chimist) la Geneva și Manchester la începutul acestui secol, a condus laboratoarele Amiralității britanice între 1916 și 1919, a fost președinte al Agenției evreiești (1929). În Israel a fondat universitatea de la Rehovot, astăzi mare centru de cercetări științifice. A murit în 1952, la Rehovot.

3. Itzhak Ben Zvi, al doilea președinte al Israelului, s-a născut la Poltava în 1884, a studiat la Kiev și Istanbul, s-a stabilit în Palestina în 1907. A fost președinte al Consiliului național evreiesc din Palestina între 1924 și 1949 și unul din semnatarii declarației de independență din 14 mai 1948. A fost director al Institutului pentru cercetarea comunităților evreiești din Orientul Apropiat (1947—1952). Președinte a fost ales prima oară în decembrie 1952 și a doua oară în octombrie 1957. A murit la Ierusalim în 1963.

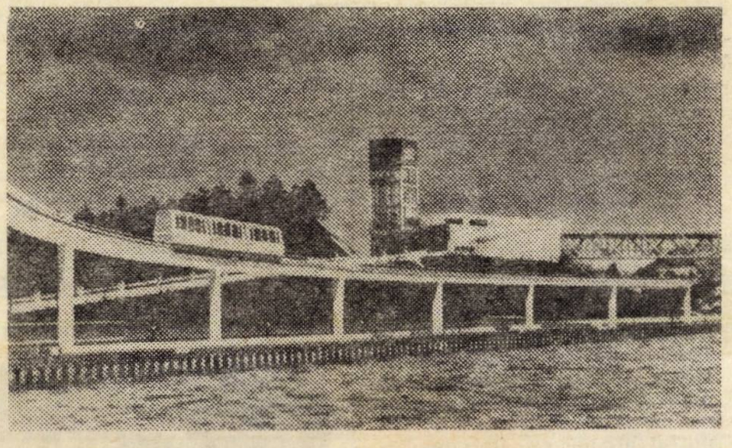

Matei Ionescu, Turda. Observația dv. este justă, deoarece pînă acum au fost elaborate foarte multe proiecte pentru trenuri pe perne de aer, trenuri silențioase, trenuri cu viteze sporite (despre multe din acestea revista noastră a scris în special în cadrul acestei rubrici). Însă puține proiecte au ajuns în faza construcției și au devenit realizate. Astfel, un tren fără roți, compus numai din cabine și fără părți mobile, a fost construit de un concern din R.F. Germania și prezentat la un recent concurs organizat la Toronto. Învingînd în lupta cu cei 120 de concurenți, prototipul vest-german a cîștigat și administrația canadiană, deoarece guvernul și parlamentul provinciei Ontario au hotărît să comande firmei vest-germane o asemenea instalație, în valoare de 45 milioane de mărci. Trenul este conceput pentru distanțe mici (în fotografie, pe malul lacului Ontario), merge pe perne magnetice și e pus în mișcare de motoare lineare care nu-l ating. Nu face zgomot, nu vibrează și nu poluează atmosfera. Capacitatea de transport: 20 000 persoane pe oră.

Laurențiu Bodrug, Buftea. Amănunte despre Statuia Libertății am publicat în cadrul acestei rubrici (nr. 44 din 1969).

Emil Beca, Cluj. Nu dispunem de nici o hartă oficială care să ilustreze zonele administrate de forțele patriotice din Vietnamul de Sud și de forțele G.R.U.N.K. din Cambodgia. Vom da curs cererii dv. de îndată ce vom fi în posesia unor asemenea hărți.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

Pentru toate vîrstele,
pentru toate
gusturile:

Fabrica de
confecții
CRAIOVA

vă oferă
un
bogat
sortiment
de
îmbrăcăminte

COMBINATUL CHIMIC

VICTORIA

livrează :

- amoniac,
- acid azotic
- uree
- acid sulfuric tehnic
- sulfit de sodiu tehnic
- formaldehidă tehnică
- adezivi ureoformaldehidici pentru industria lemnului
- răşini ureoformaldehidice modificate
- schimbători de ioni
- paraformaldehidă
- nitroceluloză
- metanol de sinteză
- carbonat de amoniu alimentar

COMBINATUL CHIMIC „VICTORIA"

Aleea Uzinei nr. 8, oraşul Victoria, judeţul Braşov
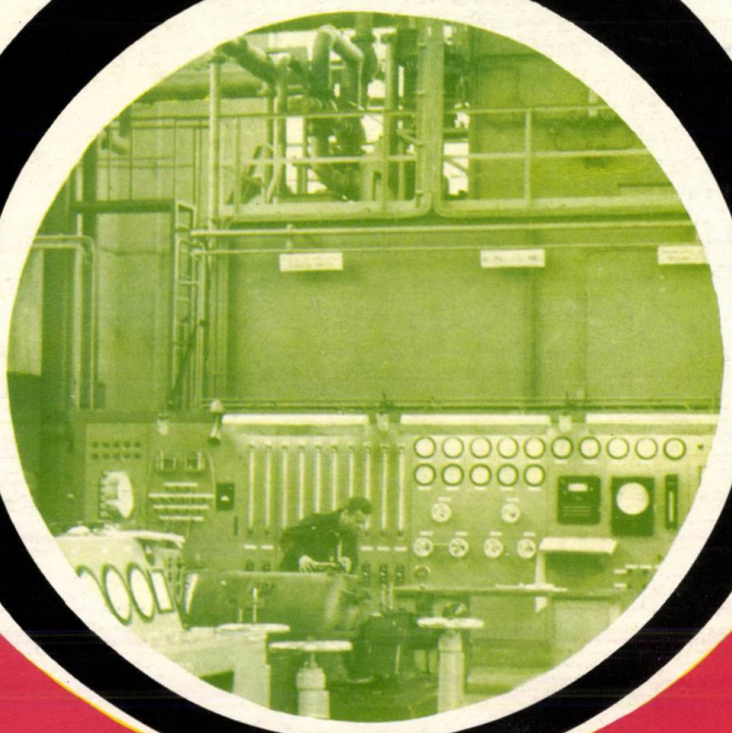
Lei 2